

Evaluering av KulturArvOpplevelser

2022

VIKEN FYLKESKOMMUNE

AGENDA
KAUPANG

insam

OPPDRAKSGIVER: Viken fylkeskommune

RAPPORTNUMMER: R1021882

RAPPORTENS TITTEL: Evaluering av KulturArvOpplevelser

ANSVARLIG KONSULENT: Tom E. Markussen

KVALITETSSIKRET AV: Gitte Haugnæss

FOTOGRAFI I RAPPORT: Jonas Ingstad Ørje

DATO: 10.01.2023

Forord

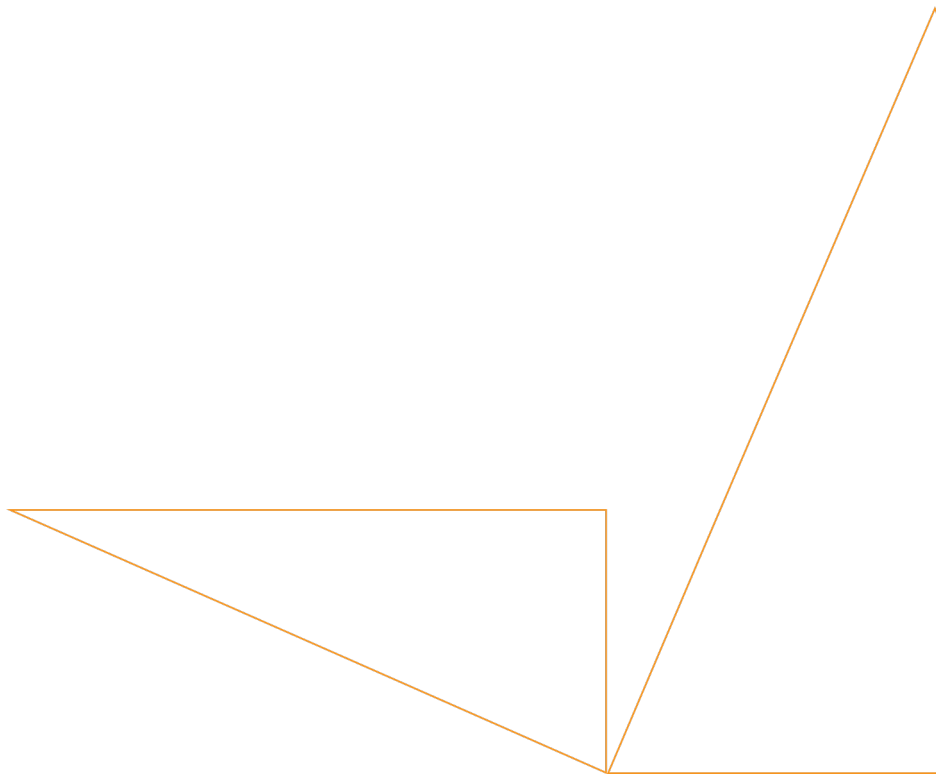
Tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser ble vedtatt i november 2017 og utlyst av Buskerud fylkeskommune første gang i 2018 som et tverrfaglig program for å tilrettelegge for reiselivsopplevelser med utgangspunkt i kulturarven. Ved å kombinere kulturminner og kulturarv med mat og natur, skulle programmet bidra til utvikling av kommersielle og markedstilpassede produkter med mål om økt omsetning og helårsbesøk. De senere årene er ordningens innretning justert, samtidig som den har blitt utvidet til hele Viken.

Agenda Kaupang og Insam har på oppdrag fra Viken fylkeskommune evaluert KulturArvOpplevelser. Datainnsamlingen har bestått av en spørreundersøkelse, en rekke intervjuer, dokumentgjennomgang og observasjon av saksbehandling.

Prosjektet er gjennomført av Gitte Haugnæss, Martin Austvoll Nome og Tom E. Markussen fra Agenda Kaupang og Dag Erlend Lohne Mohn fra Insam. Tom E. Markussen har vært ansvarlig konsulent, mens Gitte Haugnæss har stått for kvalitetssikringen.

Vi ønsker å takke informantene som har tatt seg tid til intervjuer. Vi vil også takke Viken fylkeskommune for et interessant oppdrag. Videre vil vi særlig takke Viken fylkeskommunes Knut Fossgard og Ole Christian Aslaksen for et godt samarbeid og gode innspill til utkast til rapport.

Oslo, desember 2022

Innhold

Sammendrag	6
1 Innledning	9
1.1 Bakgrunn	9
1.2 Evalueringens tema, evalueringskriterier og -spørsmål	9
1.3 Om innholdet i rapporten	11
2 Tilnærming og metode	13
2.1 Overordnet om vårt evalueringsdesign	13
2.2 Om vår bruk av statens økonomiregelverk og veiledningsmateriell fra DFØ	13
2.3 Evaluering av en tilskuddsordning som har utviklet seg over tid	14
2.4 Resultatkjede for tilskudd	14
2.5 Datainnsamlingen	15
3 Om KulturArvOpplevelser	18
3.1 Bakgrunnen for tilskuddsordningen	18
3.2 Utlysningene fra 2018 til i dag	19
3.3 Prosjektene sammensetning	20
3.4 Dokumentasjon av prosjektarbeidet	23
4 Utformingen av tilskuddsordningen	25
4.1 Innledning	25
4.2 Evalueringsspørsmål	25
4.3 Om målene med tilskuddsordningen	26
4.4 Kriterier for måloppnåelse	27
4.5 Målgruppene for tilskuddsordningen	28
4.6 Tildelingskriterier	28
4.7 Opplegg for oppfølging og kontroll	31
4.8 Evaluering	31
4.9 Oppsummering av våre vurderinger om utformingen av ordningen	31
5 Forvaltningen av KulturArvOpplevelser	33
5.1 Innledning	33
5.2 Evalueringsspørsmål	34
5.3 Spørsmål om forvaltningen i spørreundersøkelsen	34
5.4 Kort om ordningens administrasjon	34
5.5 Utlysningen av midler og potensielle søkeres kjennskap til ordningen	34
5.6 Søknadsportalen og søknadsbehandlingen	39
5.7 Kravene til rapportering	43
5.8 Omdømmet til KulturArvOpplevelser	45

5.9	Oppsummering av våre vurderinger om forvaltningen av ordningen.....	45
6	Effekt og måloppnåelse	47
6.1	Innledning.....	47
6.2	Evaluerings spørsmål.....	47
6.3	Drøfting av tilskuddsordningens mål.....	48
6.4	Addisjonalitet – tilskuddets samfunnsmessige merverdi	48
6.5	Samfunns- og brukereffekter.....	50
6.6	Samarbeid	56
6.7	Koronapandemien	56
6.8	Våre vurderinger	57
7	Ordningens relevans og koherens	59
7.1	Ordningens relevans	59
7.2	Koherens – hvordan samsvarer ordningen med andre offentlige tiltak?	61
7.3	Tilpasninger i ordningen.....	63
8	Oppsummering og anbefalinger	64
8.1	En god og relevant, men uforløst, ordning.....	64
8.2	Anbefalinger om videreutvikling av ordningen	65
	Referanseliste	67
	Vedlegg A – Intervjuguide	68
	Vedlegg B – Spørreundersøkelse	70

Sammendrag

Tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser ble vedtatt i november 2017 og utlyst av Buskerud fylkeskommune første gang i 2018 som et tverrfaglig program for å tilrettelegge for reiselivsopplevelser med utgangspunkt i kulturarven. Ved å kombinere kulturminner og kulturarv med mat og natur, skulle programmet bidra til utvikling av kommersielle og markedstilpassede produkter med mål om økt omsetning og helårsbesøk. KulturArvOpplevelser er en støtteordning for prosjekter hvor næringsutvikling er et viktig element, mens fylkeskommunen har andre ordninger for prosjekter hvor frivilligheten har en sentral rolle. De senere årene er ordningens innretning justert, samtidig som den har blitt utvidet til hele Viken.

På oppdrag fra Viken fylkeskommune har Agenda Kaupang og Insam evaluert tilskuddsordningen. Vi har undersøkt en rekke evalueringsspørsmål på temaområdene utforming, forvaltning, effekter, måloppnåelse, relevans og koherens.

Datainnsamlingen i prosjektet har bestått av en spørreundersøkelse, en rekke intervjuer, dokumentgjennomgang og observasjon av saksbehandling.

Møter målgruppenes og samfunnets behov

Etter vår vurdering fremstår KulturArvOpplevelser som en relevant og hensiktsmessig tilskuddsordning.

KulturArvOpplevelser kan bidra til samarbeid mellom aktører innen kulturarv og i næringslivet. Det er et mål å få til mer samarbeid mellom slike aktører. Det er klare holdepunkter for at KulturArvOpplevelser faktisk økte graden av tverrfaglighet, det vil si samarbeid mellom aktører innen kulturarv og næring. I vår spørreundersøkelse svarte 12 av 16 tilskuddsmottakere at tilskuddet hadde ført til samarbeid med aktører utenfor egen næring eller sektor. Det gjaldt også samtlige tilskuddsmottakere som vi intervjuet.

Undersøkelsen indikerer at ordningen har et godt omdømme i målgruppen. Den oppfattes også som svært relevant for målgruppen.

Kulturarvaktører er ofte små og uprofesjonelle, mens næringslivsaktørene ofte er mer profesjonelle. Etter vår vurdering kan ordningen bidra til samarbeid og profesjonalisering av kulturarvsektoren.

Etter vår vurdering støtter KulturArvOpplevelser opp om fylkeskommunens rolle som regional samfunnsutvikler. Ordningen innebærer mobilisering og samordning av ulike aktører lokalt og regionalt, slik at den samlede innsatsen medvirker til at utviklingen i fylket går i ønsket retning.

Bedre forvaltning av kulturarv, men samfunnseffektene er uvisse

For at KulturArvOpplevelser skal gi ønskede effekter og nå sine mål, er det en forutsetning at prosjektene som får tildelt midler er avhengige av tilskuddet for å bli gjennomført helt eller delvis. Det kalles addisjonalitet, og undersøkelsen tyder på at KulturArvOpplevelser har hatt addisjonalitet.

Det er klare holdepunkter for at KulturArvOpplevelser har ført til bedre forvaltning av kulturarv i prosjektene som har fått tilskudd, i tillegg til noe økt kunnskap om, og formidling av, kulturarv. Det er imidlertid betydelig usikkerhet knyttet til KulturArvOpplevelsens samfunns- og brukereffekter.

Varige, positive effekter på verdiskaping og lokalsamfunns- og stedsutvikling krever, slik vi ser det, langsiktige virkninger som det i mange tilfeller er for tidlig å se. Prosjektaktivitetene kan være egnet

til å ha ønskede, langsiktige virkninger, men det kan være nødvendig at prosjektene utløser aktiviteter som fortsetter etter at prosjektet er avsluttet. I den grad prosjektslutt også er aktivitetsslutt, vil det svekke de langsiktige effektene som KulturArvOpplevelser kan ha.

Utfordringer

Det er indikasjoner på at informasjon om ordningen ikke har nådd ut til sentrale aktører som potensielt ville søkt om midler. Selv om det er liten tvil om at tilskuddet har vært utløsende for aktiviteter i omsøkte prosjekter, svekkes likevel trolig den overordnede effekten av eksistensen til tilskuddsordningen ved at den har vært for lite kjent.

Det er enkelte svakheter i utformingen. Det overordnede målet med tilskuddsordningen er ikke tydelig nok, og ordningen mangler tilstrekkelig konkrete kriterier for måloppnåelse. Vi vurderer også at prosjektrapporteringen ikke gir god nok informasjon for å kunne vurdere effekter og måloppnåelse.

Anbefalinger om videreutvikling av ordningen

Om videreføring av ordningen

- ▶ Etter vår vurdering bør ordningen videreføres. Man bør også vurdere om, og eventuelt hvordan, man kan få til en videreføring etter oppløsning av Viken. Etter vår vurdering kan det være hensiktsmessig med et samarbeid om ordningen på tvers av fylkesgrenser, selv om et slikt samarbeid kan innebære praktiske utfordringer.

Utforming

- ▶ Selv om fylkeskommunene ikke er underlagt kravene som gjelder tilskuddsordninger i statens økonomiregelverk, gir regelverket noen pekepinner på hva som er god utforming av en tilskuddsordning. Fylkeskommunen bør videreføre innsatsen for å få en god utforming av ordningen, for eksempel når det gjelder målformulering, etablering av kriterier for måloppnåelse, tildelingskriterier og rapporteringskrav.
- ▶ Man bør vurdere om man kan få addisjonalitet inn som et tydeligere tildelingskriterium. Det vil si at prosjektene som får tildelt midler ikke vil bli gjennomført uten tilskuddsmidlene.

Forvaltning

- ▶ Ordningen bør gjøres bedre kjent i målgruppen. Man bør vurdere ulike tiltak og kanaler for å gjøre den mer kjent, som for eksempel ytterligere bruk av informasjonsbrev, fylkeskommunens sider/grupper på sosiale medier mv.
- ▶ Man bør vurdere å etablere en arena for veiledning av potensielle søkere, som for eksempel et seminar eller webinar. Slike arenaer kan også bidra til å koble aktører og idéer, og dette kan ikke minst være viktig for mindre aktører.
- ▶ Ulike søknadsfrister for ulike tilskuddsordninger i fylkeskommunen kan skape utfordringer hvis de samme aktørene søker på flere ordninger, gjerne med liknende eller like søknader. En felles søknadsfrist ville gjort det enklere å vurdere alle søknader i sammenheng. Hvis panelet deles opp og gjennomføres på ulike datoer, er det vanskeligere å vurdere alle KulturArvOpplevelser-søknadene i sammenheng.

- ▶ Man bør vurdere om man kan bedre søknadsportalens brukervennlighet.
- ▶ Det kan være hensiktsmessig at utlysningstekst og retningslinjer fremhever de mest relevante av FNs bærekraftsmål, som etter vår vurdering er bærekraftsmål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn og bærekraftsmål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon. Dette kan bidra til at koblingen mellom tilskuddsordningen, prosjektene og de relevante bærekraftsmålene blir enda sterkere. Det kan videre gjøre det lettere å relatere og se ordningens resultater og effekter opp mot bærekraftsmålene.

Erfaringsutveksling

- ▶ Det bør legges opp til erfaringsutveksling og læring på tvers av prosjekter som har fått støtte, for eksempel gjennom seminar eller digitale verktøy (for eksempel Yammer eller lignende), der erfaringer blir delt. Eksempler på vellykkede prosjekter kan også motivere andre til å søke. Slike eksempler bør brukes i formidlingen til mulige søkere.

1 Innledning

I dette kapittelet omtaler vi kort bakgrunnen for tilskuddsordningen og evalueringen. Vi presenterer også spørsmålene evalueringen skal svare på. Til sist gir vi en kort oversikt over innholdet i resten av rapporten.

1.1 Bakgrunn

Tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser ble vedtatt i november 2017 og utlyst av Buskerud fylkeskommune første gang i 2018 som et tverrfaglig program for å tilrettelegge for reiselivsopplevelser med utgangspunkt i kulturarven. Ved å kombinere kulturminner¹ og kulturarv² med mat og natur, skulle programmet bidra til utvikling av kommersielle og markedsstilpassede produkter med mål om økt omsetning og helårsbesøk. KulturArvOpplevelser er en støtteordning for prosjekter hvor næringsutvikling er et viktig element, mens fylkeskommunen har andre ordninger for prosjekter hvor frivilligheten har en sentral rolle. Bakgrunnen for ordningen er nærmere omtalt i avsnitt 3.1. Riksantikvaren ga i årene etter oppstart tilskudd til ordningen. De senere årene er ordningens innretning justert, samtidig som den har blitt utvidet til hele Viken.

Ordningen administreres og finansieres i et samarbeid mellom rådsområdene næring og tannhelse (reiseliv) og kultur og mangfold (kulturminner) i Viken. I utgangspunktet skal søker ha tilholdssted i Viken, men søkere utenfor Viken har likevel mulighet for å søke dersom en betydelig del av aktivitetene i prosjektet er rettet mot bedrifter i Viken eller foregår i Viken.

Viken fylkeskommune (heretter Viken) har ønsket en evaluering av tilskuddsordningen. Etter nesten fem år med ordningen under ulike forutsetninger har antall søknader totalt, og antall innvilgede og avsluttede prosjekter, blitt vurdert som tilstrekkelig stort til å gjøre en evaluering av ordningen. Evalueringen får med seg overgangen fra en «ren» Buskerud-ordning, via en Buskerud-ordning i Viken-kontekst i 2020, til en ordning for hele Viken i 2021. Ordningen har også hatt en ekstraordinær utlysning og en regulær utlysning under koronapandemien.

1.2 Evalueringens tema, evalueringskriterier og -spørsmål

I utlysningen for evalueringssoppgaven ble det nevnt ulike tema som evalueringen skulle belyse. Disse overordnede temaene omfatter:

- ▶ generelle forhold
- ▶ ordningens måloppnåelse, resultater og samfunns-/brukereffekter på regionalt og kommunalt nivå
- ▶ forhold som er spesifikke for enkelte utlysninger
- ▶ potensial for samarbeid med andre virkemiddelaktører
- ▶ ordningens framtid

I tillegg skulle evalueringen omfatte effektiv forvaltning og utforming av tilskuddsordningen. Vi har omarbeidet temaene og problemstillingene fra utlysningen til konkrete evalueringsspørsmål. Disse gjengis nedenfor.

¹ Kulturminneloven definerer kulturminner som alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. (Kulturminneloven, § 2 første ledd.)

² I Riksantikvaren (2019) defineres kulturarv som følger: Samlebetegnelse for materiell og immateriell kultur. Betegnelsen kulturarv blir særlig brukt i samarbeidet mellom kulturminneforvaltningen, arkivverket og museumssektoren, sammen med kommunene og lokale lag og foreninger. (s. 9)

1.2.1 Evalueringskriterier

Evalueringskriteriene i en evaluering bidrar til at en får belyst ulike sentrale sider og effekter av tilskuddsordningen. I denne evalueringen vurderer vi disse fem kriteriene som særlig relevante:³

- ▶ *Forvaltningseffektivitet*, som handler om ordningen er forvaltet på en effektiv måte og leverer rimelige resultater i forhold til ressursbruk. Som en del av dette kriteriet er det i praksis ofte nødvendig å gjøre en kartlegging av aktivitetene knyttet til forvaltningen.
- ▶ *Effekt og måloppnåelse*, som dreier seg om hvorvidt tiltaket har oppfylt, eller forventes å oppfylle, målsettingene og resultatene av dem. Hvilke resultater gir tilskuddsordningen for målgruppene og hvordan nås målene?
- ▶ *Relevans*, som dreier seg om hvor relevant ordningen er sett ut fra målgruppens og samfunnets behov
- ▶ *Koherens (sammenheng)*, som handler om hvordan tiltaket fungerer sammen med andre tiltak i sektoren eller på området. Hvor godt er tilskuddsordningen tilpasset omgivelsene?
- ▶ *Bærekraft*, som dreier seg om hvorvidt netto fordeler av tiltaket fortsetter eller sannsynligvis vil fortsette. Er de positive virkningene av tilskuddsmidlene varige?

I denne evalueringen har vi blant annet brukt disse kriteriene til å gruppere evaluerings-spørsmålene, og til å vurdere om det er andre tema eller problemstillinger enn de som var listet i utlysningen som kunne være nyttig å se på i evalueringen. Vi har også anvendt kriteriene som grunnlag for forståelse av, eller perspektiver på, de forskjellige evalueringstemaene.

1.2.2 Evalueringsspørsmålene

Evalueringsspørsmålene er basert på evalueringstemaene og problemstillingene listet i utlysningen. Dette er spørsmålene vi forsøker å besvare gjennom evalueringen.

Nedenfor har vi gruppert spørsmålene under tema, der de fleste temaene også sammenfaller med evalueringskriterier. I parentesene står det i hvilket kapittel i rapporten temaene behandles og evalueringsspørsmålene svares ut.

Sammensetning av prosjekter og dokumentasjon/formidling (kapittel 3)

- ▶ Hvordan er prosjektenes innhold/vinkling, samt sammensetningen av innvilgede prosjekter?
- ▶ Hvordan har prosjektarbeid og resultater vært dokumentert og formidlet (f.eks. i form av tellinger, intervjuer, foto, film, prosjektfortellinger, analyser, mv.) og hvem har utført dette (søker og/eller Viken)?

Utforming (kapittel 4)

- ▶ Har ordningen vært effektivt utformet?

Forvaltning (kapittel 5)

- ▶ Hva har vært søkerens respons på tilsagn og avslag inkludert konsekvenser for mulige nye søknader, samt hvordan søkerne har oppfattet saksbehandlingsprosessen?
- ▶ Hvordan er ordningens omdømme i målgruppene?
- ▶ Har forvaltningen av ordningen vært effektiv?

³ Vi tar utgangspunkt i OECDs evalueringskriterier som er godt egnet til å evaluere offentlige tiltak og innsatser, som for eksempel en tilskuddsordning. [Evaluation Criteria - OECD](#)

Effekt og måloppnåelse (kapittel 6)

- ▶ Hvordan har ordningens måloppnåelse, resultater og samfunns-/brukereffekter på regionalt og kommunalt nivå vært?
 - Verdiskaping – både økonomisk, sosialt og kulturelt
 - Forvaltning av kulturminner/kulturarv, eventuelt også lokal naturarv og lokalmattradisjoner
 - Lokalsamfunns- og stedsutvikling
 - Mobilisering av frivillighet
 - Økt kunnskap om og formidling av kulturminner/kulturarv
 - Grad av oppnåelse om tverrfaglighet (kultur og næring)
- ▶ Hva er fylkeskommuneadministrasjonens (saksbehandlere, arbeidsgruppe og programråd) oppfattelse av måloppnåelse, forvaltningsoppgave, søknadsbehandling og prosjektoppfølgning?
- ▶ For utlysningen vår 2020: Hvilken effekt (for søkerne) hadde tilskuddene på effektene av Covid-19 pandemien?
- ▶ For utlysningen vår 2021: Hva var konsekvensene av åpningen til hele Viken, og krav om bred verdiskaping?

Relevans (kapittel 7)

- ▶ Er ordningen treffsikker?
- ▶ Er ordningen relevant gitt brukernes behov og samfunnsbehov?
- ▶ Hvordan oppfyller ordningen relevante mål og innsatsområder i Strategi for kultur og reiseliv (Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, 2019), Meld. St. 16 (2019–2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken (Klima- og miljødepartementet, 2020), og Matnasjonen Norge (Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, og Helse- og omsorgsdepartementet, 2021)?

Koherens (kapittel 7)

- ▶ Hvordan fungerer ordningen i relasjon til andre ordninger?
- ▶ Bør ordningen tilrettelegges for et samarbeid med Innovasjon Norges bedriftsnettverksordning som beskrevet i Strategi for kultur og reiseliv (Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, 2019)?
- ▶ Er det noen eksisterende/avsluttede prosjekter som kan kvalifisere og utvikles til å bli bedriftsnettverkkandidater?

Bærekraft (kapittel 6)

- ▶ Vedvarer effektene over tid?

Fremtidige tilpasninger i ordningen (kapittel 7)

- ▶ Hvilke tilpasninger bør gjøres for å videreføre ordningen basert på Viken fylkeskommunes regionale planstrategi hvor FN17 ligger til grunn?
- ▶ Hvilke tilpasninger bør gjøres i forhold til utviklingen i reiselivet (post-korona, digitalisering av reiselivet, Tourism 4.0/5.0)?

1.3 Om innholdet i rapporten

I kapittel 2 presenterer vi vår metodiske tilnærming og datainnsamlingen vi har gjennomført. I kapittel 3 ser vi deretter kort på tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser, herunder ser vi kort på bakgrunnen for ordningen og gir en oversikt over de ulike søknadsrundene, og søknads- og tildelingsbeløpene.

Vi har valgt å disponere hoveddelen av evalueringen etter de tre sentrale temaene *utforming*, *forvaltning*, og *effekt og måloppnåelse*. I tre tematisk inndelte kapitler presenterer vi datamaterialet og vurderer det opp mot de ulike evalueringsspørsmålene: I kapittel 4 vurderer vi utformingen av ordningen, mens vi i kapittel 5 vurderer forvaltningen av den. I kapittel 6 ser vi så på effekt og måloppnåelse.

I kapittel 7 ser vi så på tilskuddsordningens relevans og koherens, i tillegg til å se kort på ulike tilpasninger.

I kapittel 8 oppsummerer vi evalueringen. Kapittelet har også anbefalinger om eventuelle justeringer i ordningen.

2 Tilnærming og metode

I dette kapittelet beskriver vi vår faglige tilnærming og metoder, blant annet de samfunnsvitenskapelige metodene vi har brukt og datainnsamlingen.

2.1 Overordnet om vårt evalueringsdesign

Hovedformålene med evalueringen har pekt i retning av å gjennomføre en *effektevaluering*. Dette er en klassisk evalueringstype der formålet er å avdekke om et tiltak «virker», altså om det har de tiltenkte effektene. Med andre ord vil man undersøke om den gitte innsatsen, i dette tilfellet tildelte tilskuddsmidler, er årsaken til resultatene og effektene som oppnås, og om disse er i tråd med kriteriene for måloppnåelse i tilskuddsregelverket. Dette kalles gjerne tilskuddenes *addisjonalitet* – hvorvidt tilskuddsmidlene bidrar til realisering av effekter som ikke ville blitt realisert uten midlene. Spørsmålet om ordningens addisjonalitet er sentralt i kapittel 6.

Samtidig er det slik at alle evalueringer av virkemidler og intervensjoner som gjennomføres i den virkelige verden, må ta hensyn til kontekst. En *realistisk evalueringstilnærming*⁴, som er en form for effektevaluering, men med litt mindre stringente krav til å isolere effekter, ivaretar hensynet til kontekst gjennom å besvare spørsmål om hva og hvordan noe fungerer og ikke fungerer under ulike forhold. De overordnede temaene og de konkrete problemstillingene Viken ønsker å få belyst i evalueringen, jf. avsnitt 1.2, passer godt innenfor en slik ramme. Ordningens effekter og måloppnåelse skal vurderes gjennom å se på blant annet forvaltning av kulturminner/kulturarv, lokalsamfunns- og stedsutvikling og grad av oppnåelse om tverrfaglighet (kultur og næring).

2.2 Om vår bruk av statens økonomiregelverk og veiledningsmateriell fra DFØ

I rapporten viser vi flere ganger til krav for statlige tilskuddsordninger i regelverket for økonomistyring i staten⁵ og veiledningsmateriell fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Dette regelverket og veiledningsmaterialet gjelder ikke fylkeskommunale tilskuddsordninger, så lenge ikke tilskuddsordningen forvaltes på vegne av staten.⁶

Vi vurderer at statens økonomiregelverk peker i retning av god praksis for utforming og forvaltning av statlige tilskuddsordninger, og generelt for forvaltning av offentlige tilskuddsordninger. Vi kjenner ikke til at det er noe tilsvarende regelverk for fylkeskommunale tilskuddsordninger. Derfor vurderer vi at det er hensiktsmessig å se hen til dette regelverket når vi vurderer utformingen og forvaltningen av KulturArvOpplevelser.

DFØ har utarbeidet veiledningsmateriell for utforming, forvaltning og evaluering av statlige tilskuddsordninger. Blant annet understrekes det i DFØs veileder Evaluering av statlige tilskuddsordninger (SSØ, 2007) at evalueringer av tilskuddsordninger skal etterprøve om man faktisk oppnår målene som tilskuddet er ment å realisere.

Det overordnede formålet med evalueringen av KulturArvOpplevelser passer godt sammen med tilnærmingen i DFØs veileder for evaluering av statlige tilskuddsordninger. Som nevnt er veilederen myntet på statlige tilskuddsordninger. Den gir likevel gode innspill på hvordan en fylkeskommunal

⁴ Sverdrup, Sidsel (2014): *Evaluering. Tilnærminger, modeller og eksempler*. Oslo: Gyldendal Akademisk

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/statlig-okonomistyring/reglement-for-okonomistyring-i-staten/id438887/>

⁶ *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, punkt 6.2.4.2.

tilskuddsordning kan evalueres. Denne veileder ble også vist til i utlysningen/kunngjøringen av evalueringsoppdraget fra Viken. Etter vår vurdering gir veilederen oss et godt utgangspunkt for et konkret evalueringsdesign. Evalueringen er derfor basert på metoder og modeller i DFØs veileder.

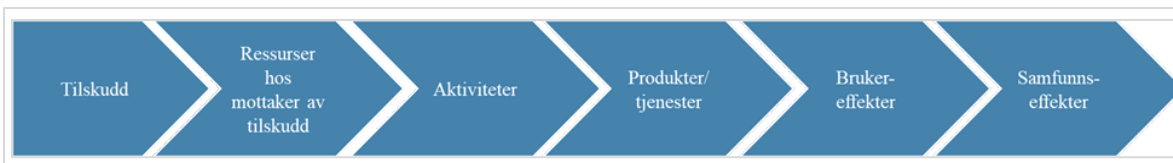
2.3 Evaluering av en tilskuddsordning som har utviklet seg over tid

KulturArvOpplevelser har utviklet seg forholdsvis mye siden oppstart, ikke minst ved å bli utvidet fra å gjelde kun Buskerud, til å gjelde Viken.

En evaluering er i en viss grad retrospektiv, men den skal også gi innsikt som kan brukes for å utvikle tilskuddsordningen videre. Ved at KulturArvOpplevelser har utviklet seg over tid, kan evalueringen ikke være en skjematisk vurdering av noe som har ligget fast, og som så kan forbedres. Vi har forsøkt å løse dette ved å beskrive endringene i tilskuddsordningen og knytte vurderinger både til tidligere og nyere faser av tilskuddsforvaltningen. I tilfeller der det tidligere var svakheter som så har blitt forbedret, mener vi det uansett kan være nyttig å påpeke tidligere svakheter. Hensikten er å understreke betydningen av ulike trekk ved tilskuddsforvaltning, som kan være viktige å ivareta på sikt.

2.4 Resultatkjede for tilskudd

DFØs veileder for evalueringer av statlige tilskuddsordninger viser til at det er nyttig å forstå resultatkjeden til tilskuddsordningen som skal evalueres. Figur 1 illustrerer en resultatkjedemodell for tilskudd.

Figur 1 Forenklet resultatkjede for en tilskuddsordning

Figur 1 illustrerer hvordan tilskuddene gir økte ressurser hos mottakerne. I dette tilfellet handler det om økonomisk støtte til virksomheter som jobber innenfor reiseliv og besøksnæring med utgangspunkt i kulturarv. Økte midler gir mulighet til økt *aktivitet*, i form av tiltak eller prosjekter som kan igangsettes fra tilskuddsmottakerne. Dette gir flere *produkter eller tjenester*, som for dette tilskuddet er for eksempel nye tilbud innen opplevelsesturisme eller matopplevelser. Tjenestene gir i sin tur noen *effekter*, som kan være på to nivåer:

I første omgang gir tiltaket *brukereffekter*, altså effekter for målgruppen, som er kommuner, regionråd, organisasjoner, institusjoner og destinasjonsselskap i Viken. Brukereffektene kan for eksempel være nye produkter, markedsmuligheter og samarbeid. Videre kan tilskuddene også bidra til *samfunnseffekter*, det vil si at effekter for målgruppen også får verdi for samfunnet i stort.⁷ I dette tilfellet kan det for eksempel dreie seg om ivaretagelse av kulturminner innenfor Viken, bedre forvaltning av kultur- og naturarv, stedsutvikling og mobilisering og engasjement i lokalbefolkningen.

En slik resultatkjede for tilskudd utgjør et modellmessig grunnlag for å evaluere effektene og måloppnåelsen midlene gir og hvordan ordningen forvaltes, gjennom at det knyttes evaluerings-

⁷ Det er også slik at eksterne faktorer kan påvirke alle leddene i kjeden. For eksempel kan tilskuddsmottakere i bevilgningsperioden få økte eller reduserte midler fra andre finansieringskilder enn tilskuddsordningene, eller organisasjonene kan omprioritere ressurser internt uavhengig av tilskuddene. Videre kan det være lekkasjer av midler, det vil si at midler brukes til å gjennomføre aktiviteter som ikke medfører ønskede effekter. Slike forhold må også hensyntas i vurderinger av effekter av tilskuddsordninger.

kriterier til elementene i resultatkjeden. Denne evalueringen skal gjøre vurderinger av blant annet *effekter* og *måloppnåelse*. Her ser vi på årsaks-sammenhengen mellom virkemidlet tilskudd og de ønskede effektene man oppnår.

2.5 Datainnsamlingen

Nedenfor beskriver vi dataene som evalueringen er basert på. Datamaterialet er satt sammen av følgende elementer: intervjureferater fra intervjuer med søkere, aktører som er i målgruppen, men som ikke har søkt og informanter på tilskuddssiden, svar fra en spørreundersøkelse til søkere av KulturArvOpplevelser, dokumenter som beskriver KulturArvOpplevelser og ordningens sammenheng, prosjektdokumentasjon fra utvalgte tilskuddsmottakere, og notater fra observasjon av søknadsbehandling.

Nedenfor beskriver vi datainnsamlingen nærmere.

2.5.1 Intervjuer

Vi har gjennomført intervjuer med ulike sentrale aktører, både på tilskuddssiden, mottakersiden og blant aktører som ikke har mottatt tilskudd, enten fordi de har fått avslag, eller fordi de ikke har søkt. De fleste intervjuene/samtalene har vært semistrukturerte dybdeintervjuer, der vi har hatt samtaler med respondentene med utgangspunkt i tilpassede intervjuguides. I intervjuguidene har temaene i hovedsak vært fastlagt på forhånd, men det har også vært mulig å gå dypere inn i tema og problemstillinger som har dukket opp i løpet av intervjuet. I vedlegg A er intervjuguiden som ble brukt i intervjuer av søkere som har blitt innvilget tilskudd.

Til sammen har vi gjennomført 24 intervjuer eller samtaler. Tabell 1 gir oversikt over type informanter.

Tabell 1 Aktører/informanter vi har intervjuet og antallet intervjuer

Aktører/informanter	Antall intervjuer
Tre saksbehandlere i fylkeskommunen	5
Avdelingsleder i fylkeskommunen	2
Seksjonsleder i fylkeskommunen	1
To eksterne medlemmer av programrådet	2
Medlem arbeidsgruppen	1
Seks aktører som har fått tilsagn	6
To aktører som har fått avslag	2
Fem aktører i målgruppen, men som ikke har søkt om midler	3 intervjuer og 2 kortere telefonsamtaler

2.5.2 Spørreundersøkelse

Vi sendte et elektronisk spørreskjema til samtlige aktører som hadde søkt om KulturArvOpplevelser i perioden våren 2018–høsten 2021. For å kunne belyse erfaringer med søknadsprosessen og betydningen av tilskuddsmidlene, sendte vi spørreskjemaet både til aktører som hadde fått avslag og aktører som hadde fått tilsagn.

Det var til sammen 63 aktører som stod bak de 100 søknadene som Viken hadde mottatt i perioden. Det var altså 63 aktører som fikk tilsendt spørreskjemaet. 26 svarte på undersøkelsen.

Det gir en svarprosent på 40, som er tilfredsstillende for en undersøkelse av denne typen. Mottakere som ikke svarte på spørreskjemaet, fikk inntil to påminnelser.

Spørreskjemaet var åpent i perioden 24. februar–25. mars 2022, og påminnelsene ble sendt ut 1. mars og 14. mars.

Vi utviklet spørreskjemaet i en prosess der vi først laget et utkast til spørsmål og svaralternativer, deretter innhentet tilbakemeldinger på utkastet fra ansatte i fylkeskommunen, reviderte skjemaet og programmerte det i et elektronisk spørreskjemaverktøy (Enalyzer). Vi fikk bistand fra ansatte i fylkeskommunen til å teste det elektroniske spørreskjemaet, og vi gjennomførte en pilotundersøkelse der tre søkere av KulturArvOpplevelser deltok.

Det ferdige spørreskjemaet inneholdt spørsmål om

- ▶ Kjennskap til ordningen
- ▶ søknadsprosessen
- ▶ treffsikkerhet
- ▶ omdømme
- ▶ umiddelbare effekter, bruker- og samfunnseffekter
- ▶ samarbeid

Etter at spørreundersøkelsen var avsluttet, analyserte vi dataene og laget figurer med programmeringsspråket R.

Vi har lagt en utskrift av spørreskjemaet i vedlegg B.

2.5.3 Dokumentgjennomgang

Vi har gått gjennom ulik dokumentasjon relevant for tilskuddsordningen. Dette har vært en forutsetning for å kunne belyse flere av evalueringsspørsmålene i tilstrekkelig grad, for eksempel spørsmål om utformingen og forvaltningen av ordningen (publiseringstekster, retningslinjer mv.) og hvordan ordningen oppfyller mål og satsingsområder i sentrale regionale og statlige strategier og andre policydokumenter.

Referanselisten bakerst viser dokumenter vi har brukt i evalueringen. Det er også en del referanser løpende gjennom rapporten.

2.5.4 Prosjektdokumentasjon

Vi har gått gjennom prosjektdokumentasjon fra fem tilfeldig valgte tilskuddsmottakere. Vi gjorde utvalget ved å ta utgangspunkt i samtlige innvilgede søknader fra perioden 2018–2021, der prosjektet var avsluttet. Vi avgrenset utvalget til avsluttede prosjekter fordi det forelå sluttrapportering for disse prosjektene, som inneholdt informasjon om gjennomførte aktiviteter og tilskuddsmottakernes vurderinger av prosjektets virkninger. Det utgjorde 24 prosjekter. Blant disse tok vi et enkelt, tilfeldig utvalg av fem prosjekter.

Et enkelt, tilfeldig utvalg sikrer at det hverken er mer eller mindre sannsynlig at prosjekter med spesielle kjennetegn inkluderes i gjennomgangen. Allikevel er utvalget så lite at det ikke er grunnlag for å gjøre sikre generaliseringer. I vår analyse trekker vi slutninger først og fremst om det enkelte prosjekt.

For de fem prosjektene gikk vi gjennom prosjektbeskrivelser og rapportering. Vi fikk tilgang til dokumentene ved at det ble opprettet tilganger for prosjektteamet i Regionalforvaltning.no, som er en nettportal for søkere og saksbehandlere.

2.5.5 Observasjon av saksbehandling

Vi var til stede og observerte to interne møter i fylkeskommunen, der søknader om tilskudd våren 2022 ble behandlet.

Det ene møtet var mellom to saksbehandlere, der de drøftet tre søknader, som forberedelse til et bredere sammensatt vurderingspanel. Møtet ble gjennomført 19. mai 2022.

Det andre møtet hadde syv deltakere som utgjorde et vurderingspanel, der samtlige søknader ble gjennomgått og vurdert. Ved slutten av møtet hadde vurderingspanelet skissert en innstilling i hver av sakene. Møtet ble gjennomført 20. mai 2022.

Begge møtene ble gjennomført på Teams. Vi var til stede med én konsulent. Ved begynnelsen av møtene ble det informert om at konsulenten var til stede. Deretter skrudde konsulenten av kamera og mikrofon, og fungerte kun som observatør. Etter at møtet var avsluttet, fikk konsulenten anledning til å stille noen spørsmål, for eksempel om deltakernes betraktninger rundt søknadsbehandlingen, hvor representativt møtet hadde vært og lignende.

Konsulenten tok notater underveis, som utgjorde datamaterialet fra observasjonen.

3 Om KulturArvOpplevelser

I dette kapittelet ser vi nærmere på bakgrunnen for tilskuddsordningen, utlysningene de ulike årene siden oppstart og gir oversikt over sammensetning av innvilgede prosjekter. Hensikten er blant annet å gi grunnlag for undersøkelsene i senere kapitler.

3.1 Bakgrunnen for tilskuddsordningen

KulturArvOpplevelser ble opprettet av Buskerud fylkeskommune i 2018. I det opprinnelige plandokumentet for ordningen står det:

Buskerud fylkeskommunen har etablert et Program for utvikling av opplevelser basert i kultur og kulturarv. Programmet har fått navnet KulturArvOpplevelser. Programmet skal gi tilskudd til utviklingsprosjekter og sikre samarbeid mellom reiselivet og tilbydere av opplevelsesprodukter, og dermed skape nye produkter og markedsmuligheter.

Bakgrunn for programmet ligger i Regional plan for Kulturminnevern, der programmet er et konkret tiltak under delmål 2, Vern og bærekraftig bruk av kulturarv. Forankring er også i Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping, vertskapsattraktivitet, samt i strategi for Kunst og kultur og Buskerud. (Buskerud fylkeskommune, 2017a, s. 3)

Som sitatet ovenfor viser til er tilskuddsordningen forankret i *Kulturminnekompasset – Regional plan for kulturminnevern i Buskerud 2017–2027* (Buskerud fylkeskommune, 2017b) og i *Regional plan for verdiskaping og næringsutvikling 2015–2020* (Buskerud fylkeskommune, 2014).

Den regionale planen Kulturminnekompasset (Buskerud fylkeskommune, 2017b) beskriver kulturarven som en mulig ressurs i samfunnsutviklingen, både når det gjelder by- og tettstedsutvikling, næringsutvikling, produktutvikling, reiseliv og friluftsliv. Den viser til at kulturarven kan bidra til at dagens og fremtidige generasjoner blir kjent med sin historie, og at den skaper identitet og tidsdybde, tilhørighet og trivsel.⁸ Under delmål 2 løfter planen frem to satsingsområder. Det ene er å bruke kulturarven som en ressurs i by- og tettstedsutviklingen – vern gjennom bruk av verneverdige kulturminner og kulturmiljøer. Det andre satsingsområdet er å bruke kulturarven som en ressurs for næringsutvikling.⁹

Det er i tilknytning til det andre satsingsområdet, om å bruke kulturarven som en ressurs for næringsutvikling, at den regionale planen omtaler hensyn som peker spesielt i retning av en tilskuddsordning som KulturArvOpplevelser. «Kulturarv kan være grunnlag for opplevelsesproduksjon, attraksjonsutvikling og næringsutvikling», står det. «Det er viktig til å stimulere til bruk av materiell og immateriell kulturarv som grunnlag for ny næringsutvikling, spesielt innenfor reiselivsnæring og håndverk», slår den fast. Videre står det i planen:

Det er økende vekst i turisme/reiselivsprodukter som tar utgangspunkt i kultur, historie og opplevelser. Kulturminner kan være reisemål i seg selv eller de kan brukes som en del av markedsføringen. Næringsutvikling med basis i kulturminner kan bidra til verdiskaping i reiselivet. *Destinasjon Norge: Nasjonal strategi for reiselivsnæringen* (2012) påpeker at det er et stort potensiale for verdiskaping basert på natur og kulturarv. Samarbeid mellom landbruk, natur og kulturminneforvaltning og

⁸ Buskerud fylkeskommune (2017b) *Kulturminnekompasset – Regional plan for kulturminnevern i Buskerud 2017–2027* (s. 14).

⁹ Buskerud fylkeskommune (2017b) *Kulturminnekompasset* (s. 15).

reiselivsnæring trekkes fram som viktig for å legge til rette for reiselivsprodukter basert på norsk natur og kulturlandskap.¹⁰

Siden oppstart er innretningen av tilskuddsordningen etter hvert blitt justert, samtidig som det geografiske nedslagsfeltet er utvidet til hele Viken fylke. Ordningen administreres og finansieres nå i et samarbeid mellom rådsområdene næring og tannhelse (reiseliv) og kultur og mangfold (kulturminner) i Viken fylkeskommune.

3.2 Utlysningene fra 2018 til i dag

Det er hittil gjennomført ni utlysninger i ordningen: én i 2018, to i 2019, to i 2020, to i 2021 og to i 2022. Nedenfor ser vi kort på utlysningene i disse årene.

2018 og 2019

Utlysningene i 2018 og 2019 fulgte ordningens opprinnelige innretning og var rettet mot aktører i Buskerud fylke.

Utlysningen i 2018 hadde en ramme på totalt 2,5 millioner kroner, hvorav 1 million kroner var tilskudd fra Riksantikvaren. Det kom inn 26 søknader og 12 av disse ble tildelt tilskudd på til sammen 2,3 millioner kroner.

I 2019 ble det gjennomført to utlysningsrunder. Til sammen kom det inn 28 søknader, hvorav 10 fikk tilskudd. Det ble tildelt rett i underkant av 2,5 millioner kroner. Rammen for utlysningene i 2019 var 2,5 millioner kroner, inkludert støtte fra Riksantikvaren på 500 000 kroner.

2020

Våren 2020 ble det gjennomført en utlysning for å avhjelpe situasjonen som hadde oppstått i reiselivet og den besøksrettede delen av kulturminnevernet på grunn av koronapandemien. I utlysningen kunne det søkes om tiltak rettet mot de norske og nordiske markedene. Utlysningen gikk kun til aktører i tidligere Buskerud. Det kom inn 14 søknader, og åtte av disse fikk tilskudd.

Høsten 2020 ble det gjennomført en regulær utlysning etter samme opplegg og retningslinjer som utlysningene i 2018 og 2019. Utlysningen gikk kun til aktører i tidligere Buskerud, samt Jevnaker og Lunner, som var overført fra Innlandet fylke. Det kom inn tre søknader, hvorav to fikk tilskudd.

Ordningens ramme i 2020 var på 2,5 millioner kroner, som ble delfinansiert av Riksantikvaren med 400 000 kroner. I tilskuddet fra Riksantikvaren ble ytterligere 200 000 kroner bevilget til evaluering av ordningen. I 2020 ble det innvilget tilskudd på i overkant av 1,7 millioner kroner.

2021

Våren 2021 ble ordningen utvidet til hele Viken fylke. Midlene i utlysningen kom kun fra Viken fylkeskommune og hadde en ramme på 2 millioner kroner. Det kom inn 16 søknader fordelt på ni fra tidligere Buskerud, fem fra Østfold og to fra Akershus. Av disse fikk fire søknader fra Buskerud, fire fra Østfold og to fra Akershus – totalt ti søknader – innvilget tilskudd på til sammen snaut 2 millioner kroner.

Høsten 2021 ble det utlyst 1 million kroner etter samme opplegg som for våren 2021. Det kom inn 13 søknader, hvorav fem ble tildelt midler.

¹⁰ Buskerud fylkeskommune (2017b) Kulturminnekompasset (s. 14).

2022

Våren 2022 kom midlene i utlysningen også kun fra Viken fylkeskommune og hadde en ramme på 3 millioner kroner. Det kom inn 12 søknader fordelt på to fra tidligere Buskerud, fem fra Østfold og fem fra Akershus. Av disse fikk én søknad fra Buskerud og én fra Akershus til sammen innvilget tilskudd på 390.000 kroner.

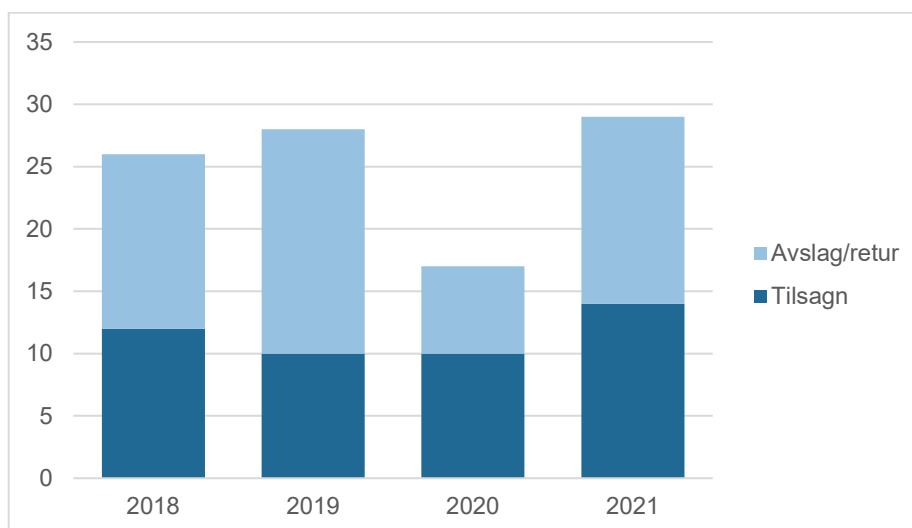
3.3 Prosjektenes sammensetning

I dette avsnittet ser vi på følgende evalueringsspørsmål:

- ▶ Hvordan er prosjektenes innhold/vinkling, samt sammensetningen av innvilgede prosjekter?

3.3.1 Antall søknader

Siden KulturArvOpplevelser oppstart i 2018 og frem til 2021 kom det 100 søknader om tilskudd. Våren 2022 kom det ytterligere 12 søknader. Figur 2 viser fordelingen per år, 2018–2021.

Figur 2 Antall søknader, fordelt på utfall, 2018–2021. Kilde: Viken fylkeskommune

Figur 2 viser at årene 2018, 2019 og 2021 kan betraktes som relativt normale år, med mellom 26 og 29 søknader. I 2020 kom det kun 17 søknader. Året var preget av at regjeringen innførte strenge restriksjoner på kontakt mellom mennesker og reising, som følge av koronapandemien. Reiselivet måtte innstille mye av sin aktivitet og var hardt rammet.

Figur 2 viser videre at antall prosjekter som har fått tilskudd har ligget noenlunde stabilt, med mellom 10 og 14 tilsagn årlig. Totalt i perioden var det 46 av de 100 søknadene som fikk tilsagn. 54 søknader ble avslått eller returnert.

Sammenslåingen av Akershus, Buskerud og Østfold til Viken fylkeskommune i 2020, førte til en stor økning i antall aktører som var i målgruppen for tilskuddsordningen. Sammenlignet med Buskerud, som var tilskuddets tidligere nedslagsfelt, var Viken flere ganger større. For eksempel hadde Viken mer enn fire ganger flere virksomheter innen overnattings- og serveringsvirksomhet, kultur, underholdning og fritid.¹¹ Selv om ikke alle disse virksomhetene var i målgruppen for

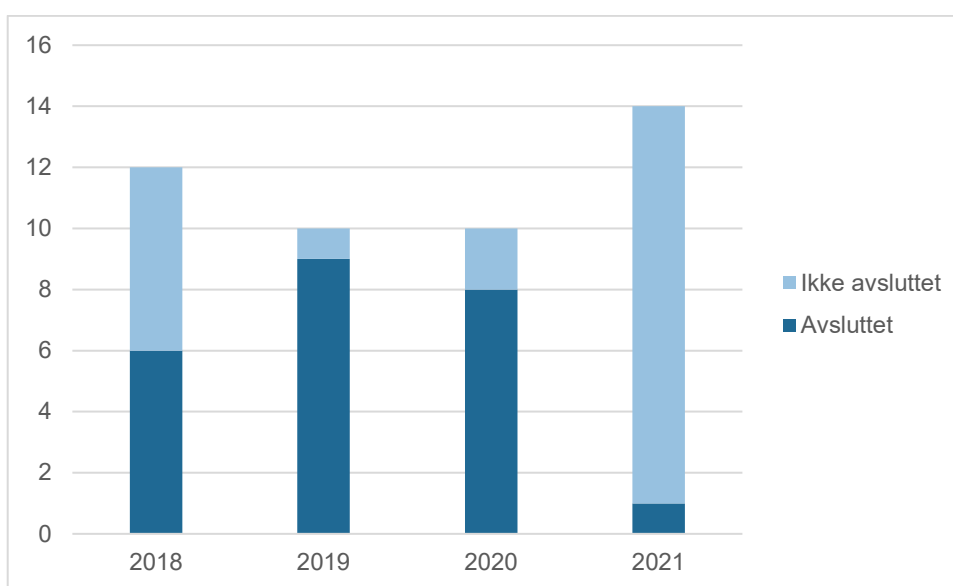
¹¹ Sammenligning mellom Buskerud 2019 og Viken 2020. Kilde: SSB
(<https://www.ssb.no/statbank/table/10309/>)

KulturArvOpplevelser, er økningen trolig illustrerende for at målgruppen etter 2020 var langt større enn tidligere.

Med koronaåret 2020, og med 2021 hakk i hæl, kunne man trolig ikke forvente noen umiddelbar økning i antall søkere fra tidligere år. Allikevel er det i Viken et stort potensial for å øke antall søkere fra tidligere år da nedslagsfeltet kun omfattet Buskerud. Med et større antall søkere ville man kunne forvente mer konkurranse om tilskuddsmidlene og generelt høyere kvalitet på prosjektene som fikk tilskudd. Fylkeskommunen ville kunne gjøre mer kritiske vurderinger av de forventede effektene av prosjektene.

3.3.2 Avsluttede prosjekter

For å danne et bilde av fremdriften i prosjektene, har vi sett nærmere på antall prosjekter som har blitt avsluttet. Avslutning innebærer at prosjektaktivitetene er gjennomført, at prosjektet har levert en sluttrapport til fylkeskommunen, og at fylkeskommunen har utbetalt den gjenværende delen av tilskuddsmidlene. Figur 3 gir en oversikt.

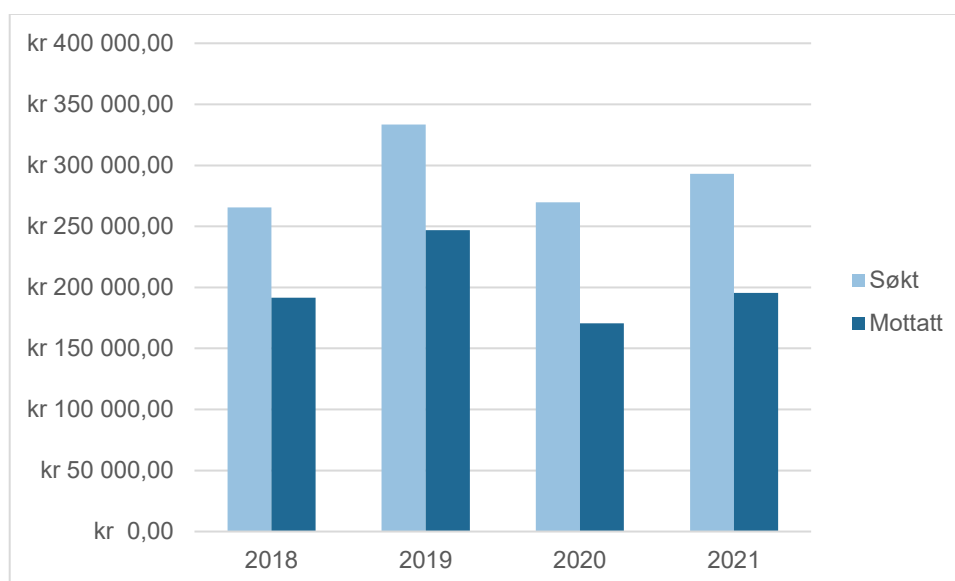

Figur 3 Antall avsluttede prosjekter per 31. desember 2021, etter søknadsår. Kilde: Viken fylkeskommune

Figur 3 viser at av de 46 prosjektene som hadde fått tilsagn i perioden 2018–2021, var det til sammen 24 prosjekter som var avsluttet innen 2021. Blant de 12 prosjektene som i 2018 fikk tilsagn, var det 6 som var avsluttet. Fra 2019 var det 9 av 10 prosjekter som var avsluttet. Fra 2020 var det 8 av 10. I 2021 var det 14 prosjekter som fikk tildelt tilskudd, hvorav ett prosjekt ble avsluttet i løpet av året. Antallet prosjekter fra 2018 som ennå ikke var avsluttet ved utgangen av 2021 reiser spørsmål om hva som var status i disse prosjektene. Ifølge Viken fylkeskommune var dette prosjekter som ved oppfølging i 2021 ikke var rapportert som avsluttet. I enkelte av disse prosjektene var opprinnelig kontaktperson ikke lenger tilgjengelig for videre oppfølging. Endringer i fylkeskommunens personell ved fylkessammenslåingen hadde brutt kontinuiteten i Vikens oppfølging. Fylkeskommunen ville følge prosjektene videre opp for en siste avklaring av status.

3.3.3 Søknads- og tildelingsbeløp

Beløpene som aktørene søkte om, gir en indikasjon på størrelsen på det typiske KulturArvOpplevelser-prosjektet. Figur 4 inneholder tallene.

Figur 4 Gjennomsnittlig søknadsbeløp og tildelingsbeløp, 2018–2021. Kilde: Viken fylkeskommune

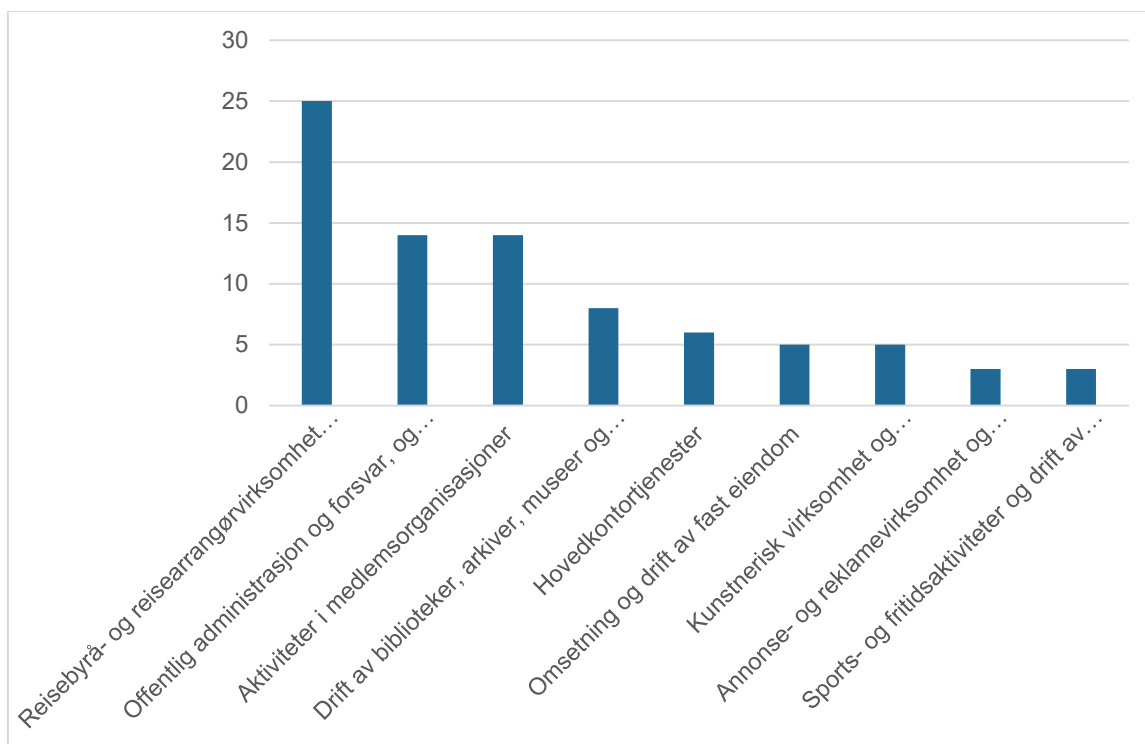
Figur 4 viser at det gjennomsnittlige søknadsbeløpet varierte mellom 266 000 og 334 000 kroner i perioden 2018–2021. Viken fylkeskommune tildelte i gjennomsnitt mellom 171 000 og 245 000 kroner pr. prosjekt i samme periode.

For hele perioden var gjennomsnittlig søknadsbeløp 293 000 kroner. Gjennomsnittlig tildelingsbeløp var 200 000 kroner.

Den totale tilskuddsrammen for årene 2018–2021 var 10 millioner kroner. 9,2 millioner kroner av rammen ble gitt i tilsagn om tilskudd. Med andre ord ble 92 prosent av rammen tildelt. Det var ikke alle de tildelte midlene som var utbetalt. Utbetaling av hele tilskuddet til det enkelte prosjekt forutsatte at prosjektaktivitetene var gjennomført og at prosjektet hadde levert sluttrapport. Pr. 31. desember 2021 hadde Viken fylkeskommune utbetalt til sammen 7,2 millioner kroner, det vil si 72 prosent av tilskuddsrammen. Avviket må ses i lys av at ikke alle prosjekter var avsluttet, jf. underkapittel 3.3.2.

3.3.4 Bransjer

Søkerne til KulturArvOpplevelser er tilknyttet et bredt spekter av bransjer. Figur 5 gir en oversikt over fordelingen av søkerne fra årene 2018–2021.

Figur 5 Antall søknader fordelt på næring (næringer med tre eller flere søknader), 2018–2021. Kilde: Viken fylkeskommune

Figur 5 viser at næringen som hadde sendt inn flest søknader var reisebyrå- og reisearrangørvirksomhet og tilknyttede tjenester (25 søknader). Deretter følger offentlig administrasjon (14 søknader) og frivillige organisasjoner (14 søknader). Museer og annen kulturvirksomhet er også godt representert (8 søknader). Til sammen utgjorde disse næringene over 60 prosent av søkerne. Disse fire næringene, i tillegg til de andre næringene som søkte, gir til sammen et godt bilde av at KulturArvOpplevelser var rettet mot aktører innen både kulturarv og næring. Statistikken er basert på virksomheten som stod som søker, men i tillegg var også flere ulike aktører involvert i mange av prosjektene, gjerne fra ulike næringer. Vi omtaler dette nærmere i avsnitt 6.6.

3.4 Dokumentasjon av prosjektarbeidet

Et av evalueringsspørsmålene lyder som følger:

- ▶ Hvordan har prosjektarbeid og resultater vært dokumentert og formidlet (f.eks. i form av tellinger, intervjuer, foto, film, prosjektfortellinger, analyser, mv.) og hvem har utført dette (søker og/eller Viken)?

For å danne oss et inntrykk av hvordan prosjektarbeid og resultater har vært dokumentert og formidlet, har vi sett nærmere på en liten stikkprøve av prosjekter. Vi har gått gjennom prosjektdokumentasjon fra fem tilfeldig valgte tilskuddsmottakere. Utvalget er nærmere beskrevet i avsnitt 2.5.4. Her omtaler vi tre eksempler:

Det ene prosjektet var tydelig orientert rundt å skape mer oppmerksomhet og aktivitet rundt en reiselivsregion. Prosjektarbeidet og resultatene var dokumentert i form av telling av unike brukere, sidevisninger, klikk, lesetid på nettsider, filmvisninger og avisutklipp og skjermbilder av medieomtale. I tillegg inneholdt rapporteringen faksimiler av trykksaker som prosjektet hadde laget.

Prosjektdokumentasjonen inneholdt med andre ord både opplysninger om resultater (oppmerksomhet) og opplysninger om prosjektaktiviteter (for eksempel å lage en trykksak). Det var søkeren selv som stod for dokumentasjonen.

Det andre prosjektet handlet om å utvikle bruken av et kulturlandskap. I en illustrert sluttrapport presenterte prosjektet et kart over kulturlandskapet, i tillegg til opplysninger om prosjektaktiviteter, slik som telling av antall møter. Det var søkeren selv som stod for dokumentasjonen.

Det tredje prosjektet dokumenterte aktiviteter og resultater på atter andre vis. Søkeren presenterte fotografier fra prosjektaktiviteter. Det ble også lagt frem en Word-rapport med opplysninger om en gjennomført kartlegging og en gjennomgang av ulike eksisterende kulturarvopplevelser i området. Rapporten drøftet eksisterende samarbeidskonstellasjoner og potensial for utvikling av samarbeid. Det var søkeren selv som stod for dokumentasjonen.

Oppsummert tyder vår gjennomgang på at aktørene dokumenterer prosjektarbeidet på ulikt vis. Hverken form eller innhold kan sies å være ensartet. I og med at prosjektarbeidet og resultatene er såpass ulike på tvers av prosjektene, og det er forskjellige typer aktør som gjennomfører prosjektene, er dette å forvente. Det ville antagelig være uhensiktsmessig å forsøke å få til lik dokumentasjon og formidling. Imidlertid kan det være nyttig og effektivt at tilskuddsforvalter gjør tilgjengelig gode eksempler på hvordan prosjekter kan dokumenteres og formidles, slik at andre kan få idéer og inspirasjon fra disse. Vi omtaler tilskuddsordningens krav til rapportering mer spesielt i avsnitt 5.7.

4 Utformingen av tilskuddsordningen

Utformingen av en tilskuddsordning skal understøtte målet med tilskuddet og gi grunnlag for at det kan forvaltes uten uforholdsmessig store kostnader hos tilskuddsforvalteren og tilskuddsmottakere. I dette kapittelet vurderer vi noen hovedelementer i utformingen av KulturArvOpplevelser.

4.1 Innledning

DFØs veileder for evaluering av statlig tilskuddsordninger definerer *utformingen* av en tilskuddsordning med følgende:

Med utformingen av en tilskuddsordning menes et samlet sett av elementer som inngår i tilskuddsordningen, og sammenhengene mellom disse elementene. De viktigste elementene som inngår i utformingen, er den totale tilskuddsrammen, mål og målgruppe for ordningen, kriteriene for måloppnåelse, kunngjøringsregimet, tildelingskriteriene, eventuelle beregningsregler for tildelt beløp samt rapporterings- og kontrollregimet. (SSØ, 2007, s. 49)

I statens økonomiregelverk pekes det på at for statlige tilskuddsordninger skal utformingen understøtte målet med tilskuddet og gi grunnlag for at det kan forvaltes uten uforholdsmessig store kostnader hos tilskuddsforvalteren og tilskuddsmottakere.¹² Utformingen av en tilskuddsordning innebærer å bestemme hovedelementene i ordningen og nedfelle disse i et regelverk.

Statens økonomiregelverk setter også konkrete krav til utforming av statlige tilskuddsordninger. Blant annet pekes det på at utformingen skal skje etter en konkret vurdering for den enkelte ordningen. Hovedelementene skal også vurderes i nøye sammenheng med hverandre. Regelverket peker på følgende som hovedelementene i en statlig tilskuddsordning: Mål og målgruppe for tilskuddsordningen, kriterier for måloppnåelse, tildelingskriterier, opplegg for oppfølging og kontroll og evaluering.¹³ Vi går gjennom disse elementene nedenfor og vurderer hvordan disse elementene er implementert og ivaretatt i KulturArvOpplevelser.

4.2 Evalueringsspørsmål

Det er kun ett av våre evalueringsspørsmål som dreier seg eksplisitt om utformingen av ordningen, men det er på den annen side et forholdsvis vidt og generelt spørsmål:

► Har ordningen vært effektivt utformet?

Spørsmålet om ordningen har vært effektiv utformet kan for eksempel forstås som om at det spørres om utformingen understøtter målet med tilskuddet og gir grunnlag for at det kan forvaltes uten uforholdsmessig store kostnader, som er forhold som økonomiregelverket peker på at utformingen skal legge til rette for. At det kan være hensiktsmessig å gjøre en bred vurdering av utformingen er også i tråd med DFØs veileder i evaluering av statlige tilskuddsordninger (SSØ, 2007), der det for øvrig legges opp til å vurdere om utformingen av ordningen er «god».¹⁴

Nedenfor går vi gjennom det statens økonomiregelverk peker på som hovedelementer i en tilskuddsordning og vurderer disse.

¹² Bestemmelser om økonomistyring i staten, punkt 6.1

¹³ Bestemmelser om økonomistyring i staten, punkt 6.1

¹⁴ Senter for statlig økonomistyring (2017), kapittel 6.

4.3 Om målene med tilskuddsordningen

I avsnitt 6.3 drøfter vi målet med KulturArvOpplevelser, som en inngang til vurderingen av effekter og måloppnåelse. I dette avsnittet ser vi på hvor klart og entydig målet med ordningen er formulert i program, publiseringstekster og regelverk for ordningen. Både mulige søkere, tilskuddsforvalter, politikere og andre interessenter kan ha nytte av at det kommuniseres tydelige mål for offentlige tilskuddsordninger. DFØs nett-veiledning om utforming av statlige tilskuddsordninger¹⁵ peker på at formulering av målet for en tilskuddsordning er sentralt for utformingen av de øvrige hovedelementene i ordningen, det vil si for kriterier for måloppnåelse, tildelingskriterier, opplegg for oppfølging og kontroll og evaluering.

I det opprinnelige plandokumentet for ordningen, *KulturArvOpplevelser - Program 2017/18* (Buskerud fylkeskommune, 2017a) fremgår det at hovedmålet med programmet er å styrke utvikling av kommersielle og markedstilpassede opplevelser basert i kultur og kulturarv i Buskerud. I bakgrunns-kapittelet i plandokumentet står det også følgende, som er relevant for forståelsen av målet med tilskuddsordningen:

Programmet foreslås for å styrke produktutvikling og konseptuering av de mange produktråvarene vi har i Buskerud, basert i kultur og kulturarv. Det er stort potensial for å utvikle gode opplevelser som kan være kommersielle i Buskerud, gitt eksisterende reiselivsmarked og råvaregrunnlaget. Fokuset på å utvikle opplevelser av kultur og kulturarv i kombinasjon med mat og natur kan gi oss markedsfortrinn mot kundegrupper som er betalingsvillige og helårsbesøk. (Buskerud fylkeskommune, 2017, s. 3) [våre understrekninger]

Videre står det at nøkkelen i programmet er *«fokus på det kommersielle, på markedets behov og på å utvikle lønnsomme og bærekraftige opplevelser. Markedsfokus mot konkrete segmenter, pakking og testsalg er elementer som vektlegges.»* Det står også noe om hva målet ikke er: *«I dette programmet er ikke mobilisering målet, men reell utvikling av produkter i et definert marked.»* (s. 3)

Målene med ordningen har også vært beskrevet i utlysningene av midler. I utlysningen høsten 2020 sto det om formålet med ordningen:

Programmet skal styrke utvikling av kommersielle og markedstilpassede opplevelsesprodukter basert på kultur og kulturarv i Buskerud. Formålet er økt omsetning og helårsbesøk ved å kombinere kultur og kulturarv med mat og natur.

Første setning i målformuleringen er her den samme som i plandokumentet. Andre setning er ny sammenlignet med det som sto i plandokumentet.

I utlysningen som kom våren 2021 ble det trukket frem som krav at prosjekter som mottok tilskuddet skulle bidra til verdiskaping i «bred forstand». Det ble vist til at dette betyr at i tillegg til det økonomiske, skal prosjektet ha positiv effekt på områder som forvaltning av kultur- og naturarven, mobilisering og engasjement i lokalbefolkningen, økt kunnskap eller kompetanse, mv. Dette har også blitt videreført i etterfølgende utlysninger.

I tilskuddsregelverket fra våren 2022 står det under avsnittet «Mål, bruker- og samfunnseffekter»:

Prosjektet skal utvikle opplevelser basert på kultur- og naturarven, lokale ressurser og råvarer, som bidrar til verdiskaping i bred forstand. Det betyr at i tillegg til det økonomiske, skal prosjektet ha positiv effekt på områder som forvaltning av kultur- og naturarven, mobilisering og engasjement i lokalbefolkningen, økt kunnskap eller kompetanse, mv.¹⁶

¹⁵ <https://dfo.no/fagomrader/tilskudd/utforme-tilskuddsordninger>

¹⁶ Viken fylkeskommune (2022): *Retningslinjer for tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser*

Lenger ned i retningslinjene refereres dette avsnittet til som formålet med ordningen.

Vi merker oss at denne formuleringen viser til «prosjektet» («Prosjektet skal utvikle opplevelser»), og ikke eksplisitt til selve tilskuddsordningen. Det kan derfor være noe uklart om dette skal oppfattes som en formulering av det overordnede målet for ordningen, eller om det heller skal oppfattes mer i retning av hva de enkelte prosjektene skal oppnå og som et tildelingskriterium.

4.3.1 Vurderinger fra informanter

Ingen av våre informanter kom med innspill når det gjelder formulering og kommunikasjon av målet for ordningen.

4.3.2 Våre vurderinger

Vi vurderer at målformuleringen/formulering av formål i det opprinnelige programmet fra 2017/18 var forholdsvis klar og tydelig. «Målformuleringen» i publiseringsteksten vi har sett på fra høsten 2020 er i samsvar med formuleringen i program-dokumentet, selv om den ikke er helt lik. Etter vår vurdering er disse målformuleringene til dels konkrete og målbare. En formulering som «styrke utvikling av kommersielle og markedstilpassede opplevelsesprodukter», kan imidlertid neppe sies å være særlig konkret og målbart. På den annen side bør formuleringen «økt omsetning og helårsbesøk ved å kombinere kultur og kulturarv med mat og natur» gi grunnlag for å måle effekter.

4.4 Kriterier for måloppnåelse

I statens økonomireglement står kriterier for måloppnåelse som et av hovedelementene i en tilskuddsordning: «*For å følge med på måloppnåelsen i tilskuddsordningen, skal departementet utarbeide kriterier for måloppnåelse.*» Videre står det at måloppnåelsen kan belyses kvalitativt eller kvantitativt. Tilskuddsforvalteren skal innhente informasjon fra tilskuddsmottakere eller andre kilder som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse for ordningen.¹⁷

Kriterier for måloppnåelse er altså indikatorer eller «kjennetegn» som er egnet til å belyse i hvilken grad en tilskuddsordning oppfyller målet med ordningen. DFØ skriver på sine nettsider om kriterier for måloppnåelse:¹⁸

«Kriterier for måloppnåelse må være egnet til direkte eller indirekte å beskrive, måle og vurdere måloppnåelse for en tilskuddsordning. Det kan være behov for flere kriterier, siden ett kriterium ofte dekker bare en side ved målet. Det kan også være behov for å belyse resultater eller måloppnåelse på flere ulike nivåer, eksempelvis både knyttet til produktet/tjenesten som tilskuddet har bidratt til å finansiere og til bruker- og samfunnseffekter. Som hovedregel bør det fastsettes mål og tilhørende kriterier for måloppnåelse for bruker- og/eller samfunnseffekter.»

4.4.1 Våre vurderinger

Etter det vi ser, er det ikke definert kriterier for måloppnåelse for KulturArvOpplevelser. I retningslinjene for ordningen fra våren 2022¹⁹ er overskrift «Kriterier for måloppnåelse», men etter vår vurdering inneholder dette avsnittet i hovedsak tildelingskriterier (satt opp i form av spørsmål), og ikke kriterier for måloppnåelse.

¹⁷ Bestemmelser om økonomistyring i staten, punkt 6.3.6

¹⁸ <https://dfo.no/fagomrader/tilskudd/utforme-tilskuddsordninger>

¹⁹ <https://viken.no/f/p1/i1f84a362-db8f-46b8-b428-417dc814ec2d/retningslinjer-tilskuddsordning-ka-2022.pdf>

Formulering av mål, tildelingskriterier og kriterier for måloppnåelse bør henge sammen. Derfor vil kriterier for måloppnåelse kunne utvikles med utgangspunkt i tildelingskriteriene.

4.5 Målgruppene for tilskuddsordningen

Statens økonomiregelverk krever at det må fremgå hvilken målgruppe tilskuddsordningen tar sikte på. Målgruppe adresserer hvilke sluttgruppe(r) i samfunnet vi ønsker å påvirke gjennom tilskuddsordningen, for eksempel innbyggerne i en kommune, elever på en skole, bedrifter i etableringsfasen.²⁰ Som det pekes på i DFØs veileder for statlige tilskuddsordninger (SSØ, 2007), er ikke tilskuddsmottaker alltid sluttbruker eller tilskuddsordningens målgruppe. Dette illustrerer veilederen med at ved en rekke tilskudd til kommunene er den typiske målgruppen en kategori individer bosatt i kommunen, mens tilskuddsmottaker er kommunen.

Det står ikke eksplisitt i publiseringstekstene til KulturArvOpplevelser hvem som er målgruppe for ordningen. Imidlertid har program og publiseringstekster vært klare på hvem som kan søke om midler. For eksempel stod det i regelverket våren 2022 under avsnittet «Hvem kan søke om midler fra ordningen?»²¹:

«Kommuner, regionråd, organisasjoner, institusjoner og destinasjonsselskap i Viken kan søke om midler. Det gis ikke tilskudd til enkeltbedrifter alene, men enkeltbedrifter kan inngå i prosjekter og være prosjekteier om andre partnere deltar. Samarbeid mellom aktører fra ulike sektorer og/eller geografisk samarbeid over kommuner og regioner er en fordel, men ikke et krav.

Søker må være juridisk enhet.»

Ut fra formålet med KulturArvOpplevelser, publiseringstekst i de ulike søknadsrundene og retningslinjene ovenfor om hvem som kan søke om midler, er det rimelig å definere målgruppene som de samme gruppene som kan søke om midler. I tillegg kan bedrifter betraktes som målgruppe for ordningen.

4.5.1 Vurderinger fra informanter

Ingen av våre informanter har kommet med innspill angående målgruppen for ordningen.

4.5.2 Våre vurderinger

Etter vår vurdering er det implisitt definert en målgruppe for ordningen. Imidlertid kan det antagelig komme tydeligere frem i retningslinjer mv. hvem som er målgruppe, altså hvilke aktører i samfunnet man ønsker å påvirke gjennom tilskuddsordningen.

Når det i publiseringstekster og retningslinjer har blitt påpekt at «Samarbeid mellom aktører fra ulike sektorer og/eller geografisk samarbeid over kommuner og regioner er en fordel, men ikke et krav», så hører denne informasjonen mer hjemme under tildelingskriterier.

4.6 Tildelingskriterier

I bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 6.2.1 pekes det på at tildelingskriteriene skal gi grunnlag for å avgrense hvem som er potensielle tilskuddsmottakere og fastsette tilskuddsbeløp,

²⁰ <https://dfo.no/fagomrader/tilskudd/utforme-tilskuddsordninger>

²¹ Viken fylkeskommune (2022): Retningslinjer for tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser.

samt gi føringer for hva tilskuddet kan brukes til. Tildelingskriteriene må utformes slik at de understøtter målet med tilskuddsordningen.²²

I kapittel 6 om effekter og måloppnåelse drøfter vi hvordan såkalt addisjonalitet, det vil si at prosjektet skal gi samfunnsmessig merverdi, er tatt med i tildelingskriteriene. I dette avsnittet ser vi mer bredt på tildelingskriteriene, blant annet hvor det er informert om dem.

Publiseringstekstene for ordningen fra Buskerud fylkeskommune og Viken har hatt avsnitt om «Vilkår for støtte», der det er presentert det som ville regnes som tildelingskriterier innenfor statens økonomireglement. Avsnittet med tittelen «Hvem som kan søke om midler» i publiseringstekstene har også dekket noe av det som står knyttet til tildelingskriterier i økonomiregelverket («hvem er potensielle tilskuddsmottakere»).

I utlysningsteksten fra høsten 2020 står det følgende under «Søknads- og vurderingskriterier»:

1. Prosjektet må være innenfor programmets/utlysingens formål og satsingsområder.
2. Prosjektet må være godt forankret hos søker og samarbeidspartnere. Signerte samarbeidsavtaler skal legges ved søknaden.
3. Prosjektet må bygge på et tydelig og definert grunnlag, være tuftet på reelle behov og muligheter, og partene som deltar må være godt samordnet.
4. Gjennomføringsevne. Denne må synliggjøres i søknaden blant annet med tidfestede aktiviteter som har tydelig kobling til kostnadsbudsjettet samt en gjennomarbeidet finansieringsplan.²³

I utlysningen sto det også at kriteriene 1 – 4 ovenfor måtte være oppfylt for å kvalifisere til videre vurdering. Deretter ble det listet opp at kriterier legges til grunn for videre vurdering og prioritering av prosjektstøtte, for eksempel:

5. Prosjektet skal ha en klar intensjon om å utvikle produkter, markedsmuligheter og samarbeid mellom aktørene som inngår i prosjektet.
6. Prosjektet skal bidra til samhandling om konkrete prosjekter og aktiviteter.²⁴

I retningslinjene fra våren 2022 er det tatt inn et avsnitt med tildelingskriterier i form av spørsmål, delt inn i temaene formål, gjennomføringsevne og prosjektplan, økonomiske forhold og prioriterte områder. Det står for eksempel også at «*Det er en forutsetning at søknaden/prosjektet kan vise til koblinger mellom prosjektets tema og FNs 17 bærekraftsmål.*»²⁵

4.6.1 Funn fra spørreundersøkelsen

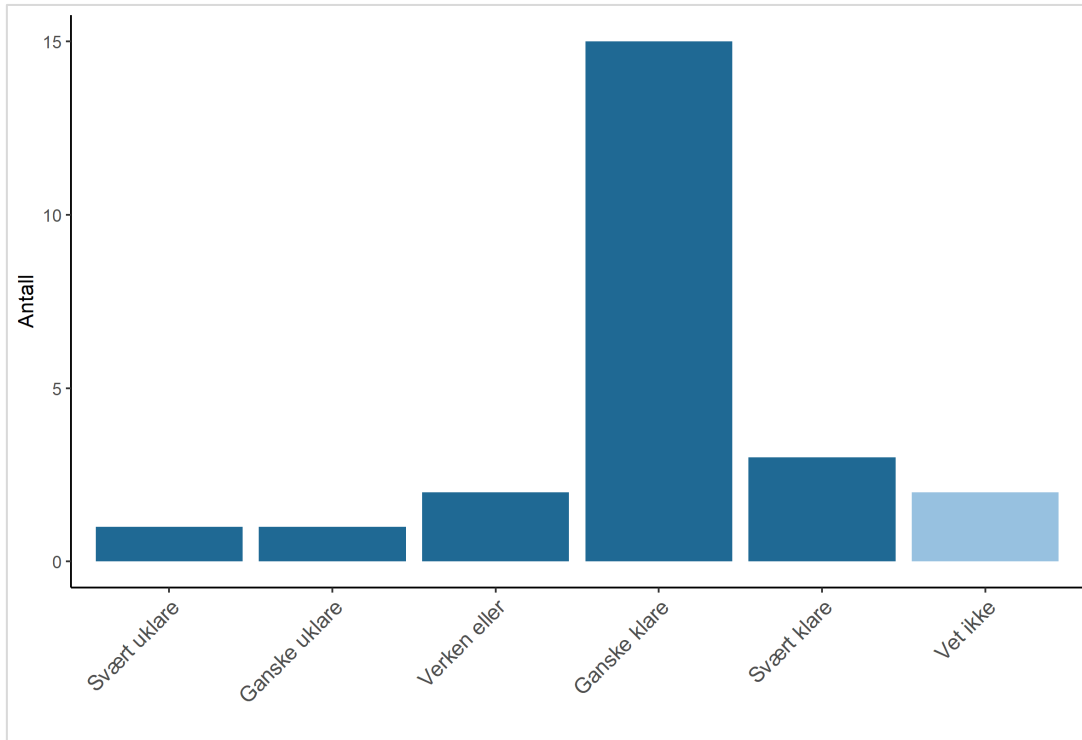
I spørreundersøkelsen ble det stilt spørsmål om hvor klare eller uklare kriteriene for å få tilskudd var. Figur 6 oppsummerer svarene.

²² Videre står det i DFØs veileder for evaluering av statlige tilskuddsordninger: «Tildelingskriterier, herunder beregningsregler. Det skal fastsettes kriterier for å avgrense hvem som omfattes av ordningen. Det skal også fastsettes kriterier som gir grunnlag for å beregne støttebeløp til den enkelte. Kriteriene kan være objektive eller skjønnsmessige.» (Senter for statlig økonomistyring, 2007, s. 9)

²³ Buskerud fylkeskommune (2020): Publiseringstekst for tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser

²⁴ Buskerud fylkeskommune (2020): Publiseringstekst for tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser

²⁵ Viken fylkeskommune (2022): Retningslinjer for tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser

Figur 6 Hvor klare eller uklare var kriteriene for å få tilskudd?

Note: n = 24. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

Figur 6 viser at det var en helt klar overvekt som svarte at kriteriene var «ganske klare» eller «svært klare». Til sammen 18 av 24 respondenter ga ett av disse svarene på spørsmålet. Kun to respondenter svarte at kriteriene var ganske eller svært uklare.

4.6.2 Funn fra intervjuene

De av våre informanter som har uttalt seg om tildelingskriteriene, har pekt på at kriteriene er klare.

4.6.3 Våre vurderinger

Vi deler den oppfatningen som de fleste respondentene i spørreundersøkelsen har om at kriteriene for tildeling i ordningen har vært ganske klare. Etter vår vurdering har kriteriene på den ene siden angitt forholdsvis klart hva som vil legges vekt på i søknadsbehandlingen. På den annen side har det blant annet vært ganske mange kriterier, og det har heller ikke fremkommet klart av kriteriene hvordan forvalter vil prioritere mellom prosjekter dersom det totalt søkes om mer midler enn tilgjengelig.

Etter vår vurdering er det kriterier som støtter opp under målet med ordningen, for eksempel ved at det har blitt stilt krav om at prosjektet må være innenfor programmets/utlysingens formål og satsingsområder, gjennomføringsevne og ved at det skulle legges vekt på at prosjektet skal ha en klar intensjon om å utvikle produkter, markedsmuligheter og samarbeid mellom aktører/aktørgrupper.

Når det gjelder grepet ved å formulere tildelingskriteriene som spørsmål, som det er gjort i tildelingsrunden våren 2022, kan dette være hensiktsmessig så lenge kriteriene er tydelige og klare for brukerne. Etter vår vurdering er det relevante spørsmål som stilles.

DFØs nettveiledning om utforming av tilskuddsordninger viser til at i praksis ser man i flere tilskuddsregelverk/-forskrift at tildelingskriterier blandes inn i målet for tilskuddsordningen eller i kriteriene for måloppnåelse. DFØ skriver videre: «Det kan her være til hjelp å være bevisst på at

spesifikasjoner av hvilke produkter/tjenester, aktiviteter og mottakere tilskuddet kan gå til, ikke bør gjøres i målet eller i kriteriene for måloppnåelse. Slike spesifikasjoner bør i stedet inngå som del av tildelingskriteriene.»²⁶

Det kan stilles spørsmål ved om mer av det som står i retningslinjene kan grupperes under tildelingskriterier, jf. at tildelingskriteriene har tre formål ifølge veiledning fra DFØ:

1. gi grunnlag for avgrensning av hvem som er potensielle tilskuddsmottakere/-søkere
2. gi føringer for hva tilskuddet kan brukes til
3. gi holdepunkter for hvordan tilskudd til den enkelte mottaker skal fastsettes/beregnes

Det kan for eksempel argumenteres for at både det som står under «hvem kan søke om midler» og «beregningsregler» i retningslinjene bør defineres som vurderingskriterier. Etter vår vurdering er det imidlertid viktigere at kriteriene og vurderingstemaene faktisk er tatt med i retningslinjene/ regelverket for ordningen enn at kriteriene settes under overskriften «vurderingskriterier» i stedet for under eksempelvis overskriften «hvem kan søke om midler fra ordningen».

4.7 Opplegg for oppfølging og kontroll

I statens økonomiregelverk står det at det skal utarbeides et opplegg for kontroll med opplysninger som legges til grunn for tildeling eller inngår i etterfølgende rapportering. Regelverket har også bestemmelser om internkontroll hos tilskuddsforvalteren og kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakere. Kontrollen av informasjon fra tilskuddsmottakere skal tilpasses den enkelte tilskuddsordningen og målet med den. Den skal også ha et rimelig omfang i forhold til nytten og kostnadene ved kontrollen.

I retningslinjene for KulturArvOpplevelser står det om Vikens opplegg for oppfølging og kontroll. Blant annet har fylkeskommunen, gjennom felles rutine for tilskudds-/støtteforvaltning, etablert systemer, rutiner og tiltak som sikrer korrekt saksbehandling ved tildeling og utbetaling av tilskudd.

Vi har ikke data som tilsier at opplegget for oppfølging og kontroll knyttet til KulturArvOpplevelser ikke skulle være hensiktsmessig og forholdsmessig.

4.8 Evaluering

Statens økonomiregelverk krever at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om tilskuddsordninger og enkeltstående tilskudd er effektive når det gjelder ressursbruk, organisering og fastsatte mål. Frekvens og omfang av evalueringer skal ta utgangspunkt i en vurdering av risiko og vesentlighet for den enkelte tilskuddsordningen eller det enkeltstående tilskuddet.

I det opprinnelige plandokumentet for ordningen stod det at ordningen skulle evalueres etter første tildelingsår, høsten 2018. Etter det vi kjenner til, skjedde ikke dette. Den foreliggende rapporten er imidlertid en evaluering.

4.9 Oppsummering av våre vurderinger om utformingen av ordningen

Statens økonomiregelverk stiller krav til utforming av *statlige* tilskuddsordninger. Videre har DFØ utarbeidet veiledning for utforming av statlige tilskuddsordninger. I vår vurdering av utformingen av KulturArvOpplevelser har vi sett hen til statens økonomiregelverk og DFØs anbefalinger, blant

²⁶ <https://dfo.no/fagomrader/tilskudd/utforme-tilskuddsordninger>

annet fordi det kan argumenteres for at disse gir uttrykk for en slags beste praksis når det gjelder utformingen av tilskuddsordninger.

Etter vår vurdering er det positivt at det er utarbeidet samlede retningslinjer for KulturArvOpplevelser, og at disse er tilgjengelig fra Vikens informasjonssider om ordningen. Det bidrar blant annet til åpenhet om ordningen. Det er naturlig at disse retningslinjene revideres etter hvert som man får erfaring med dem.

Etter vår vurdering kan det være hensiktsmessig at den overordnede målformuleringen i retningslinjene gjennomgås og eventuelt justeres, særlig for å få en formulering der det er klart at målet gjelder selve ordningen KulturArvOpplevelser, og ikke det enkelte prosjekt som får midler gjennom den.

Vider bør det defineres kriterier for måloppnåelse som innarbeides i retningslinjene. Det bør være sammenheng mellom målet for ordningen, kriterier for måloppnåelse og hva tilskuddsmottakere skal rapportere på.

For å oppsummere har vi i vår vurdering av utformingen av KulturArvOpplevelser tatt utgangspunkt i følgende forholdsvis vide og generelle evalueringsspørsmål: *Har ordningen vært effektivt utformet?* I hovedsak synes KulturArvOpplevelser å være effektivt utformet. Det viktigste i denne vurderingen er at det virker som om det har vært tilstrekkelig godt samsvar mellom formålet med ordningen og tildelingskriteriene, og at tildelingskriteriene har vært klare. Etter vår vurdering kan imidlertid utformingen av ordningen også forbedres på enkelte punkter, blant annet bør det utarbeides kriterier for måloppnåelse. Videre kan retningslinjene med fordel forenkles noe.

I kapittel 8 anbefaler vi noen tiltak knyttet til utformingen av ordningen.

5 Forvaltningen av KulturArvOpplevelser

I dette kapittelet vurderer vi forvaltningen av tilskuddsordningen. Kjernen i evalueringen av tilskuddsforvaltningen er å vurdere hvordan forvaltningen bidrar til måloppnåelse og effektiv ressursbruk.

5.1 Innledning

I dette kapittelet ser vi på forvaltningen av KulturArvOpplevelser. Med forvaltning mener vi administrasjonen og driften av tilskuddsordningen.²⁷ Man kan også si at forvaltningen av en tilskuddsordning innebærer å sikre at ordningen gjøres kjent for målgruppen, og at en kontrollerer og følger opp ordningen i samsvar med de fastlagte hovedelementer og etter gjeldende regelverk.

Kjernen i evalueringen av tilskuddsforvaltningen bør være å vurdere hvordan forvaltningen bidrar til måloppnåelse og effektiv ressursbruk.

Det er flere forhold knyttet til forvaltningen som er relevant å undersøke i en evaluering. For det første må saksbehandlingen oppfylle kravene i forvaltningsloven, tilskuddsregelverket og annet relevant regelverk. Det betyr blant annet at det ikke må være usaklig forskjellsbehandling av søkere og at det må være tilstrekkelig åpenhet om saksbehandlingen.

For det andre bør forvaltningen bidra til at man får de ønskede effektene og måloppnåelse for tilskuddsordningen. Det betyr blant annet at man må nå frem til riktig målgruppe og at tilskuddsmottakerne tildeles tilskuddsbeløp i samsvar med intensjoner og tildelingskriterier (korrekt beløp). En evaluering kan også ta for seg hvordan man har «rigget» oppfølging, kontroll og rapportering av at tilskuddsmottakerne anvender midlene slik disse er ment å bli anvendt og i samsvar med formålet (korrekt anvendelse).

For det tredje bør det i en evaluering også være med en vurdering av om tilskuddsordningen administreres kostnadseffektivt, det vil si til lavest mulig kostnader. Det betyr blant annet at ressursene som brukes til forvaltning bør være rimelige i forhold til størrelsen på tilskuddsmidlene og effektene ordningen har.

For det fjerde bør forvaltningen være brukervennlig og effektiv sett fra søkerens ståsted. Det kan for eksempel være uheldig og lite effektivt dersom søkere bruker unødvendig mye tid på å utforme søknadene. Det samme gjelder rapportering. Tidsbruken på rapportering bør stå i forhold til tilskuddsbeløp og risiko.

Hvordan søkere oppfatter saksbehandlingen kan ha konsekvenser for omdømme for ordningen og antallet søknader. For eksempel kan tidkrevende søknadsprosedyrer gjøre at det kommer færre søknader om midler til ordningen enn dersom prosedyrene hadde vært enklere. I tillegg til at for omstendelige prosesser kan ha direkte kostnader for de som faktisk søker, kan det også gjøre at

²⁷ Definisjon av forvaltning (tilskuddsforvaltning) hentet fra DFØs veileder i tilskuddsforvaltning: «Tilskuddsforvaltningen betegner driftsregimet for tilskuddsordningen, herunder hvordan tilskuddsmidlene tildeles og følges opp. Det administrative organet med operativt ansvar for ordningen (tilskuddsforvalter) har som oppgave å ivareta målet for tilskuddsordningen og stå for gjennomføringen av ordningen.» (Senter for statlig økonomistyring, 2007, s. 49)

potensielle søkere unnlater å søke eller gir opp under søknadsprosessen. Dette kan igjen bidra til at effekter og måloppnåelse ikke blir så god som de kunne ha vært.

Også dersom det er utydelige begrunnelser i vedtakene, kan det ha negativ innvirkning på omdømme og på hvor mange søkere det kommer ved senere søknadsrunder.

5.2 Evalueringsspørsmål

I denne evalueringen har vi ikke sett på alle forholdene eller aspektene knyttet til forvaltningen som er nevnt ovenfor. De av våre evalueringsspørsmål som dreier seg om forvaltningen er følgende:

- ▶ Hva har vært søkerens respons på tilsagn og avslag inkludert konsekvenser for mulige nye søknader, samt hvordan søkerne har oppfattet saksbehandlingsprosessen?
- ▶ Hvordan er ordningens omdømme i målgruppene?
- ▶ Har forvaltningen av ordningen vært effektiv?

Når det gjelder det siste av disse tre spørsmålene, om forvaltningen av ordningen har vært effektiv, tolker vi det som et spørsmål om forvaltningen har vært *kostnadseffektiv*, det vil si at ordningen har vært administrert uten unødvendig høy ressursbruk.

5.3 Spørsmål om forvaltningen i spørreundersøkelsen

I spørreundersøkelsen som ble sendt til søkere ble det stilt et spørsmål om hvor fornøyd eller misfornøyd er respondenten var med ulike deler av saksbehandlingen. Under spørsmålet ble det listet opp ulike forhold eller aspekter ved saksbehandlingen og respondentene ble gitt ulike svaralternativer, som for eksempel «ganske fornøyd» og «svært fornøyd». Figurene Figur 8–11 og Figur 13 i dette kapittelet oppsummerer resultatene. Figurene er tatt med i de mest relevante evalueringstemaene.

5.4 Kort om ordningens administrasjon

I det daglige er det en rådgiver enten ved rådsområde for næring og tannhelse eller rådsområde for kultur og mangfold som administrerer KulturArvOpplevelser. Administratoren står for det praktiske knyttet til oppretting av nye utlysninger og søknadsbehandling, samt kontakt med potensielle søkere. Søknadene fordeles på saksbehandlere fra begge rådsområder som deltar i søknadsbehandling og deretter følger opp sine søkere og prosjekter med rapportering og utbetaling av tilskudd. Ordningen har også en arbeidsgruppe med to rådgivere fra hvert av de to rådsområdene. Denne inkluderer administratoren.

I perioden 2018-2020 hadde ordningen også et programråd med en rådgiver og en leder fra hvert av de to rådsområdene, en representant fra Riksantikvaren (observatør), en fra Innovasjon Norge samt fire representanter fra næringsliv og kulturminner i tidligere Buskerud.

5.5 Utlysningen av midler og potensielle søkeres kjennskap til ordningen

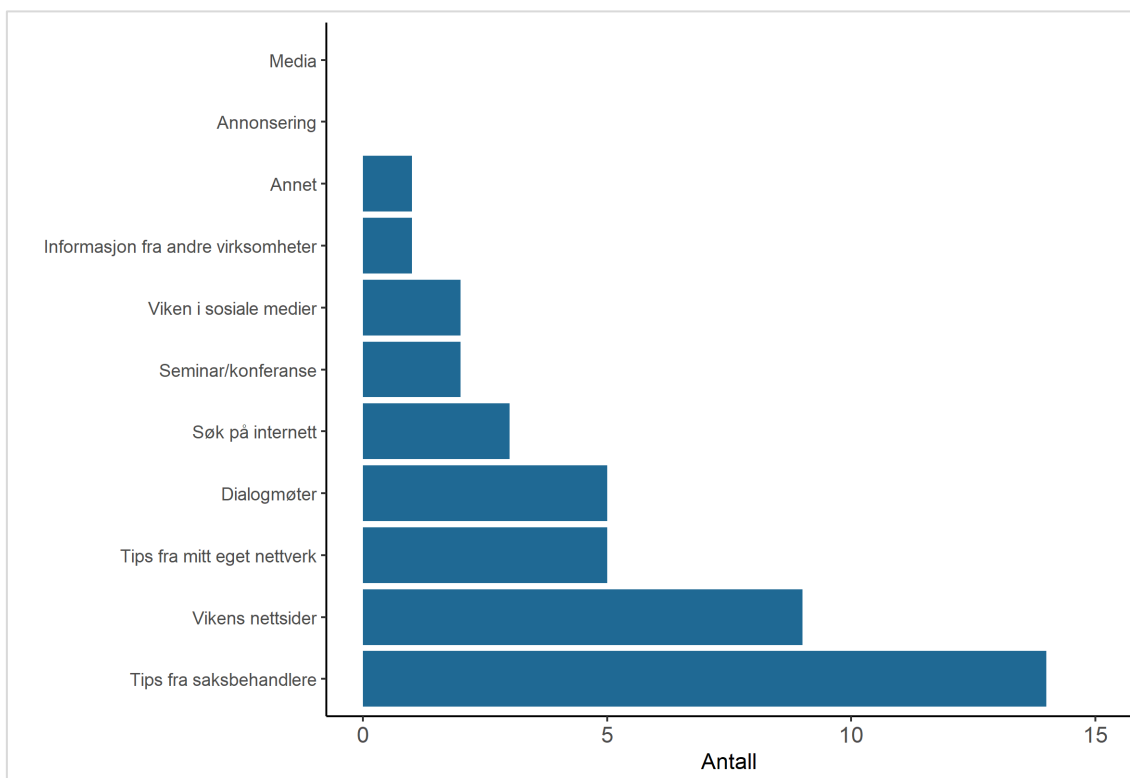
KulturArvOpplevelser har blitt utlyst to ganger i året – på våren og på høsten. Søknadsfrist har normalt vært fem-seks uker etter utlysningen. I forbindelse med utlysningen har det blitt informert om at ordningens rådgivere har vært tilgjengelige for spørsmål fra søkere i perioden frem til søknadsfrist.

Alle tilskuddsordninger som Viken forvalter kunngjøres på fylkeskommunes hjemmeside under tilskudds- og støtteordninger.²⁸ Ordningen har også blitt kunngjort på portalen regionalforvaltning.no²⁹ og gjennom kontaktnettet til rådsområdene. Vi har fått opplyst at informasjon om ordningen også formidles til avdeling for kulturarv i kommuner og via sosiale medier, blant annet på fylkeskommunens Facebook-gruppe om kulturarv. Informasjon om ordningen spres også i andre typer nettverk, blant annet gjennom rådsområdenes kontaktnett. I tillegg har fylkeskommunen informert om ordningen i sitt informasjonsbrev.

Det er også opprettet en [informasjonsside](#)³⁰ om tilskuddsordningen på Vikens nettsted. I tillegg til kortfattet og generell informasjon om ordningen, er det her eksempler på prosjekter som har fått midler gjennom ordningen. På siden er det også lenke til utlysning til ordningen, retningslinjene for den og til en komplett oversikt over tilskuddsmottakere i tidligere utlysninger.

5.5.1 Kjennskap til ordningen

Hvordan søkerne ble kjent med tilskuddet, kan blant annet indikere hvordan man har lyktes med eventuelle informasjonstiltak om ordningen. I spørreundersøkelsen til søkerne spurte vi om hvordan de ble kjent med KulturArvOpplevelser. Figur 7 oppsummerer resultatene.

Figur 7 Hvordan ble du først kjent med tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser? Flere valg er mulig.

Note: n = 30. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

Figur 7 viser at 14 av de 30 søkerne som svarte, først ble kjent med KulturArvOpplevelser via tips fra saksbehandlere i Viken fylkeskommune. Ni av søkerne ble først kjent med ordningen på Viken fylkeskommunes nettsider og tre av søkerne fant ordningen via søk på internett.

²⁸ Ved utlysningen våren 2022 var det informasjon om ordningen her: <https://viken.no/tjenester/tilskudd-og-stotte/kultur/tilskudd-til-kulturarvopplevelser-i-viken-var-2022.19997.aspx>

²⁹ https://www.regionalforvaltning.no/startside/Velkommen.aspx?Ordning_Id=1290&Cookie=0

³⁰ <https://viken.no/tjenester/kulturminner/opplev-kulturarven/kulturarvopplevelser/>

Det tyder på at de vanligste måtene ordningen ble kjent på, var via allerede etablert kontakt med fylkeskommunen eller via egeninnsats for å finne informasjon. Det var relativt få søkere som først ble kjent med KulturArvOpplevelser via mer passive kanaler, slik som tips fra egne profesjonelle nettverk og i samlinger av ulike slag. Ingen av søkerne pekte på annonsering eller media.

I intervjuene vi gjennomførte med åtte søkere, spurte vi også om hvordan de ble gjort kjent med KulturArvOpplevelser. To destinasjonsselskaper ga uttrykk for at de hadde god oversikt over relevante tilskuddsordninger fordi de hadde jevnlig kontakt med fylkeskommunen og ellers fulgte godt med. To kommuner og ett museum fortalte at de hadde mottatt informasjon per e-brev fra fylkeskommunen. Den ene av informantene viste også til i en samling i regi av fylkeskommunen.

En mindre aktør hadde oppdaget en annonse i en avis, og to andre hadde kommet over informasjon om KulturArvOpplevelser i sitt eget nettverk. En av de mindre aktørene uttrykte at med begrensede ressurser var det krevende å følge med på hvilke relevante tilskuddsordninger som finnes.

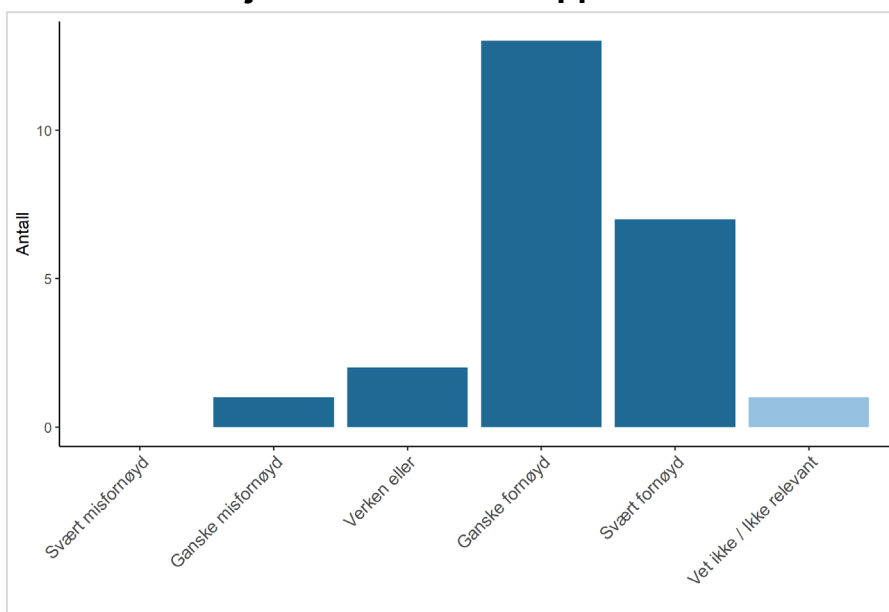
Vi har også intervjuet eller hatt korte samtaler med fem aktører som er i målgruppen for KulturArvOpplevelser, men som så langt ikke har søkt. Ingen av disse kjente til KulturArvOpplevelser.

Intervjuer med personer som har vært og er involvert i forvaltningen av KulturArvOpplevelser, inkludert ledere og ansatte i Viken fylkeskommune, etterlot et noe blandet bilde av kjennskapen til ordningen. Ifølge én var KulturArvOpplevelser en relativt populær ordning som tiltrakk seg mange søknader. Andre var mer spørrende. Ifølge én var KulturArvOpplevelser trolig litt lite kjent i målgruppen. Ifølge en annen var arbeidet med å tiltrekke relevante søkere mangelfullt. Flere informanter pekte på at det var behov for mer innsats for å gjøre KulturArvOpplevelser kjent i målgruppen. De nevnte ulike eksempler på aktører i målgruppen som kunne ha behov for bedre informasjon, inkludert aktører innen kulturminnevern, frivillige aktører og små aktører. Som én informant uttrykte det: *«Vi kan alltid bli bedre på å formidle ordningen til publikum – dette gjelder generelt. Vi treffer nok kommuner, regionråd og destinasjonsselskaper, men ikke små aktører».*

En annen informant pekte på at det er en generell utfordring ved manglende informasjon om og kjennskap til tilskuddsordninger. Det å skulle henge med på hva som finnes av ulike søknadsordninger er krevende, og det er blitt enda mer krevende etter at Viken ble opprettet. Det er nå enda flere ordninger med blant annet ulike kriterier for å få støtte.

Av de vi har intervjuet som har søkt om midler, er det flere som har kommet med innspill angående behovet for å gjøre ordningen bedre kjent. En informant sa for eksempel at man bør *«spre informasjon i alle kanaler, slik at alle som er i målgruppen kjenner til ordningen.»* En annen informant viser til at aktører som allerede får annen støtte kanskje kan være aktuelle søkere på KulturArvOpplevelser, for eksempel tilskuddsmottakerne innenfor fartøyvern.

5.5.2 Informasjon om KulturArvOpplevelser

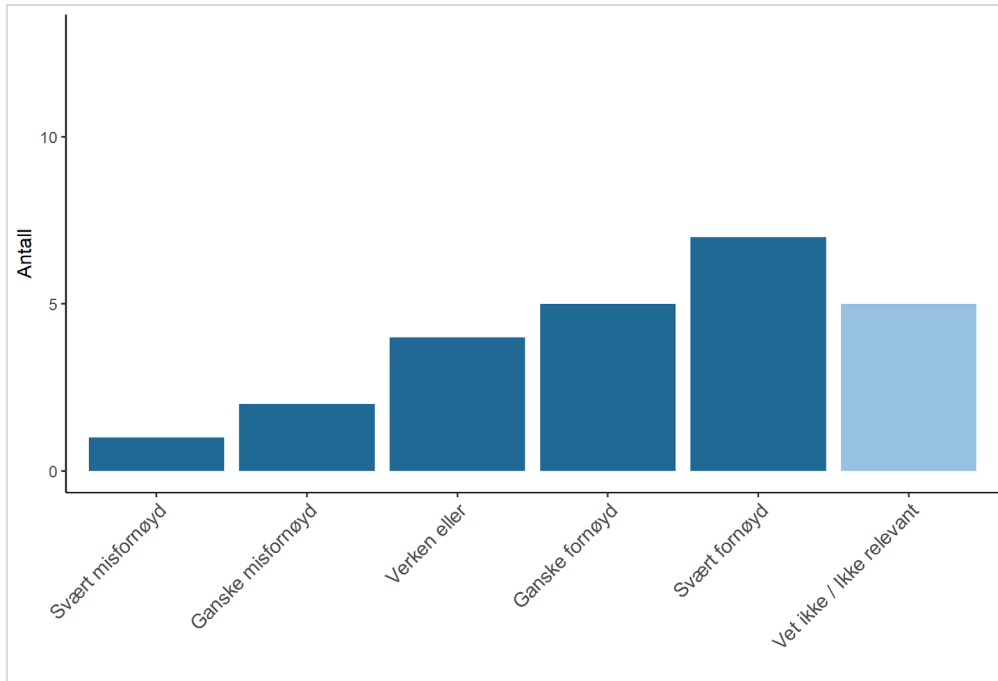

Figur 8 Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med informasjonen om tilskuddsordningen (på nett og annet skriftlig materiell)?

Note: n = 24. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

I spørreundersøkelsen stilte vi et spørsmål om hvor godt fornøyd respondentene var med informasjonen om tilskuddsordningen. Med informasjon mente vi her både informasjon på internett og annet skriftlig materiale. Svarene tyder at søkerne i det overveiende har et positivt inntrykk. Av Figur 8 ser vi at til sammen 20 respondenter sa seg «ganske fornøyd» eller «svært fornøyd». Dette er betydelig flere enn de som svarte «ganske misfornøyd» eller «verken eller» på dette spørsmålet.

En informant fra tilskuddssiden peker på at mange søkere kanskje bare leser ingressen i publiseringsteksten. Ifølge informanten skiller ingressen seg ikke så mye ut fra en del andre ordninger som fylkeskommunen har. Informanten peker på at det ikke har kommet tydelig nok frem at den viktigste delen av ordningen er kultur- og naturarv og verdiskaping sett i sammenheng. Man kunne med fordel tydeliggjort budskapet om KulturArvOpplevelser bedre. Teksten i utlysningen kunne eksemplifisert noe mer hvilken type prosjekter det kan søkes om midler til. Uklarheter i hva ordningen dreier seg om kan gjøre at søkere bommer.

Figur 9 Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med veiledningen i søknadsprosessen?

Note: n = 24. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

Det har blitt lagt til rette for at søkere kan ta kontakt med saksbehandler før søknadsfrist for å få veiledning i forbindelse med søknaden. I spørreundersøkelsen stilte vi et spørsmål om hvor fornøyd respondentene var med veiledningen de fikk. Resultatene fra spørreundersøkelsen indikerer at det er flere som er fornøyd med veiledningen de fikk i søknadsprosessen enn det er som er misfornøyd. Figur 9 viser at på spørsmålet om hvordan søkerne oppfattet veiledningen de fikk i søknadsprosessen, svarte 12 av respondentene «ganske fornøyd» eller «svært fornøyd» med veiledningen de fikk. Til sammen ni svarte «verken eller» «vet ikke / ikke relevant». Til sammen sa tre respondenter seg «ganske misfornøyd» eller «svært misfornøyd».

Når det gjelder veiledningen, forteller to av informantene vi har pratet med at de fikk god hjelp da de tok kontakt med fylkeskommunen.

En annen informant fra tilskuddssiden mener at Viken antagelig kunne vært bedre til å *mobilisere gode prosjekter*. Informanten peker på at dette vil kreve mer enn promotering, og at fylkeskommunen her har noe å hente når det gjelder alle sine tilskuddsordninger. Dette handler om å ta initiativ, å si «her er det en ordning», diskutere konkrete idéer med ulike aktører, og til sist løse aktørene inn i ulike ordninger.

En annen informant mente det kunne være nyttig dersom fylkeskommunen hadde brukt gode eksempler på prosjekter i kommunikasjonen utad.

5.5.3 Våre vurderinger

Generelt bør utlysninger av offentlige tilskuddsordninger skje slik at man når flest mulig av de potensielle tilskuddsmottakerne. Dette er også et krav i statens økonomiregelverk.

Blant aktørene vi intervjuet, som var i målgruppen, men som ikke hadde søkt, var det ingen som kjente til KulturArvOpplevelser. Blant respondentene i spørreundersøkelsen ble de fleste gjort kjent med KulturArvOpplevelser via allerede etablert kontakt med fylkeskommunen, eller via egen innsats for å finne informasjon. Det var relativt få som fikk informasjonen via mer passive kanaler. Intervjuer med søkere indikerer at, hvis man er en mindre aktør, kan det være litt tilfeldig om man

blir gjort kjent med tilskuddsordningen. Intervjuer i fylkeskommunen indikerer at det er behov for mer aktivitet for å gjøre KulturArvOpplevelser kjent. Hvor godt kjent KulturArvOpplevelser er, kan vi ikke slå nøyaktig fast, da vi ikke har representative data fra samtlige aktører i målgruppen for tilskuddet, inkludert alle aktører som ikke har søkt.

Undersøkelsen gir allikevel grunnlag for å slå fast at KulturArvOpplevelser trolig ikke var godt nok kjent i målgruppen. Vi stiller derfor spørsmål ved om Viken fylkeskommunes aktiviteter for å gjøre KulturArvOpplevelser kjent, har gitt tilfredsstillende resultater.

Når KulturArvOpplevelser ikke er godt nok kjent, kan det føre til at det utvikles færre prosjekter i tråd med målsettingene, at de omsøkte prosjektene har lavere relevans og kvalitet, og at tilskuddets effekter og måloppnåelse dermed svekkes.

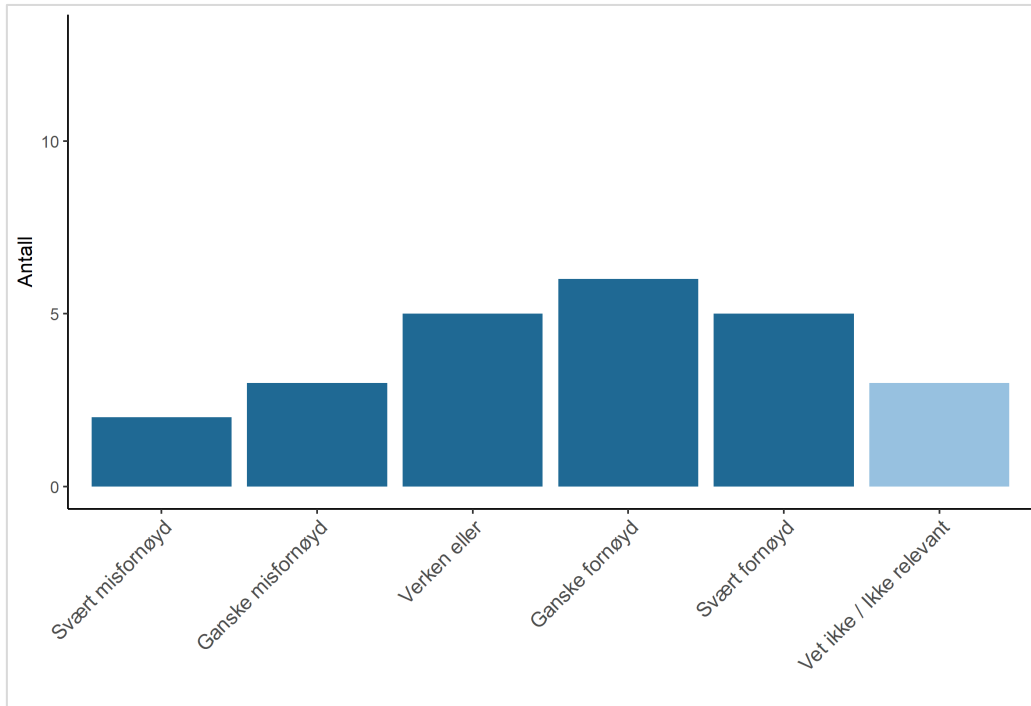
Ut fra de vi har intervjuet, og som har søkt om midler fra ordningen, er det vårt inntrykk at de har oppfattet informasjonen om ordningen som god og fått god veiledning underveis i søknadsprosessen. Det er imidlertid et spørsmål om utlysningsteksten kan gjøres noe klarere, og at det gjøres noe tydeligere i innledningen/ingressen av publiseringsteksten hva ordningen dreier seg om.

Etter vår vurdering er det positivt at det er opprettet en informasjonsside om tilskuddsordningen. Det gir enkelt tilgjengelig informasjon om ordningen til potensielle søkere. Eksemplene bidrar til informasjon om hva ordningen dreier seg om, og det samme gjør oversikten over prosjektene som har fått midler. Denne oversikten bidrar også til bedre åpenhet om hva tilskuddsmidlene har blitt brukt til.

5.6 Søknadsportalen og søknadsbehandlingen

Søknader om midler fra ordningen sendes gjennom regionalforvaltning.no. De skal utformes i henhold til mal i portalen. Prosjektbeskrivelsen skal blant annet inneholde mål, effektmål, forankring, organisering, aktiviteter, framdriftsplan, budsjett og finansieringsplan. Det skal også fremgå hvordan prosjektet skal finansieres.

Det er normalt blitt satt av seks til åtte uker fra søknadsfrist til søkerne er informert om avgjørelsen.

Figur 10 Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med søknadsportalens brukervennlighet?

Note: n = 24. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

I spørreundersøkelsen var det et spørsmål om hvor godt fornøyd respondentene var med søknadsportalens brukervennlighet. Av Figur 10 ser vi at svarene er noe varierte. Til sammen 11 av respondentene sa seg «ganske fornøyd» eller «svært fornøyd» med søknadsportalens brukervennlighet. Fem svarte «svært misfornøyd» eller «ganske misfornøyd».

En av de som har søkt om midler fra ordningen og som vi intervjuet uttalte seg om søknadsportalens brukervennlighet. Informanten mener den fungerte fint. Informanten oppfattet det som positivt at skjemaene tvinger søker til å tenke gjennom prosjektet, for eksempel målgruppe, samarbeidspartnere, framdriftsplan mv. Informanten mente det er bra med en så stringent form for søknad. På den tekniske siden pekte informanten imidlertid på at det er viktig at skjemaet ikke låser seg slik at man ikke kommer seg videre i det.

Det kom også enkelte mindre forbehold. En informant uttalte at malene kanskje ikke alltid er godt tilpasset mindre prosjekter, og at malene kan bli mer omfattende enn nødvendig. Samtidig viste informanten forståelse for at fylkeskommunen ønsker kvalitet på søknadene og sikkerhet for at pengene blir brukt riktig.

Når det gjelder selve **søknadsbehandlingen**, har den endret seg underveis siden oppstart:

Søknadsbehandling 2018-2020: Ordningens arbeidsgruppe og programråd håndterte søknadsbehandling i årene 2018-2020. Arbeidsgruppen gjennomførte første runde med søknadsbehandling og laget innstilling på tildeling til ordningens programråd. Programrådet behandlet arbeidsgruppens innstilling av tildelinger. Deres konklusjon ble grunnlag for et beslutningsnotat som gikk til politisk behandling av rådene for hvert av de to rådsområdene.

Søknadsbehandling 2021: For utlysningene våren og høsten 2021, som var fullfinansiert av Viken fylkeskommune og utvidet til hele Viken, ble søknadsbehandlingen gjennomført etter samme opplegg som andre tilskuddsordninger i Viken. I dette opplegget vurderes hver søknad av en saksbehandler og en medleser. Disse er gjerne fra ulike avdelinger, for eksempel at hovedleseren er fra næring, mens medleseren er fra kulturarv.

Saksbehandlere og medlesere samles deretter i et felles møte, et **panel**, for i fellesskap vurdere søknadene. Til grunn for diskusjonene i panelet ligger vurderingsskjema som de respektive saksbehandlerne har fylt ut. En av våre informanter nevner at det har hendt at anbefalinger om tildeling har blitt endret i panel-møtet. Panelets konklusjoner blir grunnlag for et beslutningsnotat som går til politisk behandling av rådene for hver av de to rådsområdene. Panelene består kun av personer fra fylkeskommunen, og det var altså ingen eksterne med i søknadsbehandlingen fra 2021.

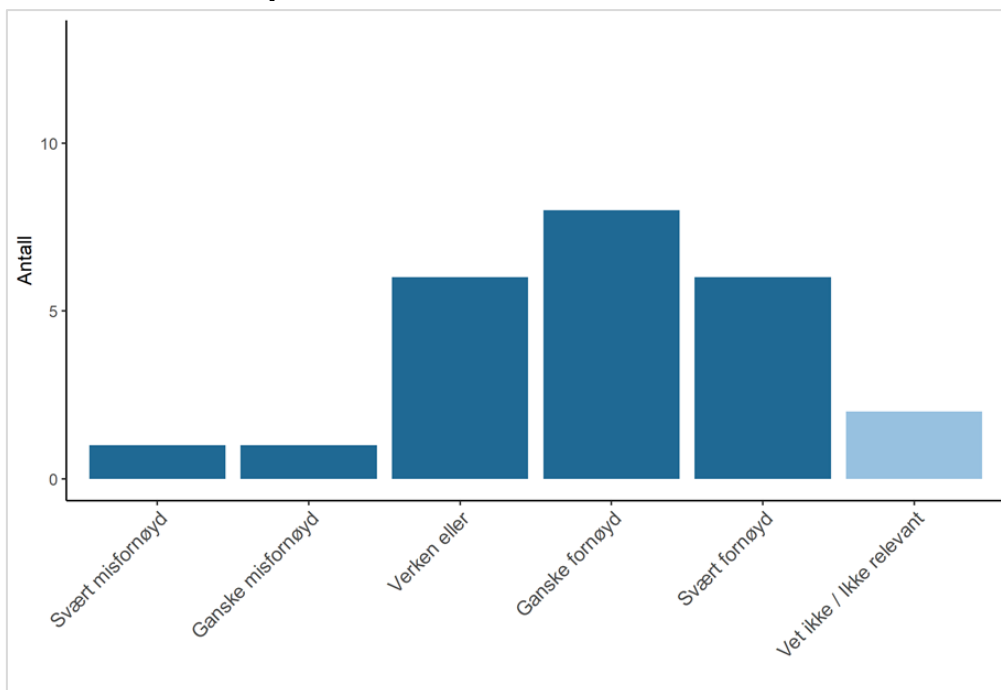
I retningslinjene for tilskuddsordningen står følgende i avsnittet «Behandling av søknader»:

«Med hver utlysning følger en økonomisk ramme. Erfaringsmessig mottar vi flere søknader enn det rammen gir mulighet for å støtte. Søknadene vil derfor bli sett opp mot hverandre, og støtte prioriteres etter formålet med støtteordningen, prosjektkvalitet og forventet effekt.

Søknadene behandles i panel bestående av saksbehandlere fra rådsområdene næring og tannhelse, og kultur og mangfold.

Søknadsbehandlingen skal følge krav til god forvaltningsskikk, habilitet og etisk adferd. Søknaden skal vurderes i tråd med opplysninger gitt i søknad, annen tilgjengelig og relevant informasjon og i tråd med tildelingskriterier for ordningen. Søker skal få skriftlig svar på sin søknad.»

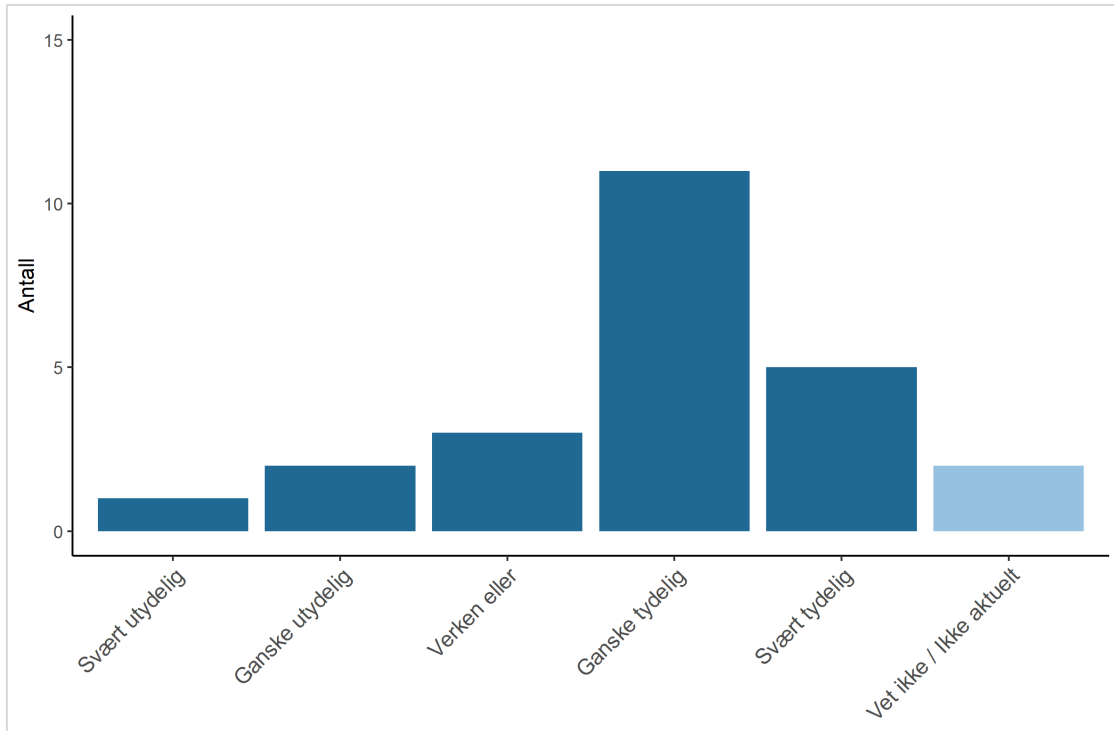
5.6.1 Funn fra spørreundersøkelsen

Figur 11 Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med saksbehandlingstiden?

Note: n = 24. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

I spørreundersøkelsen hadde vi et spørsmål om hvor godt fornøyd søkerne var med saksbehandlingstiden. Resultatene fra spørreundersøkelsen tyder på at de fleste søkerne har vært fornøyd med saksbehandlingstiden. Figur 11 viser at 14 av respondentene sa seg «ganske fornøyd» eller «svært fornøyd» med saksbehandlingstiden. To sa seg «ganske misfornøyd» eller «svært misfornøyd», mens til sammen åtte svarte «verken eller» eller «vet ikke / ikke relevant».

Figur 12 Hvor tydelig eller utydelig var begrunnelsen i vedtaket?

Note: n = 24. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

Vi hadde også et spørsmål om hvor tydelig eller utydelig begrunnelsen i vedtaket var. Også svarene på dette spørsmålet tegner et overveiende positivt bilde. Av Figur 12 ser vi at de fleste – til sammen 16 respondenter – svarte «ganske tydelig» eller «svært tydelig».

5.6.2 Funn fra intervjuene

Generelt har de vi har intervjuet og som har søkt om midler fra KulturArvOpplevelser vært positive til søknadsbehandlingen. For eksempel uttalte en informant at de opplevde en «fin prosess og god oppfølging». En annen sa de var «veldig fornøyd med prosessen, og at det var tydelighet på kriterier/forutsetninger og frister». Også de som har uttalt seg om saksbehandlingstiden har vært fornøyd med den.

Det var også informanter som kom med forslag til forbedringer i ordningen. En informant kommenterte at dersom man skal vurdere å gi ut større summer, eventuelt til færre mottakere, bør man gjennomføre intervjuer. Informanten pekte på at man kan ha svake ferdigheter til å skrive en søknad, men gode ferdigheter som prosjektleder. Det er to vidt forskjellige kompetanser.

Også de fra tilskuddssiden som vi har intervjuet, og som har uttalt seg om søknadsbehandlingen, har vært positive til den. Det ble uttalt at det var en grundig saksbehandling, at tildelingskriteriene var klare og de ble fulgt. Det ble også vist til gode diskusjoner i møtene som er en del av søknadsbehandlingen, der blant annet det kommersielle perspektivet blir ivarettatt. Videre har det blitt pekt på at det er blitt avgitt forholdsvis grundige innstillinger. Det har også blitt trukket frem at søknadsbehandlingen har vært effektiv, ikke minst fordi man har brukt velkjente vurderingskriterier og gode skjemaer med fargekoder, der man har kategorisert prosjektene med grønn, gul eller rød.

Vi har også fått tilbakemelding på at arbeidet i arbeidsgruppen fungerte godt, blant annet at det har vært en bra avveining mellom kulturminneperspektivet og det kommersielle.

En informant har pekt på at det kan være utfordrende når aktører søker på flere ordninger med flere ulike frister, gjerne med samme søknad. Dersom det hadde vært samme frister, kunne man tatt ut lister over alle søknader og sett hvem som gikk igjen.

5.6.3 Våre vurderinger om søknadsbehandlingen

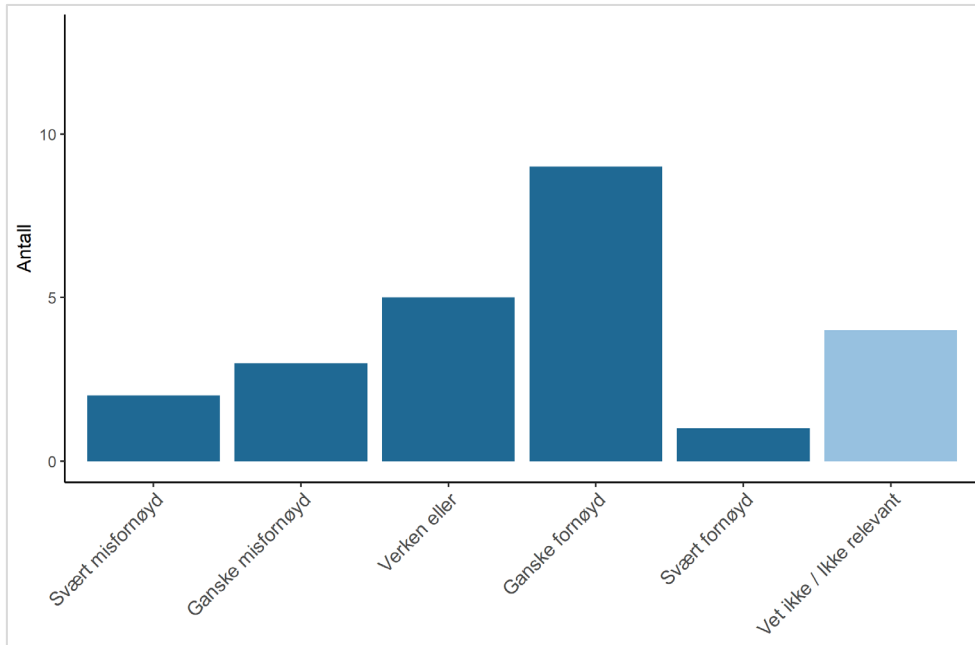
Det er gode tilbakemeldinger på søknadsbehandlingen, både fra søkere og fra tilskuddssiden. Vi har grunn til å anta at det er en grundig og god prosess. Det er positivt at det er med hovedleser og en medleser i behandlingen, og at de er fra ulike rådsområder. Vi anser det også som positivt at det er en felles panelvurdering av søknadene. Vår vurdering etter å ha deltatt som observatør i to interne møter i fylkeskommunen, der søknader om tilskudd våren 2022 ble behandlet, er at det er en hensiktsmessig behandling av søknadene i disse møtene, og at man legger ordningens tildelingskriterier til grunn i vurderingene.

Det at det er såpass mange involvert i søknadsbehandlingen, betyr samtidig at det kan være en mer kostnadskrevende prosess enn dersom det hadde vært færre involvert. I og med at søknadene omfatter flere avdelinger/fagområder, vurderer vi det imidlertid som hensiktsmessig at det er flere involverte. Det er ikke vårt inntrykk at det brukes unødvendig mye tid på søknadsbehandlingen. Tvert om taler informasjon om saksbehandlingen for at den er forholdsvis kostnadseffektiv.

5.7 Kravene til rapportering

Når det gjelder statlige tilskuddsordninger, sier statens økonomiregelverk at tilskuddsforvalteren med utgangspunkt i de fastsatte kriteriene for måloppnåelse skal innhente informasjon fra tilskuddsmottakere eller andre kilder som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse for ordningen. Kravene til rapportering fra tilskuddsmottakere skal ikke ha større omfang enn at de står i rimelig forhold til tilskuddet.

For KulturArvOpplevelser sier retningslinjene at i prosjektets rapport skal det fremgå at tilskuddsmidlene er anvendt i henhold til innsendt søknad. Flerårige prosjekter skal levere statusrapport for foregående år innen utgangen av februar. For ettårige prosjekter skal det kun sendes inn sluttrapport. I sluttrapporten skal prosjektets resultater, effekter, gjennomføring, erfaringer, økonomi, videreføring og medieomtale beskrives. Malen i regionalforvaltning angir innhold og omfang i de enkelte rapporteringspunktene.

Figur 13 Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med kravene til rapportering?

Note: n = 24. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

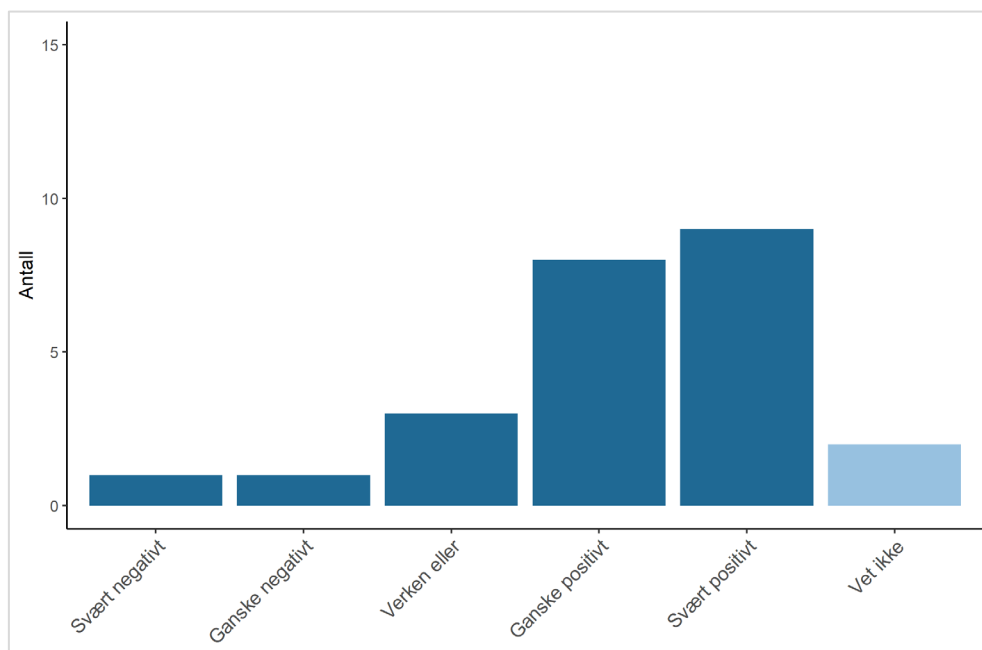
Når det gjelder kravene til rapportering, sa til sammen 10 av respondentene i spørreundersøkelsen seg «ganske fornøyd» eller «svært fornøyd». Fem respondenter svarte at de var «ganske misfornøyd» eller «svært misfornøyd». Til sammen ni svarte «verken eller» eller «vet ikke / ikke relevant» på dette spørsmålet.

5.7.1 Våre vurderinger

I og med at det ikke er definert noen klare kriterier for måloppnåelse for KulturArvOpplevelser, kan det være risiko for at rapporteringen fra prosjektene blir mindre hensiktsmessig for å vurdere måloppnåelse for ordningen. Det kan være en svakhet i opplegget for rapportering fra prosjektene.

Resultatene fra spørreundersøkelsen og intervjuene indikerer at de som har fått tilskudd har vært ganske fornøyde med hva som kreves av rapportering fra ordningen. Generelt kan vi vente at rapportering fra tilskuddsordninger kan oppfattes som en aktivitet som kan være tidkrevende, og innebære plunder og heft, uten at det gir direkte gevinst/nytte for tilskuddsmottakeren. Gitt dette, kan resultatet betraktes som positivt.

5.8 Omdømmet til KulturArvOpplevelser

Figur 14 Alt i alt, hvor positivt eller negativt er inntrykket ditt av tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser?

Note: n = 24. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

Figur 14 viser at på spørsmålet om hvor positivt eller negativt inntrykk søkerne har av KulturArvOpplevelser, er svarene forholdsvis positive. De aller fleste svarer «ganske» eller «svært positivt». Gjennomsnittssvaret er «ganske positivt».

Resultatene av spørreundersøkelsen harmonerer langt på vei med det som kom frem i intervjuene med søkere. Informantene omtalte KulturArvOpplevelser i generelt positive ordelag. Ofte handlet det om at ordningen ivaretok ulike behov og hensyn på en god måte. At KulturArvOpplevelser «treffer godt», var et gjennomgangstema. Det betyr ikke at søkerne ikke hadde synspunkter om enkelte svakheter og innspill til forbedringspunkter, som vi også omtaler i andre deler av rapporten. Grunntonen i intervjuene indikerer allikevel at KulturArvOpplevelses omdømme blant søkerne er relativt godt.

5.9 Oppsummering av våre vurderinger om forvaltningen av ordningen

Det er indikasjoner på at KulturArvOpplevelser ikke er veldig godt kjent i gruppen av potensielle søkere. Blant annet har vi intervjuet aktører som antagelig er mulige søkere, men som ikke har kjent til ordningen. Det er også informanter på tilskuddssiden som vurderer at ordningen ikke er godt kjent.

Samlet sett indikerer datainnsamlingen at søknadsbehandlingen oppfattes som å være en god prosess. Alt i alt er det gode tilbakemeldinger fra respondentene. Det er blant annet verdt å merke seg at det er gode tilbakemeldinger når det gjelder informasjon og veiledning om ordningen, hvor tydelig begrunnelsen i vedtakene er og rapporteringen. Ut fra tilbakemeldingene kan det tyde på at det er mest forbedringspotensial knyttet til søknadsportalen og saksbehandlingstiden.

Generelt tyder datainnhenting på at søkerne har et godt inntrykk av saksbehandlingsprosessen. Det er ikke indikasjoner på at aktørene vil la være å søke i senere søknadsrunder på grunn av forhold ved saksbehandlingsprosessen.

Undersøkelsen indikerer at KulturArvOpplevelser har et godt omdømme blant søkerne. Det gir et holdepunkt for å mene at når aktørene først blir kjent med ordningen, da oppleves den som god. Vi mener at det gode omdømmet er et positivt signal om grunnidéen bak KulturArvOpplevelser og om målene som Viken fylkeskommune ønsker å nå med ordningen. Det er imidlertid også indikasjoner på at det er en rekke mulige søkere som ikke kjenner til KulturArvOpplevelser.

Vår vurdering er at saksbehandlingen fremstår som kostnadseffektiv. Den krever muligens mer ressurser sammenlignet med andre tilskuddsordninger med samme ramme. Grunnen er at det er forholdsvis mange involvert i søknadsbehandlingen fordi den går over to rådsområder. I tillegg har KulturArvOpplevelser p.t. en forholdsvis begrenset tilskuddsramme. Ved en såpass liten ramme bør også administrasjonskostnadene knyttet til ordningen holdes på et forholdsvis lavt nivå.

I kapittel 8 anbefaler vi noen tiltak knyttet til forvaltningen av ordningen.

6 Effekt og måloppnåelse

Tilskuddsordninger etableres fordi man vil skape resultater av samfunnsmessig verdi som ikke kan forventes å bli realisert uten tilskuddet. I seg selv har et tilskudd ingen verdi. Det er et virkemiddel som skal bidra til å nå et mål. I dette kapitlet vurderer vi effekter av og måloppnåelsen til KulturArvOpplevelser.

6.1 Innledning

I dette kapitlet ser vi på KulturArvOpplevelseres effekter og måloppnåelse. Etter at vi har sett på evalueringsspørsmålene som skal besvares, drøfter vi tilskuddsordningens mål og treffsikkerhet. Deretter ser vi på ordningens samfunnsmessige merverdi (addisjonalitet), før vi ser på samfunns- og brukereffekter. Vi vurderer også betydningen av samarbeid på tvers av sektorer, og vi omtaler koronasituasjonen. Til sist gir vi vår oppsummerende vurdering av tilskuddsordningens effekt og måloppnåelse.

For å vurdere KulturArvOpplevelseres effekter og måloppnåelse, er det også relevant å belyse kjennskapen til ordningen, hvor godt den treffer målgruppens behov og hvilket omdømme den har. For at KulturArvOpplevelser skal ha ønskede effekter, er det en forutsetning at ordningen tiltrekker seg gode søknader. Aktører i målgruppen kan utvikle prosjekter for å tilpasse seg kravene til KulturArvOpplevelser, eller de kan allerede ha prosjektideer som viser seg å passe kriteriene. Hvordan prosjektene blir til, er i en viss grad underordnet. Det viktige er at de riktige prosjektene søker KulturArvOpplevelser. Da må ordningen være kjent, den må oppleves som relevant og den må ha et godt omdømme. I kapittel 5 så vi på kjennskap til ordningen og ordningens omdømme. Konklusjonen der var at ordningen har et godt omdømme, men at det antagelig er mange i målgruppen som ikke kjenner til den. I kapittel 7 vurderer vi ordningens relevans.

6.2 Evalueringsspørsmål

For å vurdere KulturArvOpplevelseres effekter og måloppnåelse, er det blitt formulert følgende evalueringsspørsmål:

- ▶ Hvordan har ordningens måloppnåelse, resultater og samfunns-/brukereffekter på regionalt og kommunalt nivå vært?
 - Verdiskaping – både økonomisk, sosialt og kulturelt
 - Forvaltning av kulturminner/kulturarv, eventuelt også lokal naturarv og lokalmattradisjoner
 - Lokalsamfunns- og stedsutvikling
 - Mobilisering av frivillighet
 - Økt kunnskap om og formidling av kulturminner/kulturarv
 - Grad av oppnåelse av tverrfaglighet (kultur og næring)
- ▶ Hva er fylkeskommuneadministrasjonens (saksbehandlere, arbeidsgruppe og programråd) oppfattelse av måloppnåelse?
- ▶ For utlysningen våren 2020: Hvilken effekt (for søkerne) hadde tilskuddene på effektene av Covid19-pandemien?
- ▶ For utlysningen våren 2021: Hva var konsekvensene av åpningen til hele Viken, og krav om bred verdiskaping?
- ▶ Vedvarer effektene over tid?

6.3 Drøfting av tilskuddsordningens mål

For å kunne vurdere måloppnåelsen til KulturArvOpplevelser, bør det være en felles forståelse av hva man vil oppnå med tilskuddsordningen. Hvilke mål skal KulturArvOpplevelser bidra til å nå? KulturArvOpplevelser har en viktig del av sin bakgrunn i *Kulturminnekompasset – Regional plan for kulturminnevern i Buskerud 2017–2027*, der tilskuddet er et konkret tiltak under delmål 2 *Vern og bærekraftig bruk av Buskeruds kulturarv*³¹, se også nærmere omtale i avsnitt 3.1 Det er med bakgrunn i dette at målene for KulturArvOpplevelser ble formulert. I det originale programmet for tilskuddet var hovedmålet å styrke utviklingen av kommersielle og markedstilpassede opplevelser basert i kultur og kulturarv. Tilskuddet skulle også føre til samarbeid mellom reiselivet og tilbydere av opplevelsesprodukter. Opplevelsesproduktene skulle bli lønnsomme og bærekraftige.³² Grunnidéen med ordningen har ikke endret seg i årene etterpå, men i de senere utlysningene har målene med tilskuddet blitt justert. I utlysningen som kom våren 2021 ble det stilt som krav at prosjekter som mottok tilskuddet skulle bidra til verdiskaping i «bred forstand»:

Prosjektet skal utvikle opplevelser basert på kultur- og naturarven, lokale ressurser og råvarer, som bidrar til verdiskaping i bred forstand. Det betyr at i tillegg til økonomisk verdiskaping, skal prosjektet ha positiv effekt på områder som forvaltning av kultur- og naturarven, mobilisering og engasjement i lokalbefolkningen, økt kunnskap eller kompetanse, mv.³³

I utlysningene høsten 2021 og våren 2022 var målet uendret.

Utløsningen som kom våren 2020 utgjorde et unntak hva angår målformulering. Utløsningen kom kort tid etter at regjeringen innførte strenge restriksjoner på reising og kontakt mellom mennesker, som følge av koronapandemien. Reiselivet måtte innstille mye av sin aktivitet og var hardt rammet. KulturArvOpplevelser var blant virkemidlene som Viken fylkeskommune tok i bruk for å avhjelpe situasjonen. Innretningen ble midlertidig endret. Våren 2020 inngikk KulturArvOpplevelser i *Vikenpakka – tiltak for nærings- og samfunnsliv*. KulturArvOpplevelser ble åpnet for søknader som hadde til hensikt å avhjelpe situasjonen i reiselivet og den besøksrettede delen av kulturlivet/ kulturminnevernet. Man kunne søke om midler til markedsføring og utvikling av tilbud som kunne settes i gang raskt. Det ble lempet på kravene til samarbeid.

6.4 Addisjonalitet – tilskuddets samfunnsmessige merverdi

Tilskudd som blir utbetalt kan ha virkninger i ulike deler av en effektkjede. Samfunns- og brukereffektene som KulturArvOpplevelser skal ha, ligger et godt stykke ut i effektkjeden. Først skal prosjektene som får tilskudd gjennomføres, før de eventuelt gir de ønskede effektene.

Hvis man skal konkludere med at KulturArvOpplevelser gir ønskede effekter og når sine mål, er det en forutsetning at midlene er utløsende for prosjektene det er søkt for. Med andre ord, det vi ønsker å se er at prosjektene er avhengige av tilskuddet for å bli gjennomført helt eller delvis. Når et tilskudd fører til en økning i ønsket type produksjon eller ønskede typer aktiviteter som ikke ville ha blitt realisert uten tilskuddet, kalles det addisjonalitet.³⁴

6.4.1 Spørreundersøkelsen

I spørreundersøkelsen til søkere av KulturArvOpplevelser belyste vi addisjonalitet med ulike spørsmål til søkere som hadde fått avslag og søkere som hadde fått tilsagn.

³¹ Buskerud fylkeskommune, *Utviklingsavdelingen (2017a) KulturArvOpplevelser – Program 2017/18*

³² Buskerud fylkeskommune, *Utviklingsavdelingen (2017) KulturArvOpplevelser – Program 2017/18 (s. 3–4)*

³³ Viken fylkeskommune (2021) *utlysning av tilskudd til KulturArvOpplevelser i Viken vår 2021*

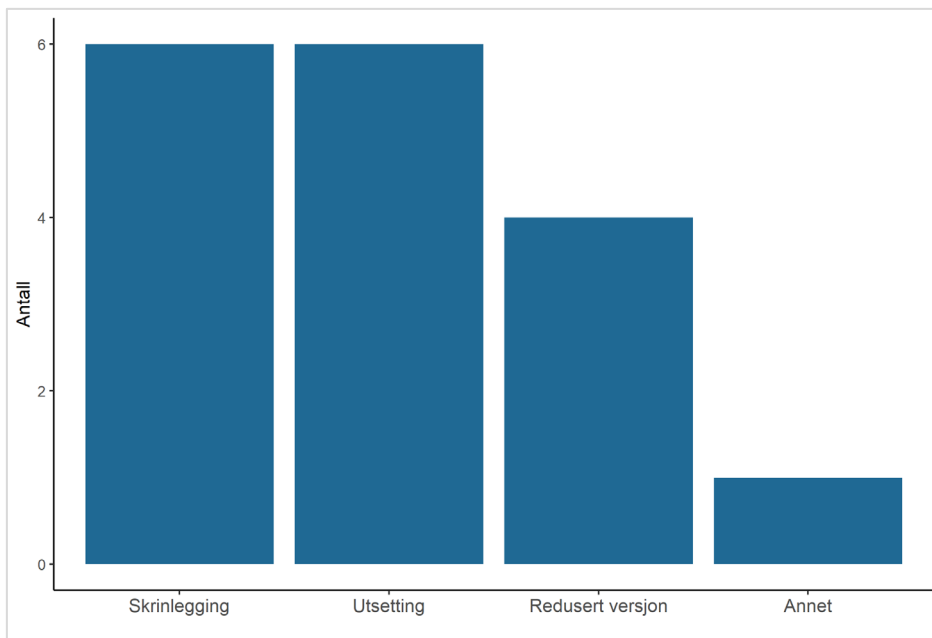
³⁴ *Senter for statlig økonomistyring (2007) Veileder – Evaluering av statlige tilskuddsordninger (s. 23).*

Vi spurte de som hadde fått avslag om konsekvensen av at de ikke mottok tilskudd. Av seks respondenter som hadde fått avslag, svarte tre at de hadde skrinlagt prosjektet, én at de hadde gjennomført en redusert versjon av prosjektet, og én at de hadde søkt og fått midler et annet sted. Den sjette respondenten svarte at avslaget ikke hadde hatt konsekvenser. Prosjektet ble gjennomført uansett.

Vi spurte dem også om avslaget hadde ført til at de hadde søkt eller kom til å søke om tilskudd eller finansiering et annet sted. Blant respondentene som hadde skrinlagt prosjektet, var det ingen som hadde søkt midler et annet sted. For disse var avslaget fra KulturArvOpplevelser trolig endestasjonen for prosjektet. Respondentene som ikke hadde skrinlagt prosjektet på grunn av avslag, hadde søkt eller kom til å søke om midler et annet sted.

Samlet sett tyder svarene fra de som hadde fått avslag på at de fleste var avhengige av tilskuddsmidler for å gjennomføre prosjektene helt eller delvis.

Vi spurte søkerne som hadde fått tilsagn om hva konsekvensen ville vært hvis de ikke hadde mottatt tilskudd fra KulturArvOpplevelser. Figur 15 oppsummerer resultatene.

Figur 15 Hva ville konsekvensen vært hvis dere ikke hadde mottatt tilskudd? Velg det alternativet som passer best.

Note: n = 17. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

Det var 17 søkere som hadde fått tilsagn og som svarte på spørsmålet. Figur 15 viser at seks av dem svarte at de ville skrinlagt prosjektet hvis de ikke hadde mottatt tilskudd. Seks ville utsatt prosjektet til de sikret annen finansiering, og fire ville gjennomført en redusert versjon av prosjektet. Ingen ville gjennomført prosjektet uansett.

Samlet sett tyder også disse svarene på at de var avhengige av tilskuddsmidler for å gjennomføre prosjektene helt eller delvis. Det tilsier at KulturArvOpplevelser skapte addisjonalitet.

6.4.2 Intervjuene

I intervjuene med tilskuddsmottakere og en søker som hadde fått avslag, stilte vi spørsmål om betydningen av tilskuddsmidlene. Vi ba for eksempel tilskuddsmottakerne reflektere over hva de ville ha gjort med prosjektet hvis de ikke hadde fått støtte.

I syv av åtte intervjuer forklarte søkerne at de var avhengige av tilskuddsmidlene for å gjennomføre planlagte prosjektaktiviteter. Ifølge tilskuddsmottakerne ville manglende støtte ført til at de hadde skrinlagt prosjektet eller redusert aktivitetsnivået slik at prosjektet ville ha mindre effekt. En tilskuddsmottaker viste til at de ville ha måttet søke om tilskuddsmidler andre steder for å kunne gjennomføre aktivitetene. En søker som hadde fått avslag, forklarte at prosjektet var satt på vent.

Det var én tilskuddsmottaker som fortalte at prosjektet ville blitt gjennomført uansett, selv om de ikke hadde mottatt tilskuddsmidler fra KulturArvOpplevelser. Ifølge denne tilskuddsmottakeren ville tilskuddsordningen trolig hatt større effekt hvis de hadde fått avslag og andre tilskuddsmottakere hadde fått mer.

6.4.3 Vektlegging av addisjonalitet ved tildeling

I utlysningene av KulturArvOpplevelser fra perioden 2017–2022, varierte det hvordan betydningen av addisjonalitet var vektlagt.

Utlysningene til og med høsten 2020 listet opp kriterier som måtte være oppfylt for å kvalifisere til videre vurdering. Disse kriteriene var relatert til selve prosjektet og aktørenes gjennomføringsevne. For eksempel måtte prosjektet være innenfor programmets formål og satsingsområder, det måtte være godt forankret hos søker og samarbeidspartnere, og det måtte bygge på et tydelig og definert grunnlag, være tuftet i behov og muligheter, og partene måtte være samordnet.³⁵ I tillegg til disse kriteriene, listet utlysningene opp kriterier som skulle legges til grunn for videre vurdering og prioritering av prosjektstøtte. Blant disse var det ett kriterium som sa «støtte fra programmet skal medvirke til oppstart/gjennomføring av prosjektet». Med andre ord utgjorde addisjonalitet et tildelingskriterium.

I utlysningene våren 2021 og høsten 2021 var det ingen omtale av addisjonalitet, hverken i delen «Vilkår for støtte» eller i delen «Krav til søknaden».

Våren 2022 inneholdt utlysningsteksten en lenke til det nye dokumentet *Retningslinjer for tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser*. I retningslinjenes del 3.3 om tildelingskriterier stod det blant annet: «Har støtten fra Viken fylkeskommune utløsende effekt? Støtten skal medvirke i vesentlig grad til oppstart/gjennomføring eller ha betydelig oppskaleringsverdi av prosjektet.»

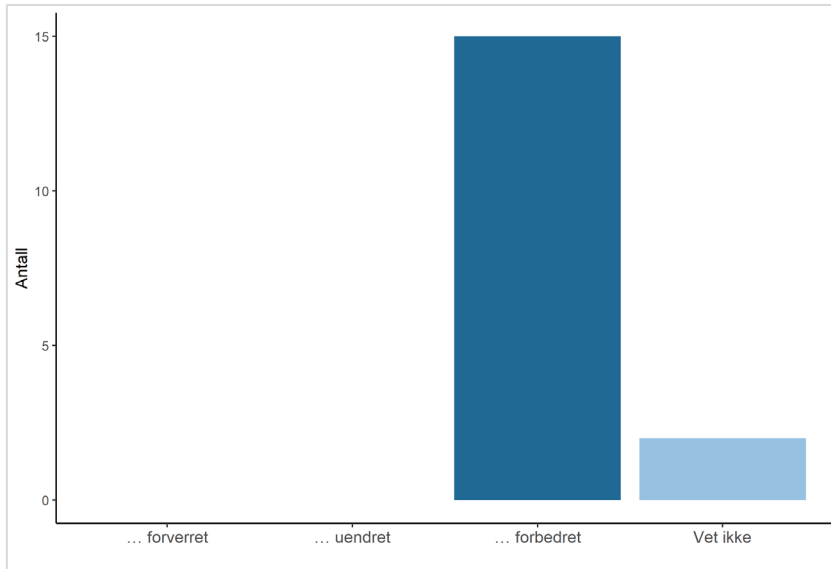
Ifølge en saksbehandler i Viken fylkeskommune som vi intervjuet før utlysningen våren 2022, hadde prosjektene først og fremst blitt vurdert opp mot målsettingene med KulturArvOpplevelser. Hvorvidt tilskuddet ville skape addisjonalitet i det enkelte prosjektet, hadde i liten grad vært vurdert.

6.5 Samfunns- og brukereffekter

6.5.1 Spørreundersøkelsen

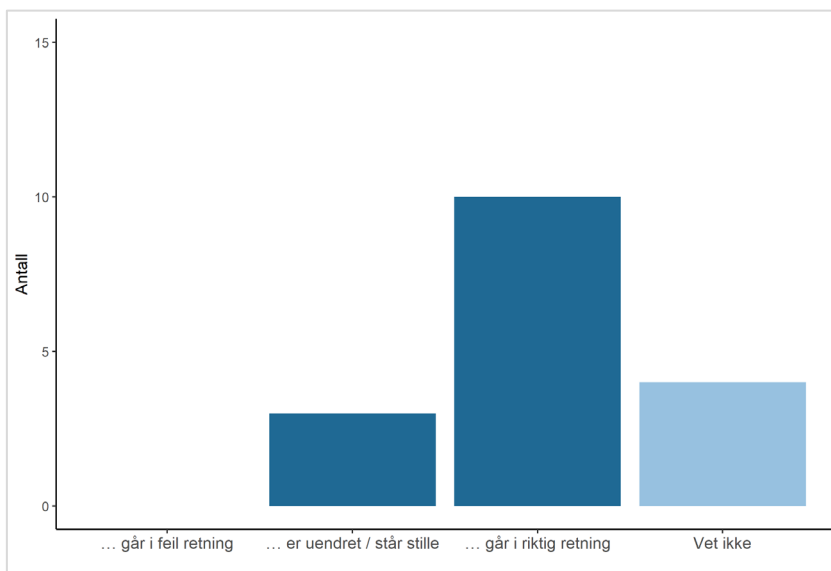
I en serie spørsmål ba vi søkerne vurdere samfunns- og brukereffektene av prosjektene sine. Vi stilte spørsmål om ivaretagelsen av lokal kulturarv/naturarv/mattradisjoner, lokalsamfunns- og stedsutvikling, lokal næringsutvikling, mobilisering av frivilligheten, og formidlingen av kulturarv/naturarv/mattradisjoner. Figurene 16–20 oppsummerer resultatene.

³⁵ Buskerud fylkeskommune, *Utviklingsavdelingen (2017) KulturArvOpplevelser – Program 2017/18; Viken fylkeskommune (våren 2020) KulturArvOpplevelser; Viken fylkeskommune (høsten 2020) Tilskudd til KulturArvOpplevelser*.

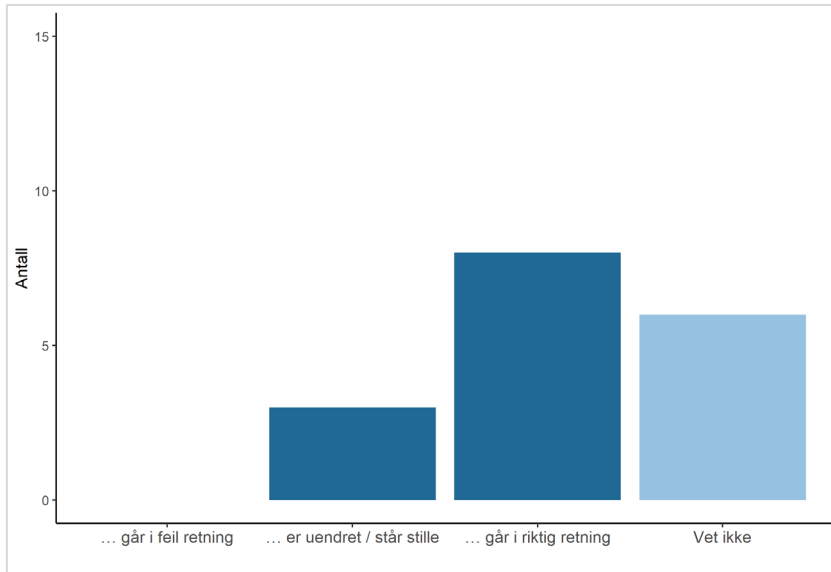
Figur 16 Prosjektet har så langt gjort at ivaretagelsen av lokal kulturarv/naturarv/mattradisjoner har blitt ...

Note: n = 17. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

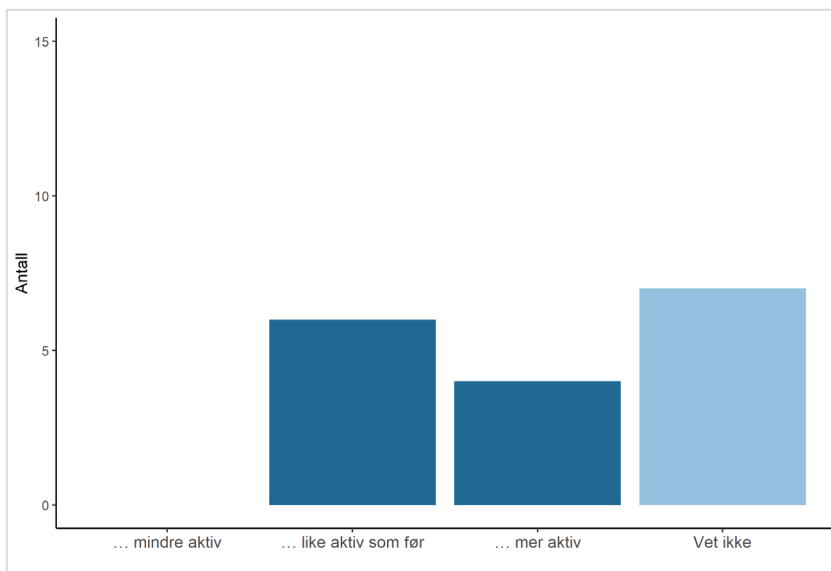
Figur 17 Prosjektet har så langt gjort at lokalsamfunns- og stedsutviklingen ...

Note: n = 17. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

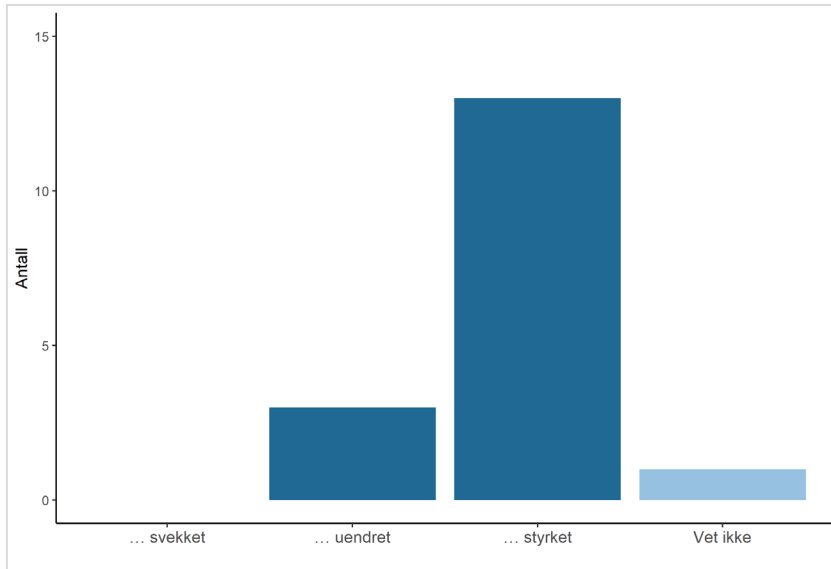
Figur 18 Prosjektet har så langt gjort at den lokale næringsutviklingen ...

Note: n = 17. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

Figur 19 Prosjektet har så langt gjort at frivilligheten er ...

Note: n = 17. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

Figur 20 Prosjektet har så langt ført til at formidlingen av kulturarv/naturarv/mattradisjoner er ...

Note: n = 17. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

Figur 16 viser at samtlige som tok stilling til spørsmålet, mente at prosjektet deres så langt hadde gjort at ivaretagelsen av lokal kulturarv, naturarv eller mattradisjoner var blitt forbedret. Vi snakker her om ganske prosjektnære og umiddelbare effekter, all den tid prosjekter som får tilskudd skal ha aktiviteter som bidrar til ivaretagelse av lokal kulturarv, naturarv eller mattradisjoner. Svarene tyder på at prosjektene i noen grad har hatt en ønsket effekt, men gir ikke i seg selv grunnlag for å vurdere om ivaretagelsen er blitt varig forbedret.

To av respondentene som svarte at ivaretagelsen var blitt forbedret, utdypet svarene sine med kommentarer som viser hvordan prosjekter kan få varig effekt. Den ene skrev: «selv om prosjektet som fikk støtten ikke levde mer enn i to år, ble det igangsatt tiltak som fortsatt er aktive, og som driftes av lokale organisasjoner». Den andre skrev: «på studieturen vi hadde i prosjektet fikk jeg ideen til å starte [...]. Det er nå satt ut i livet og har bidratt godt på bunnlinjen siden starten i fjor».

Figur 17 tyder på at søkerne syntes det var vanskeligere å vurdere effekter på lokalsamfunns- og stedsutviklingen, ved at noen flere svarte «vet ikke». Blant de som tok stilling til spørsmålet, var det allikevel et flertall som mente at prosjektet hadde gjort at lokalsamfunns- og stedsutviklingen gikk i riktig retning. Noen mente at utviklingen var uendret eller stod stille. Med tanke på at prosjektene har hatt relativt kort tid til å kunne skape endring, synes dette som en relativt nøktern vurdering av prosjektenes effekt på utviklingen.

Figur 18 viser at enda flere syntes det var vanskelig å vurdere prosjektets effekt på den lokale næringsutviklingen. Blant de elleve som tok stilling til spørsmålet, mente åtte at prosjektet hadde ført til at den lokale næringsutviklingen gikk i riktig retning, mens tre svarte at næringsutviklingen var uendret eller stod stille. Også her må man nok ha i tankene at prosjektene har hatt relativt kort tid til å kunne skape endring. En av respondentene som svarte at den lokale næringsutviklingen gikk i riktig retning, la også vekt på tidsdimensjonen: «Dette prosjektet er starten, så det er foreløpig for tidlig å se resultater av dette, men vi merker at dette prosjektet, sammen med andre lignende prosjekter i kommunen drar i samme retning [...]».

På spørsmålet om frivilligheten, jf. Figur 19, mente en brorpart av de som tok stilling til spørsmålet at frivilligheten var like aktiv som før. Noen færre mente at frivilligheten var blitt mer aktiv. Syv av søkerne svarte «vet ikke». Det varierte nok blant prosjektene i hvilken grad de involverte frivilligheten. Hvorvidt prosjektene får videre ringvirkninger for frivillige organisasjoners aktiviteter,

er trolig for tidlig å vurdere. Resultatene må sees i lys av at KulturArvOpplevelser ikke er spesifikt rettet mot frivilligheten. Viken fylkeskommune har andre ordninger som er rettet mot frivilligheten mer spesielt.

Når det gjelder formidlingen av kulturarv, naturarv eller mattradisjoner, viser Figur 20 at de aller fleste søkerne (13 av 17) mente den var styrket. Som med spørsmålet om ivaretagelse, jf. Figur 16, handler spørsmålet om formidling om ganske prosjektnære og umiddelbare effekter. Formidling er i mange prosjekter ganske tett knyttet til de konkrete prosjektaktivitetene. Svarene tyder på at prosjektene i noen grad har hatt en ønsket effekt, men gir ikke grunnlag for å vurdere om formidlingen er blitt varig styrket.

6.5.2 Funn fra intervjuene

Også i intervjuene med mottakere av tilskuddet stilte vi spørsmål om mulige samfunns- og brukereffekter. Informantene kunne fortelle mest konkret om aktivitetene som inngikk i egne prosjekter. Ingen av informantene opplevde at de hadde grunnlag for å si noe sikkert om samfunns- og brukereffekter. I stedet fortalte de om aktiviteter som kunne være egnet til å gi samfunns- og brukereffekter på lengre sikt.

En av informantene hadde en tydelig oppfatning av at KulturArvOpplevelser kunne stimulere til god stedsutvikling, økt forståelse for betydningen av natur- og kulturlandskap, kortreiste opplevelser og lokale arbeidsplasser, men dette var også en informant som uttrykte at de var i en for tidlig fase til å se videre effekter.

En annen informant viste til at de ennå ikke hadde sett umiddelbare effekter. Ifølge denne informanten er kulturbransjen flink med ord, men kan i liten grad vise til målbare effekter.

Samfunns- og brukereffekter var også et tema i våre intervjuer med personer som har vært og er involvert i forvaltningen av KulturArvOpplevelser, inkludert ledere og ansatte i Viken fylkeskommune. Heller ingen av disse informantene hadde grunnlag for å si noe sikkert om samfunns- og brukereffekter, blant annet fordi slike effekter kan trenge mer tid.

Flere av informantene pekte på mulige begrensninger i fylkeskommunens oppfølging av prosjektene, som kunne medføre at samfunns- og brukereffektene ikke ble så store som de kunne ha vært. En informant mente at veiledningen av søkere i løpet av søknadsprosessen ikke var god nok, og at dialogen underveis i prosjektløpet burde vært bedre. God veiledning ville kunne føre til bedre prosjekter, og god dialog ville kunne bidra til bedre prosjektresultater. Også en annen informant mente at fylkeskommunen kunne gått flere runder med søknadene for å bidra til å få inn de rette søknadene. En tredje informant mente at fylkeskommunen burde jobbe mer med kompetanseheving og nettverksbygging blant tilskuddsmottakerne.

Vi ble fortalt at fylkeskommunen hadde en tendens til å avslutte oppfølgingen når prosjektene var ferdige, det vil si at aktørene ikke ble fulgt opp videre. KulturArvOpplevelser skilte seg trolig ikke ut fra andre tilskuddsordninger på dette punktet.

En informant pekte på at sluttrapportene fra tilskuddsmottakerne inneholdt begrenset informasjon om samfunns- og brukereffekter. Ifølge denne ga tilskuddsmottakerne akkurat nok informasjon til å få utløst tilskuddsmidlene.

6.5.3 Casene

Da vi gikk gjennom dokumentasjonen i de fem tilfeldig valgte prosjektene, undersøkte vi blant annet hva som kom frem om måloppnåelse, resultater og samfunns- og brukereffekter.

Vi merket oss hvilke virkninger som prosjektene eventuelt viste på verdiskaping, forvaltning av kulturarv, lokalsamfunns- og stedsutvikling, frivilligheten, og på formidling av kulturarv.

De fem prosjektene inkluderte to forprosjekter, to hovedprosjekter og ett prosjekt som fikk midler våren 2020, da KulturArvOpplevelser ble brukt for å avhjelpe situasjonen under koronatiltakene.

Verdiskaping

Veien fra de konkrete aktivitetene i et forprosjekt til målbar verdiskaping kan være lang og kreve vedvarende innsats. Verdiskaping må derfor regnes som å være et stykke ut i effektkjeden når man vurderer effekter av prosjektene.

Begge forprosjektene rapporterte om aktiviteter som kunne være starten på noe som fører til verdiskaping. Det inkluderte etablering av turstier, skilting med informasjon, etablering av samarbeid og testing av nye produkter.

Det ene hovedprosjektet førte til byggingen av en attraksjon som det mente ville ha en positiv effekt på kundegrunnlag og omsetning. Det andre hovedprosjektet kunne vise til noe mer konkrete resultater, ved å rapportere om sysselsetting, publikumstall og økt salg.

Prosjektet som fikk midler våren 2020 var i hovedsak en markedsføringskampanje, og sånn sett mer innrettet mot å kompensere for de negative effektene av koronapandemien enn å bidra til ny verdiskaping.

Forvaltning av kulturarv

Det er lite i sluttrapporteringen fra de fem tilfeldig valgte prosjektene som tydelig handler om virkninger på forvaltningen av kulturminner, kulturarv, lokal naturarv eller lokalmattradisjoner.

Lokalsamfunns- og stedsutvikling

Det samme gjelder eventuelle virkninger på lokalsamfunns- og stedsutvikling.

Frivilligheten

I ett av forprosjektene var frivilligheten konkret involvert, ved at et lokalt turlag deltok i et samarbeid for å lage turstier. Hvorvidt prosjektet ville føre til varig mobilisering av den lokale frivilligheten, utover de konkrete aktivitetene i prosjektet, er det ikke grunnlag for å vurdere.

I de fire andre tilfeldig valgte prosjektene gikk det ikke frem om frivilligheten var mobilisert.

Formidling

Tre av prosjektene hadde aktiviteter som var egnet til å styrke kunnskapen om og formidlingen av kulturminner og kulturarv.

I det ene forprosjektet var det ulike aktiviteter for å vurdere etableringen av et besøkssenter, og for å vurdere utviklingen av produktpakker for å formidle sagn og myter. I det ene hovedprosjektet ble det satt opp en informasjonstavle og bygget en attraksjon for å formidle gamle jakttradisjoner. Tiltakene ble sett i sammenheng med flere, allerede etablerte tiltak for å formidle lokal natur- og kulturhistorie. I det andre hovedprosjektet ble det utviklet et regionalt kulturelt nettverk for kompetanseheving og synliggjøring av kulturopplevelser. Prosjektleder gjennomførte en del egen formidlingsaktivitet, og prosjektet inkluderte forestillinger og guidede turer som involverte formidling av kulturminner og kulturarv.

6.6 Samarbeid

Betydningen av samarbeid på tvers av sektorer har ligget til grunn for KulturArvOpplevelser siden oppstarten i 2017. *Regional plan for kulturminnevern i Buskerud 2017–2027* understrekte at samarbeid mellom landbruk, natur og kulturminneforvaltning og reiselivsnæring er viktig for å legge til rette for reiselivsprodukter basert på norsk natur og kulturlandskap.³⁶ Programmet for KulturArvOpplevelser fra 2017 slo fast at tilskuddet skulle føre til samarbeid mellom reiselivet og tilbydere av opplevelsesprodukter.³⁷ Samtlige utlysninger siden 2017 har omtalt tverrsektorielt samarbeid som en fordel.

I tillegg til at betydningen av samarbeid gikk frem av grunnlagsdokumentene, syntes samarbeidsperspektivet å være en innarbeidet del av tenkningen til ansatte i Viken som forvaltet KulturArvOpplevelser. I intervjuene med oss la informantene vekt på at samarbeid mellom aktører innen kulturarv, reiseliv og næringsutvikling var viktig. De ga eksempler på hva samarbeid kunne føre til, slik som kompetansedeling, verdiskaping og vern gjennom bruk. De uttrykte også at det var ønskelig at KulturArvOpplevelser, om mulig, kunne stimulere til enda mer nettverksutvikling.

I spørreundersøkelsen til søkere av KulturArvOpplevelser, spurte vi de som hadde fått tilsagn om tilskuddet hadde ført til samarbeid med aktører utenfor egen næring eller sektor. Blant 16 tilskuddsmottakere som svarte, oppga 12 at tilskuddet hadde ført til slikt samarbeid.

Alle tilskuddsmottakere som vi intervjuet hadde samarbeidet med aktører utenfor egen næring eller sektor. For eksempel intervjuet vi kommuner som hadde samarbeidet med henholdsvis historielag og privat næringsliv, destinasjonsselskap som hadde samarbeidet med henholdsvis en teknologibedrift og en høyskole, og kulturarvaktører som hadde samarbeidet med lokalt næringsliv.

Da vi gikk gjennom dokumentasjonen i de fem tilfeldig valgte prosjektene, undersøkte vi også hvilke virkninger de eventuelt viste på tverrfaglighet mellom kultur og næring.

Det ene forprosjektet var et samarbeid mellom et hotell, et destinasjonsselskap, et museum og ulike næringslivsaktører. De etablerte et godt samarbeidsforhold som de ønsket å fortsette med. Det andre forprosjektet førte til ulike samarbeid som involverte et destinasjonsselskap, en næringshage og ulike kunst- og kulturarvsaktører.

Det ene hovedprosjektet involverte samarbeid mellom en kommune, en destinasjon og en reiselivsaktør, og innhentet bidrag fra fagfolk innen kulturminneforvaltningen. Det andre hovedprosjektet inkluderte et teater, et nettverk av aktivitetsleverandører og et destinasjonsselskap.

Det femte prosjektet, som fikk tilskudd våren 2020, involverte kun turisme- og næringslivsaktører. Prosjektet omfattet ikke samarbeid mellom kultur og næring. Prosjektet må imidlertid vurderes i lys av at utlysningen våren 2020 var spesiell. Det kunne søkes om midler til markedsføring rettet mot det norske og nordiske markedet, for å avhjelpe situasjonen i reiselivet under koronapandemien. Ordningen var særlig rettet mot søknader der bedrifter og destinasjonsselskap var involvert. Det ble lempet på kravene til samarbeidspartnere.

6.7 Koronapandemien

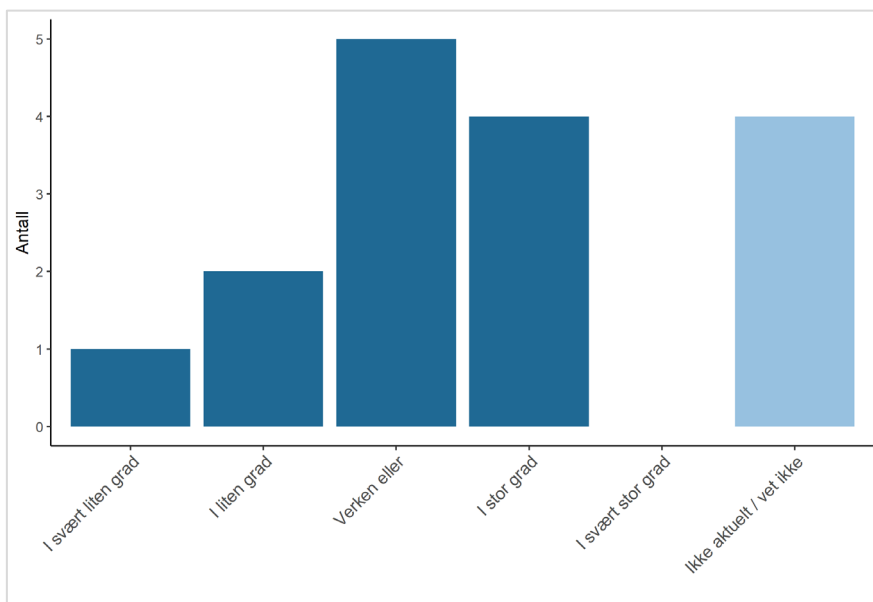
Koronapandemien stilte opplevelses- og reiselivsbransjen overfor spesielle utfordringer. I utlysningen som kom våren 2020 ble KulturArvOpplevelser åpnet for søknader som hadde til hensikt å avhjelpe situasjonen i reiselivet og den besøksrettede delen av kulturlivet/

³⁶ Buskerud fylkeskommune (2017) *Kulturminnekompasset* (s. 14).

³⁷ Buskerud fylkeskommune, *Utviklingsavdelingen* (2017) *KulturArvOpplevelser – Program 2017/18* (s. 3).

kulturminnevernet. Man kunne søke om midler til markedsføring og utvikling av tilbud som kunne settes i gang raskt. Det ble lempet på kravene til samarbeid.

I spørreundersøkelsen spurte vi tilskuddsmottakerne i hvilken grad tilskuddet bidro til å redusere de negative konsekvensene av koronapandemien for virksomheten. Det var ikke bare søkerne våren 2020 som fikk spørsmålet. Samtlige tilskuddsmottakere i undersøkelsen kunne svare om de ville. Figur 21 oppsummerer resultatene.

Figur 21 I hvilken grad bidro tilskuddet til å redusere de negative konsekvensene av koronapandemien for virksomheten?

Note: n = 16. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

For de fleste mottakerne hadde tilskuddet lite å si for å redusere negative effekter av koronapandemien. 8 av de 16 mottakerne svarte at tilskuddet i liten grad, eller i verken liten eller stor grad, bidro. Vi understreker at det blant disse respondentene ikke bare var søkere fra våren 2020, da utlysningen var spesielt innrettet mot håndtering av koronapandemien.³⁸ 4 mottakere svarte «ikke aktuelt / vet ikke». Det var allikevel 4 mottakere som svarte at KulturArvOpplevelser i stor grad bidro til å redusere de negative konsekvensene av koronapandemien. Blant disse var det én mottaker som uttrykte at prosjektet hadde hjulpet dem å se nye muligheter og markeder i en tid hvor det ellers var mange utfordringer.

6.8 Våre vurderinger

Addisjonalitet

Hvis man skal konkludere med at KulturArvOpplevelser gir ønskede effekter og når sine mål, er det en forutsetning at midlene er utløsende for prosjektene det er søkt for. Med andre ord, det man ønsker å se er at prosjektene er avhengige av tilskuddet for å bli gjennomført helt eller delvis. Det kalles addisjonalitet.³⁹ Langt på vei, er det dette vi ser. Både spørreundersøkelsen og de kvalitative intervjuene med søkere viser, samlet sett, at prosjektene var avhengige av tilskuddsmidler for å bli gjennomført som planlagt. Det tyder på at KulturArvOpplevelser i praksis har hatt addisjonalitet.

³⁸ Av 14 søkere våren 2020 fikk 8 tilsagn om tilskudd. Ikke alle disse har svart på spørreundersøkelsen.

³⁹ Senter for statlig økonomistyring (2007) Veileder – Evaluering av statlige tilskuddsordninger (s. 23).

Samtidig var det unntak fra regelen. Vi intervjuet for eksempel en tilskuddsmottaker som ville gjennomført prosjektet uansett om Viken ga tilskudd eller ei. Da oppstår spørsmålet om et slikt tilfelle tyder på at det var svakheter ved tilskuddsforvaltningen. Hvis tilskuddets addisjonalitet hadde vært tilstrekkelig vektlagt i saksbehandlingen, hadde dette prosjektet trolig ikke mottatt tilskuddsmidler. Intervjuutsagn, og det at utlysningene våren og høsten 2021 ikke omtalte addisjonalitet, etterlater et inntrykk av at tilskuddets utløsende effekt ikke har vært systematisk vurdert i saksbehandlingen av søknadene. Hvis tilskuddets utløsende effekt ikke vurderes, kan det føre til at tilskuddsordningen i mindre grad får ønskede effekter.

Samfunns- og brukereffekter

Det er, slik Agenda Kaupang vurderer det, betydelig usikkerhet knyttet til KulturArvOpplevelsers måloppnåelse, resultater og samfunns- og brukereffekter. Varige, positive effekter på verdiskaping og lokalsamfunns- og stedsutvikling krever, slik vi ser det, langsiktige virkninger som det i mange tilfeller er for tidlig å se.

Det er imidlertid nokså klare holdepunkter for at KulturArvOpplevelser har ført til bedre forvaltning av kulturarv i prosjektene som har fått tilskudd, i tillegg til noe økt kunnskap om, og formidling av, kulturarv. Dette underbygges både av spørreundersøkelsen, intervjuer med tilskuddsmottakere og prosjektdokumentasjonen fra utvalgte prosjekter. Undersøkelsen viser at prosjektene omfattet aktiviteter som bidro til bedre forvaltning, kunnskap og formidling.

Det er også klare holdepunkter for at KulturArvOpplevelser økte graden av tverrfaglighet, det vil si samarbeid mellom aktører innen kulturarv og næring. I spørreundersøkelsen svarte 12 av 16 tilskuddsmottakere at tilskuddet hadde ført til samarbeid med aktører utenfor egen næring eller sektor. Det gjaldt også samtlige tilskuddsmottakere som vi intervjuet.

Slik Agenda Kaupang vurderer det, må de positive virkningene på forvaltning, kunnskap, formidling og tverrfaglighet regnes som nokså prosjektnære effekter. Med det mener vi at det er effekter som er tett knyttet til hvilke aktører som involveres i prosjektene og hvilke konkrete aktiviteter som gjennomføres. Det er hvorvidt prosjektene har de mer langsiktige, ønskede virkningene på verdiskaping og lokalsamfunns- og stedsutvikling som er mer usikkert. Aktivitetene i prosjektene kan være egnet til å ha ønskede, langsiktige virkninger, men det kan være nødvendig at prosjektene utløser aktiviteter som fortsetter etter at prosjektet er avsluttet. Intervjuutsagn kan tyde på at dette ikke alltid er tilfellet, og at fylkeskommunens oppfølging gjerne avsluttes når prosjektene er ferdige. I den grad prosjektslutt også er aktivitetsslutt, vil det svekke de langsiktige effektene som KulturArvOpplevelser kan ha.

7 Ordningens relevans og koherens

Noen av evalueringsspørsmålene dreier seg om ordningens relevans, ordningens sammenheng med andre offentlige tiltak (koherens) og hvordan ordningen eventuelt bør tilpasses sentrale offentlige policy-dokumenter, strategier og utviklingstrekk. I dette kapitlet ser vi på disse temaene.

7.1 Ordningens relevans

7.1.1 Evalueringsspørsmål

Evalueringskriteriet *relevans* dreier seg om hvor relevant ordningen er sett ut fra målgruppens og samfunnets behov. Det er tre evalueringsspørsmål knyttet til dette temaet:

- ▶ Er ordningen treffsikker?
- ▶ Er ordningen relevant gitt brukernes behov og samfunnsbehov?
- ▶ Hvordan oppfyller ordningen relevante mål og innsatsområder i Strategi for kultur og reiseliv (Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, 2019), Meld. St. 16 (2019–2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken (Klima- og miljødepartementet, 2020), og Matnasjonen Norge (Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, og Helse- og omsorgsdepartementet, 2021)?

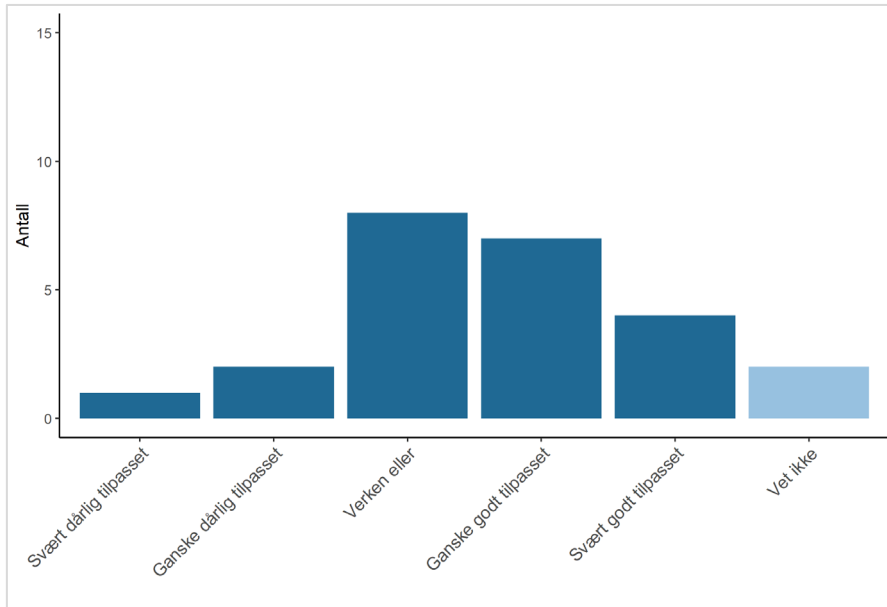
Etter vår vurdering kan de to første av disse spørsmålene forstås som om å dreie seg om det samme. Vi velger derfor å behandle dem under ett.⁴⁰

Når det gjelder det tredje spørsmålet, om hvordan ordningen oppfyller relevante mål og innsatsområder i de to statlige strategiene og Meld. St. 16 (2019–2020), vil vi her vurdere relevansen av ordningen opp mot de samfunnsmessige målene og innsatsområdene i disse dokumentene. Dette evalueringsspørsmålet dreier seg derfor også om relevansen av KulturArvOpplevelser.

7.1.2 Funn fra spørreundersøkelsen

I spørreundersøkelsen til søkerne spurte vi om hvor godt eller dårlig KulturArvOpplevelser er tilpasset virksomhetens behov. Figur 22 oppsummerer resultatene.

⁴⁰ Etter vår vurdering kan vi forstå «treffsikkerhet» i første spørsmål som å dreie seg om hvorvidt ordningen er treffsikker eller relevant sett ut fra brukernes behov eller samfunnsbehovene. Dette er nettopp det som det andre spørsmål dreier seg om.

Figur 22 Hvor godt eller dårlig er tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser tilpasset behov som din virksomhet har?

Note: n = 24. Kilde: Agenda Kaupangs spørreundersøkelse til søkerne av KulturArvOpplevelser

Figur 22 viser at på spørsmålet om hvor godt eller dårlig KulturArvOpplevelser er tilpasset behov som virksomheten har, svarer de aller fleste «verken/eller», «ganske» eller «svært godt tilpasset». Gjennomsnittssvaret ligger midt mellom «verken/eller» og «ganske godt tilpasset».

7.1.3 Funn fra intervjuene

Resultatene av spørreundersøkelsen harmonerer langt på vei med det som kom frem i intervjuene med søkere. Flere informanter viste til at KulturArvOpplevelser ivaretok ulike behov og hensyn på en god måte. At KulturArvOpplevelser «treffer godt», var et gjennomgangstema. Også informanter som ikke har søkt på ordningen har vurdert ordningen som meget relevant ut fra sine behov.

7.1.4 Hvordan oppfyller ordningen relevante mål og innsatsområder i sentrale statlige policy-dokumenter

Et av evalueringsspørsmålene dreier seg om hvordan KulturArvOpplevelser oppfyller relevante mål og innsatsområder i Meld. St. 16 (2019–2020), Strategi for kultur og reiseliv og strategien Matnasjonen Norge. Nedenfor går vi kort gjennom disse.

Meld. St. 16 (2019–2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken (Klima- og miljødepartementet, 2020)

Stortingsmeldingen setter opp tre nye nasjonale mål i kulturmiljøpolitikken. Et av disse er at kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging. Målet viser blant annet til samfunns- og arealplanleggingens betydning for å ivareta et mangfold av kulturmiljø og hvordan disse kan bidra til miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft.

Knyttet til økonomisk bærekraft peker meldingen på at kulturarv er en samfunnsressurs som i større grad bør brukes for å utvikle livskraftige lokalsamfunn og som grunnlag for næringsutvikling. Vern gjennom bruk har lange tradisjoner og er en god strategi for å ta vare på kulturmiljø.

Det vises også til at verdiskaping basert på kulturarv også har blitt et tema i flere utviklingsstrategier og prosesser, både for stedsutvikling og næringsutvikling, og at dette kan bidra til økt

oppslutning om og ressurser til å ta vare på kulturmiljøet. I meldingen varsles det at man vil legge til rette for økt næringsvirksomhet og verdiskaping basert på kulturmiljø.⁴¹

Strategi for kultur og reiseliv (Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, 2019)

Strategi for kultur og reiseliv – Noreg som attraktiv kulturdestinasjon er en strategi for å styrke Norges posisjon som kulturdestinasjon og øke den samla verdiskapingen i norsk kultur- og næringsliv innenfor bærekraftige rammer. Strategien var en del av oppfølginga av reiselivsmeldinga Meld. St. 19 (2016–2017) Opplev Norge – unikt og eventyrlig.

Etter vår vurdering er KulturArvOpplevelser i kjernen av to av de fire innsatsområdene i strategien: Innsatsområde A. *Samspel, samarbeid og koordinering mellom ulike bransjer, næringer og sektorer* og innsatsområde C. *Utvikling og tilrettelegging av kulturbaserte reiseopplevelingar*.

Matnasjonen Norge (Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, og Helse- og omsorgsdepartementet, 2021)

Strategien Matnasjonen Norge har som et av sine tiltak å fortsette å prioritere næringsrettede virkemidler til mat- og reiselivsområdet. Det innebærer blant annet å fortsatt prioritere virkemidler til mat- og reiselivsområdet både på regionalt og nasjonalt nivå.

Strategien viser til at bedriftsnettverk eller klynger er ett av flere virkemidler som gir rom for å styrke samspeilet og opprette nye koblinger, også på tvers av bransjer og innad i verdikjeder. Videre står det under tiltaket:

Økt samspill mellom mat og reiseliv kan styrke kundegrunnlaget til matprodusenter eller restauranter, og gi de reisende et rikere opplevelsestilbud i form av flere konsepter, f.eks. ved gårdsturisme med overnatting, eller besøk på tradisjonsrikt serveringssted.⁴²

7.1.5 Våre vurderinger

Både spørreundersøkelse og intervjuer indikerer at KulturArvOpplevelser oppfyller relevante mål hos brukere og målgruppen. Vi vurderer også at ordningen oppfyller relevante mål og innsatsområder i de tre statlige policy-dokumentene vi har sett nærmere på. Behovet for ordningen ble også vurdert i forbindelse med etableringen av den i Buskerud fylkeskommune. Vår vurdering er at den var godt forankret i regionale plandokumenter og nasjonale mål og strategier. Alt i alt vurderer vi derfor relevansen til ordningen som svært god.

7.2 Koherens – hvordan samsvarer ordningen med andre offentlige tiltak?

Kriteriet koherens dreier seg blant annet om hvordan tilskuddsordningen samsvarer med andre tiltak, synergier, komplementaritet, harmonisering og samarbeid med andre. Det handler også om tiltaket skaper merverdi samtidig som dobbeltarbeid unngås. Manglende koherens kan føre til dobbeltarbeid og undergrave den totale virkemiddelbruken. Analyse av koherens bidrar til å forstå tiltakets rolle i en bestemt sammenheng (organisasjon, sektor, region mv.), i motsetning til kun å ha oppmerksomhet på det enkelte tiltak.

⁴¹ Meld. St. 16 (2019 – 2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken - Engasjement, bærekraft og mangfold, Klima- og miljødepartementet, s. 58-61.

⁴² Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, og Helse- og omsorgsdepartementet, 2021, s. 28

Det er tre evalueringsspørsmål som dreier seg om koherens:

- ▶ Hvordan fungerer ordningen i relasjon til andre ordninger?
- ▶ Bør ordningen tilrettelegges for et samarbeid med Innovasjon Norges bedriftsnettverksordning som beskrevet i Strategi for kultur og reiseliv (Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, 2019)?
- ▶ Er det noen eksisterende/avsluttede prosjekter som kan kvalifisere og utvikles til å bli bedriftsnettverkkandidater?

Når det gjelder Innovasjon Norges program for bedriftsnettverk og klynger har det som mål å bidra til strategiske, profesjonelle og langsiktige samarbeid som styrker innovasjonsevne, konkurransekraft og grunnlag for videre vekst i bedriftene. Programmet tilbyr de deltakende bedriftene finansiell og faglig støtte.

Det er et mål i Strategi for kultur og reiseliv, som ble omtalt ovenfor, at flere virksomheter med vekstambisjoner fra kultur og reiseliv skal inngå strategiske og profesjonelle samarbeid som kan bidra til å styrke de involverte partenes innovasjonsevne, konkurransekraft og grunnlag for videre vekst. Strategien peker på at gjennom deltaking i bedriftsnettverksprogrammet til Innovasjon Norge får virksomhetene finansiell og faglig støtte til å realisere sitt vekstpotensial.⁴³

7.2.1 Funn fra intervjuene

Det har ikke kommet mange innspill i intervjuene knyttet til disse evalueringsspørsmålene som omhandler koherens.

En informant på tilskuddssiden har pekt på at det kan være utfordrende når aktører søker på flere ordninger med flere ulike frister, gjerne med samme søknad. Dersom det hadde vært samme frister, kunne man tatt ut lister over alle søknader og sett hvem som gikk igjen. Dette kunne gjort søknadsbehandlingen mer effektiv.

Når det gjelder samordning på tvers av virkemiddelaktørene, viser en informant at hvis det kommer en søknad som dreier seg om ren produktutvikling for firmaet selv, da er det Innovasjon Norge som har virkemidlene, og som det skal henvises til. Det kan imidlertid trolig variere om henvisningen faktisk skjer.

Informanter viser også til at det så langt i ordningens historie ikke er noe formelt samarbeid med Innovasjon Norge knyttet til den. Det vises imidlertid til at det kan skapes merverdi ved slikt samarbeid, blant annet når det gjelder kompetanseoverføring. Mange av kulturaktørene er små og alene, og driver på med sitt, og vil kunne ha nytte av de nettverkene som Innovasjon Norge legger til rette for.

I intervjuene ble det ikke vist til konkrete samarbeidsprosjekter som passer i Innovasjon Norges bedriftsnettverksordning.

7.2.2 Vår vurdering

Vi har inntrykk av det ikke er veldig stor oppmerksomhet i forvaltningen av KulturArvOpplevelser på hvordan ordningen samsvarer og fungerer sammen med andre relevante ordninger og virkemidler. Etter vår vurdering er kan det være hensiktsmessig å se om det er behov for samordning av blant annet søknadsfrister for ulike tilskuddsordninger som fylkeskommunen forvalter.

Når det gjelder spørsmålene om det bør tilrettelegges for et samarbeid med Innovasjon Norges bedriftsnettverksordning, så er vår vurdering at det kan være hensiktsmessig å starte en dialog med Innovasjon Norge om et slikt samarbeid. Det kan være merverdi å hente ut fra et slikt

⁴³ Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (2019): Strategi for kultur og reiseliv - Norge som attraktiv kulturdestinasjon, s. 42.

samarbeid, og både fylkeskommunen og Innovasjon Norge bør se på mulighetene for et formalisert samarbeid.

7.3 Tilpasninger i ordningen

Det er et par evalueringsspørsmål om det skal gjøres tilpasninger i ordningen:

- ▶ Hvilke tilpasninger bør gjøres for å videreføre ordningen basert på Viken fylkeskommunes regionale planstrategi hvor FN17 ligger til grunn?
- ▶ Hvilke tilpasninger bør gjøres i forhold til utviklingen i reiselivet (post-korona, digitalisering av reiselivet, Tourism 4.0/5.0)?

Det har ikke kommet mange innspill på dette i intervjuene.

Etter vår vurdering er KulturArvOpplevelser allerede en svært relevant ordning for målgruppen og ut fra samfunnsbehov. Det kan imidlertid være behov for å konsolidere den, og blant annet få gjort den mer kjent blant potensielle søkere.

Etter vår vurdering er KulturArvOpplevelser særlig relevant med hensyn til FNs bærekraftsmål 11 *Bærekraftige byer og lokalsamfunn* og bærekraftsmål 12 *Ansvarlig forbruk og produksjon*. Etter vår vurdering kan det være hensiktsmessig at utlysningstekst og retningslinjer fremhever de mest relevante bærekraftsmålene, ikke minst fordi det kan bidra til at koblingen mellom tilskuddsordningen, prosjektene og de relevante bærekraftsmålene blir enda sterkere. Det kan videre gjøre det lettere å relatere ordningens resultater og effekter opp mot bærekraftsmålene.

Etter vår vurdering bør man antagelig ikke gjøre for store substansielle endringer i ordningen, i alle fall på kort sikt. Ordningen bør imidlertid for eksempel ikke ekskludere prosjekter som omfatter digitalisering, det vil si at de som jobber med digitalisering innenfor reiseliv ikke må oppfatte seg utelukket fra ordningene. Digitalisering kan for eksempel nevnes i publiseringstekster, og det kan gis eksempler på prosjekter som omfatter digitalisering.

8 Oppsummering og anbefalinger

Vi oppsummerer de mest sentrale funnene og vurderingene i evalueringen og gir våre anbefalinger om videreutvikling av KulturArvOpplevelser.

Agenda Kaupang og Insam har evaluert tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser. Vi har undersøkt en rekke evalueringsspørsmål på temaområdene utforming, forvaltning, effekter, måloppnåelse, relevans og koherens.

Nedenfor oppsummerer vi våre mest sentrale funn og vurderinger og gir våre anbefalinger om tilskuddsordningen.

8.1 En god og relevant, men uforløst, ordning

Møter målgruppenes og samfunnets behov

Etter vår vurdering fremstår KulturArvOpplevelser som en relevant og hensiktsmessig tilskuddsordning.

KulturArvOpplevelser kan bidra til samarbeid mellom aktører innen kulturarv og i næringslivet. Det er et mål å få til mer samarbeid mellom slike aktører. Det er klare holdepunkter for at KulturArvOpplevelser faktisk økte graden av tverrfaglighet, det vil si samarbeid mellom aktører innen kulturarv og næring. I vår spørreundersøkelse svarte 12 av 16 tilskuddsmottakere at tilskuddet hadde ført til samarbeid med aktører utenfor egen næring eller sektor. Det gjaldt også samtlige tilskuddsmottakere som vi intervjuet.

Undersøkelsen indikerer at ordningen har et godt omdømme i målgruppen. Den oppfattes også som svært relevant for målgruppen.

Kulturarvaktører er ofte små og uprofesjonelle, mens næringslivsaktørene ofte er mer profesjonelle. Etter vår vurdering kan ordningen bidra til samarbeid og profesjonalisering av kulturarvsektoren.

Etter vår vurdering støtter KulturArvOpplevelser opp om fylkeskommunens rolle som regional samfunnsutvikler. Ordningen innebærer mobilisering og samordning av ulike aktører lokalt og regionalt, slik at den samlede innsatsen medvirker til at utviklingen i fylket går i ønsket retning.

Bedre forvaltning av kulturarv, men samfunnseffektene er uvisse

For at KulturArvOpplevelser skal gi ønskede effekter og nå sine mål, er det en forutsetning at prosjektene som får tildelt midler er avhengige av tilskuddet for å bli gjennomført helt eller delvis. Det kalles addisjonalitet, og undersøkelsen tyder på at KulturArvOpplevelser har hatt addisjonalitet.

Det er klare holdepunkter for at KulturArvOpplevelser har ført til bedre forvaltning av kulturarv i prosjektene som har fått tilskudd, i tillegg til noe økt kunnskap om, og formidling av, kulturarv. Det er imidlertid betydelig usikkerhet knyttet til KulturArvOpplevelsens samfunns- og brukereffekter.

Varige, positive effekter på verdiskaping og lokalsamfunns- og stedsutvikling krever, slik vi ser det, langsiktige virkninger som det i mange tilfeller er for tidlig å se. Prosjektaktivitetene kan være egnet til å ha ønskede, langsiktige virkninger, men det kan være nødvendig at prosjektene utløser aktiviteter som fortsetter etter at prosjektet er avsluttet. I den grad prosjektslutt også er aktivitetsslutt, vil det svekke de langsiktige effektene som KulturArvOpplevelser kan ha.

Utfordringer

Det er indikasjoner på at informasjon om ordningen ikke har nådd ut til sentrale aktører som potensielt ville søkt om midler. Selv om det er liten tvil om at tilskuddet har vært utløsende for aktiviteter i omsøkte prosjekter, svekkes likevel trolig den overordnede effekten av eksistensen til tilskuddsordningen ved at den har vært for lite kjent.

Det er enkelte svakheter i utformingen. Det overordnede målet med tilskuddsordningen er ikke tydelig nok, og ordningen mangler tilstrekkelig konkrete kriterier for måloppnåelse. Vi vurderer også at prosjektrapporteringen ikke gir god nok informasjon for å kunne vurdere effekter og måloppnåelse.

8.2 Anbefalinger om videreutvikling av ordningen

Om videreføring av ordningen

- ▶ Etter vår vurdering bør ordningen videreføres. Man bør også vurdere om, og eventuelt hvordan, man kan få til en videreføring etter oppløsning av Viken. Etter vår vurdering kan det være hensiktsmessig med et samarbeid om ordningen på tvers av fylkesgrenser, selv om et slikt samarbeid kan innebære praktiske utfordringer.

Utforming

- ▶ Selv om fylkeskommunene ikke er underlagt kravene som gjelder tilskuddsordninger i statens økonomiregelverk, gir regelverket noen pekepinner på hva som er god utforming av en tilskuddsordning. Fylkeskommunen bør videreføre innsatsen for å få en god utforming av ordningen, for eksempel når det gjelder målformulering, etablering av kriterier for måloppnåelse, tildelingskriterier og rapporteringskrav.
- ▶ Man bør vurdere om man kan få addisjonalitet inn som et tydeligere tildelingskriterium. Det vil si at prosjektene som får tildelt midler ikke vil bli gjennomført uten tilskuddsmidlene.

Forvaltning

- ▶ Ordningen bør gjøres bedre kjent i målgruppen. Man bør vurdere ulike tiltak og kanaler for å gjøre den mer kjent, som for eksempel ytterligere bruk av informasjonsbrev, fylkeskommunens sider/grupper på sosiale medier mv.
- ▶ Man bør vurdere å etablere en arena for veiledning av potensielle søkere, som for eksempel et seminar eller webinar. Slike arenaer kan også bidra til å koble aktører og idéer, og dette kan ikke minst være viktig for mindre aktører.
- ▶ Ulike søknadsfrister for ulike tilskuddsordninger i fylkeskommunen kan skape utfordringer hvis de samme aktørene søker på flere ordninger, gjerne med liknende eller like søknader. En felles søknadsfrist ville gjort det enklere å vurdere alle søknader i sammenheng. Hvis panelet deles opp og gjennomføres på ulike datoer, er det vanskeligere å vurdere alle KulturArvOpplevelser-søknadene i sammenheng.
- ▶ Man bør vurdere om man kan bedre søknadsportalens brukervennlighet.
- ▶ Det kan være hensiktsmessig at utlysningstekst og retningslinjer fremhever de mest relevante av FNs bærekraftsmål, som etter vår vurdering er bærekraftsmål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn og bærekraftsmål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon. Dette kan bidra til at koblingen mellom tilskuddsordningen, prosjektene og de relevante bærekraftsmålene blir

enda sterkere. Det kan videre gjøre det lettere å relatere og se ordningens resultater og effekter opp mot bærekraftsmålene.

Erfaringsutveksling

- ▶ Det bør legges opp til erfaringsutveksling og læring på tvers av prosjekter som har fått støtte, for eksempel gjennom seminar eller digitale verktøy (for eksempel Yammer eller lignende), der erfaringer blir delt. Eksempler på vellykkede prosjekter kan også motivere andre til å søke. Slike eksempler bør brukes i formidlingen til mulige søkere.

Referanseliste

Buskerud fylkeskommune (2014): *Regional plan for verdiskaping og næringsutvikling 2015-2020*.
https://viken.no/_f/p1/ifaa961db-93fe-4f2c-9582-129a2868ca4f/regional-plan-for-verdiskaping-og-naringsutvikling-i-buskerud-2015-2020.pdf

Buskerud fylkeskommune (2017a): *KulturArvOpplevelser - Program 2017/18*.

Buskerud fylkeskommune (2017b): *Kulturminnekompasset – Regional plan for kulturminnevern i Buskerud 2017–2027*. https://viken.no/_f/p1/ic03da80e-c4f6-4e4a-b776-f7b482606b6e/regional-plan-for-kulturminnevern-i-buskerud-2017-2027.pdf

Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (2019): *Strategi for kultur og reiseliv - Noreg som attraktiv kulturdestinasjon*.

Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet (2021): *Matnasjonen Norge*.

Meld. St. 16 (2019–2020). *Nye mål i kulturmiljøpolitikken*. Klima- og miljødepartementet.

Riksantikvaren (2019): *Riksantikvarens strategi for arbeid med kulturminner i kommunene 2019-2022*.

Senter for statlig økonomistyring (2007): *Veileder i evaluering av statlige tilskuddsordninger*.

Vedlegg A – Intervjuguide

Intervjuguide - Evaluering av KulturArvOpplevelser - søkere som har blitt innvilget tilskudd

Innledende spørsmål

- ▶ Navn:
- ▶ Stilling/rolle:
- ▶ Virksomheten:
- ▶ Kan du fortelle kort om prosjektet dere har fått tilskudd til?

Fylkeskommunens forvaltning av ordningen

- ▶ Hvordan ble dere gjort kjent med ordningen?
- ▶ Kan du fortelle om hvordan dere opplevde hele prosessen med fylkeskommunen – fra dere vurderte å søke og frem til dere fikk vedtak?
 - Hvordan oppfattet dere fylkeskommunens saksbehandlingsprosess?

Innretningen av tilskuddsordningen

- ▶ Hvor godt opplever du at KulturArvOpplevelser treffer behovet i din sektor/bransje?
- ▶ Vil du si at ordningen er hensiktsmessig innrettet, gitt målet med ordningen?
- ▶ Har dere søkt og mottatt/ikke mottatt støtte fra andre tilskuddsordninger med relevans for prosjektet? Har dette eventuelt hatt betydning for realisering av prosjektet?

Resultater/effekter av prosjektet

- ▶ Har dere så langt sett noen umiddelbare effekter av prosjektet? Ev. hvilke?
- ▶ Har dere så langt sett noen større ringvirkninger av prosjektet? Ev. hvilke?
- ▶ Kan du fortelle om hvordan dere har jobbet med å dokumentere eller formidle prosjektarbeidet og resultatene av prosjektet?

Spørsmål til mottakere av tilskudd våren 2020

- ▶ Kan du fortelle om hvordan koronatiltakene våren 2020 påvirket dere, og om hvilken betydning tilskuddet eventuelt hadde?

Spørsmål til søkere våren 2021

- ▶ Da dere søkte våren 2021, hadde Viken gjort en endring i tilskuddet: Viken ville at *«prosjektet skal utvikle opplevelser basert på kultur- og naturarven, lokale ressurser og råvarer, som bidrar til verdiskaping i bred forstand»*. Viken forklarte dette slik: *«... i tillegg til økonomisk verdiskaping, skal prosjektet ha positiv effekt på områder som forvaltning av kultur- og naturarven, mobilisering og engasjement i lokalbefolkningen, økt kunnskap eller kompetanse, mv.»*

- Når du hører dette: kan du gjenkalle om disse formuleringene påvirket måten dere utformet prosjektet på, da dere skulle søke om midler?

Annet

- ▶ Vi vil gjerne be deg reflektere litt rundt hva dere ville gjort med prosjektet hvis dere ikke hadde fått støtte.
- ▶ Vil du trekke frem noen negative trekk, eller svakheter, ved KulturArvOpplevelser?
- ▶ Vil du trekke frem noen positive trekk, eller styrker, ved KulturArvOpplevelser?
- ▶ Har du innspill til videreutvikling av tilskuddsordningen?

Vedlegg B – Spørreundersøkelse

1. Velkommen til undersøkelsen om tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser!

Klikk på *Neste*-knappen for å svare.

2. Om databehandling og personvern

...

3. Hvordan ble du først kjent med tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser? Flere valg er mulig.

Søk på internett, Viken fylkeskommunes nettsider, Seminar/konferanse, Annonsering, Tips fra saksbehandlere i Viken fylkeskommune, Tips fra mitt eget profesjonelle nettverk, Viken fylkeskommune i sosiale medier, Dialogmøter mellom Viken fylkeskommune og aktører i bransjen / på fagfeltet, Informasjon fra andre virksomheter, Media, Annet

4. Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med følgende deler av saksbehandlingen?

- 4.1 Informasjonen om tilskuddsordningen (på nett og annet skriftlig materiell)
- 4.2 Veiledningen som vi fikk i søknadsprosessen
- 4.3 Søknadsportalens brukervennlighet
- 4.4 Saksbehandlingstiden
- 4.5 Kravene til rapportering

1 - Svært misfornøyd, 2 - Ganske misfornøyd, 3 - Verken eller, 4 - Ganske fornøyd, 5 - Svært fornøyd, ? - Vet ikke / Ikke relevant

5. Hvor klare eller uklare var kriteriene for å få tilskudd?

1 - Svært uklare, 2 - Ganske uklare, 3 - Verken eller, 4 - Ganske klare, 5 - Svært klare, ? - Vet ikke

6. Hvor tydelig eller utydelig var begrunnelsen i vedtaket?

1 - Svært utydelig, 2 - Ganske utydelig, 3 - Verken eller, 4 - Ganske tydelig, 5 - Svært tydelig, ? - Vet ikke / Ikke aktuelt

7. Hvor godt eller dårlig er tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser tilpasset behov som din virksomhet har?

1 - Svært dårlig tilpasset, 2 - Ganske dårlig tilpasset, 3 - Verken eller, 4 - Ganske godt tilpasset, 5 - Svært godt tilpasset, ? - Vet ikke

8. Alt i alt, hvor positivt eller negativt er inntrykket ditt av tilskuddsordningen KulturArvOpplevelser?

1 - Svært negativt, 2 - Ganske negativt, 3 - Verken eller, 4 - Ganske positivt, 5 - Svært positivt, ? - Vet ikke

9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden.

Avslag, Tilsagn (du fikk tilskudd), Annet

10. Hva er konsekvensene av at dere ikke mottok tilskudd? Velg det alternativet som passer best.

Skrinlagt prosjektet, En redusert versjon av prosjektet, Utsatt prosjektet til annen finansiering er sikret, Endret innretningen av prosjektet for å søke KulturArvOpplevelser på nytt, Ingen konsekvens - prosjektet gjennomført uansett, Annet:

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Avslag

11. Hvor sannsynlig eller usannsynlig er det at dere vil søke KulturArvOpplevelser på nytt de nærmeste årene?

1 - Svært usannsynlig, 2 - Ganske usannsynlig, 3 - Verken eller, 4 - Ganske sannsynlig, 5 - Svært sannsynlig, ? - Vet ikke

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Avslag

12. Har avslaget ført til at dere har søkt / kommer til å søke om tilskudd eller finansiering et annet sted?

Ja, Nei, Vet ikke

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Avslag

13. Hva ville konsekvensen vært hvis dere ikke hadde mottatt tilskudd? Velg det alternativet som passer best.

Vi ville gjennomført prosjektet uansett, Vi ville gjennomført en redusert versjon av prosjektet, Vi ville skrinlagt prosjektet, Vi ville utsatt prosjektet til vi sikret annen finansiering, Annet:

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

14. Vi ber deg vurdere hvilke effekter prosjektet som har fått tilskudd, så langt har hatt:

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

15. Prosjektet har så langt gjort at ivaretagelsen av lokal kulturarv/naturarv/mattradisjoner har blitt ...

... forverret, ... uendret, ... forbedret, Vet ikke

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

16. Du kan utdype svaret ditt i feltet under, om du ønsker det:

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

17. Prosjektet har så langt gjort at lokalsamfunns- og stedsutviklingen ...

... går i feil retning, ... er uendret / står stille, ... går i riktig retning, Vet ikke

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

18. Du kan utdype svaret ditt i feltet under, om du ønsker det:

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

19. Prosjektet har så langt gjort at den lokale næringsutviklingen ...

... går i feil retning, ... er uendret / står stille, ... går i riktig retning, Vet ikke

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

20. Du kan utdype svaret ditt i feltet under, om du ønsker det:

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

21. Prosjektet har så langt gjort at frivilligheten er ...

... mindre aktiv, ... like aktiv som før, ... mer aktiv, Vet ikke

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

22. Du kan utdype svaret ditt i feltet under, om du ønsker det:

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

23. Prosjektet har så langt ført til at formidlingen av kulturarv/naturarv/mattradisjoner er ...

... svekket, ... uendret, ... styrket, Vet ikke

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

24. Du kan utdype svaret ditt i feltet under, om du ønsker det:

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

25. Har tilskuddet ført til at virksomheten har inngått samarbeid med aktører utenfor egen næring eller sektor?

Ja, Nei

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

26. Du kan utdype svaret ditt i feltet under, om du ønsker det:

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

27. Våren 2020 skulle tilskuddet avhjelpe situasjonen i reiselivet og den besøksrettede delen av kulturminnevernet som følge av koronapandemien.

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

28. I hvilken grad bidro tilskuddet til å redusere de negative konsekvensene av koronapandemien for virksomheten?

Ikke aktuelt / vet ikke, I svært liten grad, I liten grad, Verken eller, I stor grad, I svært stor grad

Betingelse for visning: 9. Hva var utfallet av søknaden? Hvis du har søkt flere ganger, ber vi deg svare om den siste søknaden. = Tilsagn (du fikk tilskudd)

29. Hvis du har ytterligere kommentarer eller tilbakemeldinger om KulturArvOpplevelser, kan du skrive her:

30. Du har nå besvart spørsmålene vi har ønsket å stille deg. Trykk på Neste-knappen for å levere skjemaet!

31. Takk for at du tok deg tid til å gjennomføre denne spørreundersøkelsen!

Ditt svar er registrert. Du kan nå lukke nettleseren.

AGENDA KAUPANG

Agenda Kaupang bidrar til omstilling og utvikling av offentlig sektor. Vi bistår ledere og medarbeidere med faktabaserte beslutningsgrunnlag og effektivisering av prosesser. Agenda Kaupang gjennomfører analyser og rådgiving innen ledelsesutvikling, styring, økonomi, organisasjonsutvikling og digitalisering.